

Rada Doskonałości Naukowej

Postępowania dotyczące nadawania stopnia doktora habilitowanego

PORADNIK AKTUALIZOWANY
(ostatnia aktualizacja: 20 maja 2021 r.)

SPIS TREŚCI

<u>Wykaz skrótów</u>	4	
<u>Wstęp</u>	5	
<u>Rozdział pierwszy</u>		
<u>Postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego wszczynane od dnia</u>		
<u>1 października 2019 r.</u>		7
1.1 <u>Podstawy prawne</u>	7	
1.2 <u>Zagadnienia materialno-prawne postępowania w sprawie nadania stopnia doktora</u>		
<u>habilitowanego</u>	10	
1.2.1 <u>Przesłanki warunkujące nadanie stopnia doktora habilitowanego</u>	10	
1.2.2 <u>Strona w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego</u>	16	
1.2.3 <u>Organy uczestniczące w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora</u>		
<u>habilitowanego</u>	18	
1.3 <u>Zagadnienia procesowe postępowania w sprawie nadania stopnia doktora</u>		
<u>habilitowanego</u>	23	
1.3.1 <u>Wszczęcie postępowania</u>	23	
1.3.2 <u>Postępowanie wyjaśniające</u>	28	
1.3.2.1 <u>Powołanie komisji habilitacyjnej</u>	28	
1.3.2.2 <u>Recenzje</u>	32	
1.3.2.3 <u>Kolokwium habilitacyjne</u>	33	
1.3.2.4 <u>Posiedzenie komisji habilitacyjnej</u>	35	
1.3.2.5 <u>Podejmowanie uchwały zawierającej opinię w sprawie nadania albo odmowy nadania</u>		
<u>stopnia doktora habilitowanego</u>	35	
1.3.3 <u>Orzekanie o nadaniu albo odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego</u>	42	
1.4 <u>Postępowanie odwoławcze</u>	49	
1.4.1 <u>Podstawy i terminy wniesienia odwołania</u>	49	
1.4.2 <u>Postępowanie przed organem I instancji</u>	50	
1.4.3 <u>Postępowanie przed organem II instancji</u>	52	
1.4.4 <u>Zakończenie postępowania odwoławczego</u>	54	
1.5. <u>Szczegółowy sposób przeprowadzania czynności w postępowaniu w sprawie nadania</u>		
<u>stopnia doktora habilitowanego</u>	56	

Rozdział drugi

Postępowania habilitacyjne wszczęte do dnia 30 kwietnia 2019 r.....	58
2.1 Podstawy prawne.....	58
2.2 Zagadnienia materialno-prawne postępowania habilitacyjnego.....	59
2.2.1 Przesłanki warunkujące nadanie stopnia doktora habilitowanego.....	59
2.2.2 Strona w postępowaniu habilitacyjnym.....	62
2.2.3 Status organów orzekających o nadaniu albo odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego.....	63
2.2.4 Organ wyższego stopnia w postępowaniu habilitacyjnym.....	65
2.3 Zagadnienia procesowe postępowania habilitacyjnego.....	65
2.3.1 Wszczęcie postępowania.....	65
2.3.2 Postępowanie wyjaśniające.....	66
2.3.2.1 Powołanie komisji habilitacyjnej.....	66
2.3.2.2 Recenzje.....	67
2.3.2.3 Posiedzenie komisji habilitacyjnej.....	67
2.3.2.4 Podejmowanie uchwały zawierającej opinię w sprawie nadania albo odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego.....	70
2.3.3 Orzekanie o nadaniu albo odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego.....	73
2.4 Postępowanie odwoławcze.....	77
2.4.1 Podstawy i termin wniesienia odwołania.....	77
2.4.2 Postępowanie przed organem I instancji.....	78
2.4.3 Postępowanie przed organem II instancji.....	80
2.4.4 Zakończenie postępowania odwoławczego.....	82
2.4.4.1 Rodzaje rozstrzygnięć w postępowaniu odwoławczym.....	82
2.4.4.2 Skutki prawne podjętych rozstrzygnięć w postępowaniu odwoławczym.....	84

Rozdział trzeci

<u>Instytucje ogólnego postępowania administracyjnego w postępowaniach dotyczących nadawania stopnia doktora habilitowanego.....</u>	<u>86</u>
3.1 Odpowiednie stosowanie przepisów k.p.a. w postępowaniu habilitacyjnym.....	86
3.2 Wyłączenie pracownika organu.....	87
3.3 Pełnomocnictwo procesowe.....	87
3.4 Doręczenia.....	88

<u>3.5 Utrwalanie czynności procesowych.....</u>	<u>90</u>
<u>3.6 Udostępnianie akt sprawy.....</u>	<u>91</u>
<u>3.7 Obliczanie terminów.....</u>	<u>92</u>
<u>3.8 Ponaglenia.....</u>	<u>93</u>
<u>3.9 Zawieszenie postępowania.....</u>	<u>94</u>
<u>3.10 Umorzenie postępowania.....</u>	<u>96</u>

Rozdział czwarty

<u>Pytania i odpowiedzi.....</u>	<u>99</u>
----------------------------------	-----------

WYKAZ SKRÓTÓW

habilitant – osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki;

ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256, 695, 1298, 2320, z 2021 r. poz. 54, 18) – k.p.a.;

ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r. poz. 1789 z późn. zm.) – u.s.n.t.n.;

ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85, 374, 695, 875, 1086, z 2021 r. poz. 159) – p.s.w.n.;

ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669, z 2019 r. poz. 39, 534, z 2020 r. poz. 695, 875, 1086) – p.w.p.s.w.n.;

właściwy organ podmiotu habilitującego – organ, o którym mowa w art. 178 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

WSTĘP

Szanowni Państwo,

w dniu 1 października 2018 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, które w istotny sposób wpłynęły także na szeroko rozumiany system awansów naukowych, w tym w szczególności na proces ubiegania się i uzyskiwania stopnia doktora habilitowanego. Jednocześnie do dnia 31 grudnia 2022 r. prowadzone są postępowania habilitacyjne, które zostały wszczęte najpóźniej do dnia 30 kwietnia 2019 r. w oparciu o przepisy ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.

Istotne zmiany, jakie niesie ze sobą zmiana stanu prawnego, w szczególności związana z nowymi przepisami proceduralnymi, prowadzenie postępowań w oparciu o różne podstawy prawne, w tym zmiany wprowadzone w stanie prawnym obowiązującym do dnia 30 września 2018 r. w związku z uchwaleniem licznych tzw. tarcz antykryzysowych, w zrozmiały sposób skutkują stanem niepewności po stronie osób zainteresowanych ubieganiem się lub już ubiegających się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, jak i wątpliwościami natury interpretacyjnej po stronie podmiotów powołanych do uczestnictwa w tych procedurach.

Odpowiadając na liczne postulaty kierowane przez środowisko naukowe, w szczególności pochodzące od osób dążących do uzyskania omawianego awansu naukowego, ale także podmioty habilitujące, które obecnie uprawnione są do nadawania tego stopnia, Rada Doskonałości Naukowej składa na ręce każdej osoby zainteresowanej ***Poradnik. Postępowania dotyczące nadawania stopnia doktora habilitowanego*** (dalej: ***Poradnik***). Dokument ten stanowi i stanowić będzie, w ramach jego aktualizacji, kompleksowe omówienie zagadnień związanych z postępowaniami w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, które wszczynane są od dnia 1 października 2019 r. (***Rozdział pierwszy Poradnika***, ale także – nie zapominając o licznych postępowaniach habilitacyjnych, które zostały wszczęte najpóźniej do dnia 30 kwietnia 2019 r. i w różnych instancjach będą procedowane jeszcze do dnia 31 grudnia 2022 r. – będzie odnosił się także do uprzedniego stanu prawnego (***Rozdział drugi Poradnika***).

Jednocześnie w przedmiotowym poradniku w możliwie szczegółowy sposób omówione zostaną procesowe instytucje administracyjne, które właściwe są zarówno dla postępowania

habilitacyjnego, jak i postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, a które to wynikają z odpowiedniego stosowania przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego w zakresie nieuregulowanym wspomnianymi ustawami.

Rada Doskonałości Naukowej wyraża nadzieję, że złożony na ręce Czytelników dokument, zawierający praktyczne wskazówki związane z zagadnieniami dotyczącymi postępowań w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, przyczyni się do lepszego zrozumienia, nierzadko skomplikowanych procedur, zainteresowania tą problematyką i jej pogłębioną analizą, jak i będzie stanowił pomoc w rozwiązywaniu pojawiających się problemów w stosowaniu obowiązujących przepisów.

Zaletą niniejszego *Poradnika* jest jego interaktywny charakter. Wystarczy jedno kliknięcie w interesujące Czytelnika zagadnienie podane w „Spisie treści”, aby natychmiast otworzyć daną stronę i swobodnie przeglądać zawartość dokumentu.

Ponadto należy dodać, że *Poradnik* będzie systematycznie uaktualniany, a zatem zawsze znajdą się w nim odwołania do aktualnie obowiązujących przepisów prawa, w tym w zakresie procedowania omawianych postępowań awansowych.

Mam nadzieję, że *Poradnik* stanowić będzie cenne źródło wiedzy na temat procedowania postępowań awansowych i z życzliwością zostanie przyjęty przez szerokie środowisko akademickie, a zwłaszcza przez osoby i instytucje czynnie uczestniczące w tych postępowaniach.

Jednocześnie Rada Doskonałości Naukowej podkreśla, że niniejszy dokument nie stanowi wiążącej inne podmioty, w tym jednostki, interpretacji przepisów prawa. Każdy podmiot stosujący prawo dokonuje jego wykładni na własny użytek i odpowiedzialność, jednakże opinie wyrażone w tym *Poradniku* mogą przyczynić się do sprawniejszego procedowania istotnych spraw w systemie awansów naukowych, jakimi są postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego.

prof. dr hab. Grzegorz Węgrzyn
Przewodniczący Rady Doskonałości Naukowej

ROZDZIAŁ 1

POSTĘPOWANIE W SPRAWIE NADANIA STOPNIA DOKTORA HABILITOWANEGO

1.1 Podstawy prawne

Jak stanowi art. 179 ust. 6 *in principio* p.w.p.s.w.n. *postępowania w sprawie nadania stopnia doktora, stopnia doktora habilitowanego i tytułu profesora wszczęte po dniu 30 września 2019 r. prowadzi się na podstawie przepisów ustawy, o której mowa w art. 1.* Oznacza to, że wnioski składane od dnia 1 października 2019 r. w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego procedowane są wyłącznie w oparciu o przepisy p.s.w.n. Przepisy tej ustawy zawierają zarówno unormowania materialnoprawne, tj. dotyczące podstaw nadania stopnia doktora habilitowanego, przepisy ustrojowe, które odnoszą się do zadań i kompetencji, formy prawnej i organizacji organów uczestniczących w przeprowadzaniu postępowań w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, jak i przepisy procesowe regulujące postępowanie przed tymi organami. Zwrócić należy uwagę, że – jak wynika z § 9 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2020 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” – *w ustawie należy posługiwać się określeniami, które zostały użyte w ustawie podstawowej dla danej dziedziny spraw, w szczególności w ustawie określonej jako „kodeks” lub „prawo”.* **Oznacza to, że przepisy p.s.w.n. stanowią podstawową i najważniejszą materię regulacji dla spraw związanych z ubieganiem się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. W konsekwencji tego stosowanie wszelkich innych aktów prawnych w omawianej procedurze nie może zmieniać podstawowych norm, zasad, ale też cech wynikających z przepisów p.s.w.n., a jedynie je uzupełniać lub odpowiednio się do nich dostosowywać.**

Wskazać należy zatem, że stosownie do art. 178 ust. 3 p.s.w.n. *w postępowaniach w sprawie nadania stopnia doktora oraz w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, w zakresie nieuregulowanym w ustawie, stosuje się odpowiednio przepisy Kpa.* O istocie odpowiedniego stosowania przepisów prawa, w tym przepisów k.p.a. w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego będzie mowa w dalszej części **Poradnika**. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, iż istotnymi aktami, które odnoszą się do zagadnień procesowych omawianego postępowania, są indywidualnie wydane przez senaty uczelni albo rady naukowe instytutów, uchwały, o których mowa w art. 214 ust. 1 p.s.w.n., a które to regulują:

- szczegółowy tryb postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego;
- zasady ustalania wysokości opłaty za postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego oraz zwalniania z tej opłaty;
- sposób wyznaczania członków komisji habilitacyjnej (przez podmiot habilitujący i powoływania całego składu tego gremium).

Charakter prawny tych aktów, w tym ich relacji w stosunku do przepisów p.s.w.n. oraz odpowiednio stosownych przepisów k.p.a., zostanie przedstawiony w dalszej części *Poradnika*.

Na podstawie przepisów omawianej ustawy wydano obecnie 277 aktów wykonawczych. Do najważniejszych z nich, które mają znaczenie dla postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, należy zaliczyć:

- rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 25 lutego 2021 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania niektórych podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. z 2021 r. poz. 363) oraz analogiczne akty wykonawcze wydane przez innych ministrów właściwych dla określonych podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki;
- rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 6 marca 2019 r. w sprawie danych przetwarzanych w Zintegrowanym Systemie Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on (Dz. U. z 2019 r. 496, z 2021 r. poz. 71);
- rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej (Dz. U. z 2019 r. poz. 392, z 2020 r. poz. 1352);
- rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki nadanych za granicą (Dz. U. z 2018 r. poz. 1877);
- rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 21 września 2018 r. w sprawie dyplomów doktorskich, dyplomów habilitacyjnych i legitymacji doktoranta (Dz. U. z 2018 r. poz. 1837, Dz. U. z 2020 r. poz. 418, 554);
- rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1818).

Wskazać niewątpliwie należy także na inne akty normatywne, które mają powiązanie w szerokim kontekście z postępowaniem w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, do których należą:

- ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2325, z 2020 r. poz. 2299, 2320, z 2021 r. poz. 54, 15);
- ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2176);
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków (Dz. U. Nr 5 z 2002 r. poz. 46);
- ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. z 2020 r. poz. 1796);
- ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1383).

Niezależnie od wskazanych aktów prawnych, które mają charakter powszechnie albo wewnątrznie obowiązujący, przytoczyć warto także inne opracowania, które nie mają charakteru norm prawnych, jednakże wyznaczają istotne oraz wartościowe kierunki w działaniach środowiska naukowego, a co za tym idzie, przekładają się także w pewnym stopniu na postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego. Do opracowań tych można zaliczyć:

- Kodeks Etyki Pracownika Naukowego, Wydanie III, stanowiący załącznik do uchwały nr 2/2020 Zgromadzenia Ogólnego Polskiej Akademii Nauk z dnia 25 czerwca 2020 r.;
- Dobre praktyki w procedurach recenzyjnych w nauce, które zostały opracowane przez Zespół do Spraw Etyki w Nauce działający przy Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego w latach 2009 – 2010.

Nie ulega wątpliwości, że powyższe wskazania nie wyczerpują systemu źródeł prawa poprzez przytoczenie aktów prawnych, które mają lub mogą mieć zastosowanie w procedurze ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Jednakże podane ustawy oraz akty wykonawcze do tych ustaw stanowią podstawę prawną i najczęściej stosowane przepisy w zakresie awansów naukowych.

1.2 Zagadnienia materialno-prawne postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego

1.2.1 Przesłanki warunkujące nadanie stopnia doktora habilitowanego

Warunki nadania stopnia doktora habilitowanego zostały unormowane w art. 219 p.s.w.n. Zgodnie z tym przepisem stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która:

- 1) *posiada stopień doktora;*
- 2) *posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej:*
 - a) *1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a, lub*
 - b) *1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b, lub*
 - c) *1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne;*
- 3) *wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.*

W tym miejscu należy dodać, że art. 179 ust. 6 p.w.p.s.w.n. znacząco modyfikuje przesłankę zawartą w art. 219 ust. 1 pkt 2 p.s.w.n. w ten sposób, że do dnia 31 grudnia 2021 r. zalicza się także monografie naukowe wydane przez wydawnictwo ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a tej ustawy, przed dniem ogłoszenia tego wykazu oraz jednostkę organizacyjną podmiotu, którego wydawnictwo jest ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a tej ustawy. Z kolei, do cyklu powiązanych artykułów naukowych, bez cenzusu czasowego, zalicza się także artykuły naukowe opublikowane w czasopismach naukowych lub recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, ujętych w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b tej ustawy, przed dniem ogłoszenia tego wykazu oraz przed dniem 1 stycznia 2019 r. – w czasopismach naukowych, które były ujęte w części A albo C wykazu czasopism naukowych

ustalonego na podstawie przepisów wydanych na podstawie art. 44 ust. 2 ustawy uchylanej w art. 169 pkt 4 i ogłoszonego komunikatem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 stycznia 2017 r. albo były ujęte w części B tego wykazu, przy czym artykułom naukowym w nich opublikowanym przyznanych było co najmniej 10 punktów.

Odnośnie do pierwszej ze wskazanych przesłanek warunkujących nadanie stopnia doktora habilitowanego, mianowicie posiadanie stopnia doktora, należy wskazać, że chodzi o stopień doktora uzyskany na podstawie przepisów obowiązujących w polskim systemie prawa. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na art. 328 ust. 1 p.s.w.n., zgodnie z którym *stopień naukowy i stopień w zakresie sztuki nadany przez uprawnioną instytucję działającą w państwie członkowskim Unii Europejskiej, Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) lub Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym jest równoważny z odpowiednim stopniem naukowym lub stopniem w zakresie sztuki, o których mowa w ustawie. Z kolei, ust. 2 tego artykułu stanowi, że stopień doktora nadany przez Europejski Instytut Uniwersytecki, zgodnie z Konwencją powołującą Europejski Instytut Uniwersytecki, sporządzoną we Florencji dnia 19 kwietnia 1972 r., jest równoważny ze stopniem doktora. Tym samym, osoba, która uzyskała stopień doktora nadany przez uprawnioną instytucję działającą w państwie członkowskim UE, OECD lub EFTA albo przez Europejski Instytut Uniwersytecki, nie musi podejmować jakichkolwiek czynności celem wykazania lub uznania równoważności posiadanego stopnia doktora z polskim stopniem naukowym lub stopniem w zakresie sztuki. Z kolei, jak stanowi art. 328 ust. 3 p.s.w.n., stopień naukowy i stopień w zakresie sztuki nadany przez instytucję inną niż ta, o której mowa w ust. 1 i 2, może być uznany za równoważny z odpowiednim polskim stopniem na podstawie umowy międzynarodowej, a w przypadku jej braku – w drodze postępowania nostryfikacyjnego. Oznacza to, że nostryfikacji podlega stopień naukowy i stopień w zakresie sztuki, nadany przez uprawnioną instytucję działającą poza UE, OECD lub EFTA i niepodlegający uznaniu za równoważny na podstawie umów międzynarodowych. Zatem spełnienie przesłanki, o której mowa w art. 219 ust. 1 pkt 1 p.s.w.n. (w przypadku osób, które nie uzyskały stopnia doktora nadanego w ramach polskiego systemu prawa, jak i przez instytucję działającą w państwie członkowskim UE, OECD lub EFTA albo przez Europejski Instytut Uniwersytecki, czy też przez uprawnioną instytucję działającą w państwie, z którym Polska zawarła odpowiednią umowę dotyczącą uznawalności równoważności uzyskanych stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki), może nastąpić po przeprowadzeniu procedury*

[Przesłanka](#)

1

nostryfikacyjnej. Jak wynika z art. 328 ust. 4 p.s.w.n. postępowanie nostryfikacyjne prowadzi podmiot posiadający kategorię naukową A+ albo A w dyscyplinie, której dotyczy wnioszek. Jednocześnie zasadne jest przyjęcie opinii, zgodnie z którą do czasu przeprowadzenia oceny parametrycznej uczelni (przewidzianej na rok 2022), postępowania nostryfikacyjne powinny być prowadzone przez podmioty habilitujące posiadające uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego w określonej dziedzinie, w zakresie dyscypliny naukowej lub artystycznej, której dotyczy stopień naukowy.

Druga z przesłanek warunkujących nadanie stopnia doktora habilitowanego wskazuje na konieczność posiadania w dorobku osiągnięć naukowych albo artystycznych stanowiących istotny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w której dana osoba zamierza uzyskać ten stopień. **Co istotne, z przepisu tego nie wynika, by przedłożone do oceny w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego mogły być jedynie osiągnięcia uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora.** Tym samym, nie ma przeszkód formalnych, by przedmiotowej ocenie poddać rozprawę doktorską (jeżeli została ona opublikowana), czy też dorobek powstały przed nadaniem stopnia doktora. Nadto, należy zwrócić uwagę, że w omawianym przepisie mowa jest o osiągnięciach. Oznacza to, że warunkiem nadania stopnia doktora jest przedłożenie do oceny co najmniej dwóch osiągnięć, które spełniają kryterium istotnego wkładu w rozwój określonej dyscypliny. Jednocześnie, w ramach przedmiotowych osiągnięć, osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego musi posiadać co najmniej jedno z następujących osiągnięć:

- monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a (do dnia 31 grudnia 2021 r. uznaje się w tym zakresie także monografie naukowe wydane przez wydawnictwo ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a tej ustawy, przed dniem ogłoszenia tego wykazu oraz jednostkę organizacyjną podmiotu, którego wydawnictwo jest ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a tej ustawy) lub;
- 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopiśmie naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267

ust. 2 pkt 2 lit. b (przy czym bez ograniczeń czasowych uznaje się w tym zakresie także artykuły naukowe opublikowane w czasopismach naukowych lub recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, ujętych w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b tej ustawy, przed dniem ogłoszenia tego wykazu oraz przed dniem 1 stycznia 2019 r. – w czasopismach naukowych, które były ujęte w części A albo C wykazu czasopism naukowych ustalonego na podstawie przepisów wydanych na podstawie art. 44 ust. 2 ustawy uchylanej w art. 169 pkt 4 i ogłoszonego komunikatem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 stycznia 2017 r. albo były ujęte w części B tego wykazu, przy czym artykułom naukowym w nich opublikowanym przyznanych było co najmniej 10 punktów) lub;

- 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne.

Warto wskazać, że legalne definicje monografii naukowych oraz artykułów naukowych zostały ujęte w przepisach rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej. Zgodnie z § 9 ust. 1 tego aktu wykonawczego *artykuł naukowy jest to recenzowany artykuł opublikowany w czasopiśmie naukowym albo w recenzowanych materiałach z międzynarodowej konferencji naukowej:*

- 1) *przedstawiający określone zagadnienie naukowe w sposób oryginalny i twórczy, problemowy albo przekrojowy;*
- 2) *opatrzone przypisami, bibliografią lub innym właściwym dla danej dyscypliny naukowej aparatem naukowym.*

Artykułem naukowym jest również artykuł recenzyjny opublikowany w czasopiśmie naukowym zamieszczonym w wykazie czasopism, jak stanowi ust. 2 tego paragrafu. Z kolei, artykułem naukowym nie jest: edytorial, abstrakt, rozszerzony abstrakt, list, errata i nota redakcyjna, co wynika z ust. 3. Natomiast, jak stanowi § 10 ust. 1 i 2 przytoczonego rozporządzenia, monografia naukowa jest to recenzowana publikacja książkowa:

- 1) *przedstawiająca określone zagadnienie naukowe w sposób oryginalny i twórczy;*
- 2) *opatrzone przypisami, bibliografią lub innym właściwym dla danej dyscypliny naukowej aparatem naukowym.*

Monografią naukową jest również:

- 1) *recenzowany i opatrzone przypisami, bibliografią lub innym właściwym dla danej dyscypliny naukowej aparatem naukowym przykład:*

- a) na język polski dzieła istotnego dla nauki lub kultury,
b) na inny język nowożytny dzieła istotnego dla nauki lub kultury, wydane w języku polskim;
2) edycja naukowa tekstów źródłowych.

Przyjąć należy przy tym, że cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych powinien odpowiadać – jeśli chodzi o wartość naukową – rozprawie habilitacyjnej w dotychczasowym jej rozumieniu. **Ponadto, potwierdzenie istnienia cyklu jest możliwe, gdy poszczególne publikacje, zebrane w jedną całość, wskazują na oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, wnosząc znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny naukowej.** Oznacza to, że wykazanie istnienia cyklu w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego nie powinno sprowadzać się do podjęcia przez recenzenta pracy koncepcyjnej, Istnienie cyklu zakłada co do zasady świadomość jego tworzenia, podobnie jak w odniesieniu do rozprawy doktorskiej czy uprzednio habilitacyjnej, również od powiązanego tematycznie cyklu publikacji należałoby oczekiwać, że jest on aktualny i uwzględnia stan wiedzy na dzień rozpoczęcia postępowania. Udowodnienie „powiązania tematycznego” wskazanego cyklu spoczywa na osobie ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, np. poprzez jego omówienie i wykazanie tego powiązania w „autoreferacie”. **Ocenę istnienia znacznego wkładu należy rozpatrywać, biorąc pod uwagę dzień składania wniosku, a nie okres powstawania wiodącej części czy też całości publikacji wchodzących w skład jednotematycznego cyklu. Poglądy te, które wyrażane są także w doktrynie przedmiotu, są w pełni podzielane przez Radę Doskonałości Naukowej.**

Można zatem stwierdzić, że ocena nadania stopnia doktora habilitowanego wymaga, aby wśród całego dorobku naukowego znalazły się osiągnięcia naukowe o znacznym wkładzie w rozwój danej dyscypliny. Przedłożone osiągnięcia mogą stanowić przy tym część pracy zbiorowej, jeżeli opracowanie wydzielonego zagadnienia jest indywidualnym wkładem osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. **Konieczne zatem jest, w przypadku prac współautorskich, wyodrębnienie indywidualnego, merytorycznego udziału tej osoby w powstanie danej pracy, co jest warunkiem dokonania oceny osobistych osiągnięć stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny.** Nie da się przy tym wykluczyć, że określona praca współautorska będzie stanowiła podstawę ubiegania się o dany awans naukowy przez wszystkich jej współautorów. Warto także zwrócić uwagę, iż omawiane osiągnięcia mają stanowić znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny. Mimo że pojęcie znaczości nie jest zdefiniowane, to krytycznie należy się odnosić do ocen dorobku osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, które są negatywne, czy też

wskazują na słaby poziom tegoż dorobku, a mimo to recenzenci rekomendują nadanie tego stopnia.

Trzecim warunkiem nadania stopnia doktora habilitowanego jest wykazywanie się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej. Spełnienie przesłanki tej może wzbudzać szczególne wątpliwości, z tej przyczyny, iż brak jest w obowiązujących przepisach prawa legalnej definicji pojęcia „aktywność naukowa”, a samo pojęcie to ma charakter nieostry. **W opinii Rady Doskonałości Naukowej pojęcie to należy rozumieć szeroko.** Aktywność ta dotyczyć może uzyskiwania w innej uczelni, instytucji naukowej czy instytucji kultury osiągnięć naukowych czy też tworzenia własnego dorobku naukowego. **Z pojęcia tego nie powinno jednak wykluczać się innych form aktywności naukowej, przy czym podkreślenia wymaga, iż powinny być one realizowane w innych określonych podmiotach, nie zaś w podmiocie, w którym zatrudniona jest osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.** Należy jednak mieć przy tym na uwadze, że omawiana aktywność, co wynika z literalnego brzmienia tego przepisu, musi być realizowana w co najmniej dwóch uczelniach, instytucjach naukowych lub instytucjach kultury. Z kolei, użyte sformułowanie „w szczególności zagranicznej” należy odnosić, jako przesłankę wartościującą aktywność naukową, nie zaś jako warunek konieczny jej spełnienia. Jednocześnie musi ona spełniać warunek istotności, który podlega dyskrejonalnej ocenie podmiotu habilitującego, a uprzednio komisji habilitacyjnej. Zasadne może być przyjęcie, iż przy ocenie istotności aktywności naukowej należy ją odnosić do wpływu na uzyskanie osiągnięć, które stanowią znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny.

Nadmienić należy także, że katalog przesłanek warunkujących nadanie stopnia doktora habilitowanego ma charakter zamknięty, co oznacza, że nie może być on rozszerzany przez komisję habilitacyjną, czy też przede wszystkim przez podmiot habilitujący, w szczególności w ramach uchwalonego szczegółowego trybu postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, o którym mowa w art. 221 ust. 14 pkt 1 p.s.w.n.

1.2.2 Strona w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego

Postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego jest postępowaniem wnioskowym. Nie może ono być wszczęte z urzędu lub na żądanie organizacji społecznej. **Wniosek może pochodzić zatem jedynie od osoby mającej przymiot strony.** Zgodnie z art. 28 k.p.a. *stroną jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek.* Definicja ta *in principio* odnosi się do wszczęcia postępowania z urzędu, a zatem nie znajdzie ona zastosowania w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego. Osobą ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego będzie zatem każdy, kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek.

Określenie posiadania interesu prawnego przez osobę zamierzającą ubiegać się o nadanie stopnia doktora habilitowanego jest przy tym istotne z punktu widzenia art. 61a k.p.a., zgodnie z którym, *gdy żądanie, o którym mowa w art. 61, zostało wniesione przez osobę niebędącą stroną [...] organ administracji publicznej wydaje postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania.* Należy zatem przyjąć, że organ może prowadzić postępowanie tylko w stosunku do osoby, która ma przymiot strony. Prowadzenie postępowania, gdy wniosek pochodzi od jednostki, która takiego przymiotu mieć nie będzie, należy uznać za niedopuszczalne. **Mając na uwadze treść art. 221 ust. 1 p.s.w.n., zgodnie z którą to Rada Doskonałości Naukowej dokonuje oceny formalnej złożonego wniosku, właściwość do wydania postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania należy przyznać temu organowi.**

Stwierdzenie zatem, że dana osoba ma przymiot strony w omawianym postępowaniu, poprzedzone powinno być uznaniem zaistnienia przesłanek pozytywnych. Do przesłanek tych należy zaliczyć te, które wynikają z art. 219 ust. 1 pkt 1-3 p.s.w.n., tj. posiadanie w dorobku osiągnięć naukowych albo artystycznych, stanowiących znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny oraz wykazywanie się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej. **Przesłanki te mają przy tym charakter subiektywny.** Oznacza to, że osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego jest obowiązana wskazać, że przesłanki te spełnia, jednakże ocena ich spełnienia nastąpić może jedynie po przeprowadzeniu postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego. Tym samym, nie jest możliwe wydanie

Definicja strony postępowania

Przesłanki wszczęcia postępowania

postanowienia o odmowie wszczęcia tego postępowania z tej przyczyny, że Rada Doskonałości Naukowej uzna, że osoba składająca wniosek nie posiada wskazanych osiągnięć oraz aktywności. Kolejną przesłanką, która ma już charakter materialny, jest legitymowanie się stopniem doktora. **Koniecznym warunkiem wszczęcia przedmiotowego postępowania jest zatem dokonanie weryfikacji, czy osoba, która złożyła wniosek o jego wszczęcie, posiada stopień doktora lub stopień równoważny na gruncie polskiego porządku prawnego.**

Co istotne, strona może działać także przez swojego przedstawiciela.

Stosownie do art. 32 k.p.a. *strona może działać przez pełnomocnika, chyba że charakter czynności wymaga jej osobistego działania.* Reprezentacja strony może wynikać z obowiązku prawnego, wtedy będzie mowa o przedstawicielstwie ustawowym albo z woli strony, wtedy mamy do czynienia z pełnomocnictwem.

Należy zwrócić szczególną uwagę, czy udzielone pełnomocnictwo jest ogólne, czy też szczególne, tzn. upoważnia pełnomocnika do dokonywania określonych czynności. Przytoczony przepis nie ogranicza dopuszczalności ustanowienia pełnomocnika, lecz ogranicza dopuszczalność działania pełnomocnika w postępowaniu administracyjnym. Strona może bowiem udzielić pełnomocnictwa w takim zakresie, w jakim uzna to za stosowne, jednakże nie zawsze pełnomocnik będzie mógł uczestniczyć w poszczególnych czynnościach proceduralnych. Ocena, czy charakter czynności wymaga osobistego działania strony, należy do organu administracji publicznej, który wzywa stronę do takiego działania. Strona, która nie została wezwana przez organ do osobistego działania, nie musi działać osobiście, lecz może być reprezentowana przez pełnomocnika w dokonywaniu danej czynności. Zasadne jest przyjęcie, że na gruncie przepisów p.s.w.n. osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego winna działać osobiście w ramach takich czynności procesowych, jak kolokwium habilitacyjne lub inne wystąpienia związane z koniecznością wykazania określonej wiedzy lub umiejętności merytorycznych. W pozostałym zakresie, np. składanie do organu pism, odbiór pism, przeglądanie akt sprawy etc., nie ma podstaw do uznania, że strona jest obowiązana do osobistego działania.

Przedstawicielstwo
strony

1.2.3 Organy uczestniczące w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego

Przez organy uczestniczące w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego należy rozumieć wszystkie podmioty, które na podstawie obowiązujących przepisów prawa mają zdolność do podejmowania czynności procesowych lub orzekania.

Jednym z najważniejszych omawianych organów jest podmiot habilitujący. Przepisy p.s.w.n. określają tym mianem uczelnie, instytuty Polskiej Akademii Nauk, instytuty badawcze oraz instytuty międzynarodowe, które w danej dyscyplinie posiadają kategorię naukową co najmniej B+. Jak wynika z art. 218 p.s.w.n. podmioty te, posiadające w danej dyscyplinie wspomnianą kategorię naukową, są uprawnione do nadawania w niej stopnia doktora habilitowanego. Należy zatem ustalić podmioty habilitujące na gruncie aktualnego stanu prawnego, bowiem to do podmiotu habilitującego, zgodnie z art. 220 ust. 1 p.s.w.n., składa się wniosek o nadanie stopnia doktora habilitowanego. W tym miejscu wskazać trzeba, że z dniem 1 października 2018 r., stosownie do art. 174 ust. 2 p.w.p.s.w.n. *uprawnienia jednostek organizacyjnych uczelni do nadawania stopnia doktora lub doktora habilitowanego, przyznane na podstawie przepisów dotychczasowych, stają się uprawnieniami uczelni do nadawania stopnia doktora lub doktora habilitowanego w rozumieniu ustawy, o której mowa w art. 1.* Z kolei, ust. 3 tego artykułu stanowi, że *uprawnienia instytutów badawczych, instytutów naukowych Polskiej Akademii Nauk, międzynarodowych instytutów naukowych utworzonych na podstawie odrębnych przepisów, działających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwanych dalej „międzynarodowymi instytutami naukowymi”, oraz Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego do nadawania stopnia doktora lub doktora habilitowanego, przyznane na podstawie przepisów dotychczasowych, stają się uprawnieniami do nadawania stopnia doktora lub doktora habilitowanego w rozumieniu ustawy, o której mowa w art. 1.* Istotne jest także brzmienie art. 177 ust. 3 pkt 2 p.w.p.s.w.n, z którego wynika, że w terminie do dnia 30 kwietnia 2019 r. Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów wyda komunikat o *uprawnieniach przyporządkowanych do dziedzin i dyscyplin określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 5 ust. 3 ustawy, o której mowa w art. 1, na podstawie których w okresie do dnia, w którym upłynął termin 30 dni od dnia, w którym ostatnia decyzja o przyznaniu kategorii naukowej w ramach pierwszej ewaluacji jakości działalności naukowej, o której mowa w art. 265 ust. 1 tej ustawy, stała się ostateczna, mogą być nadawane stopnie doktora lub doktora habilitowanego.*

Należy zatem uznać, że aktualnie – do czasu uprawomocnienia się ostatniej decyzji ministra o przyznaniu kategorii naukowej w ramach pierwszej ewaluacji działalności naukowej – mianem podmiotów habilitujących należy określać uczelnie, instytuty Polskiej Akademii Nauk, instytuty badawcze oraz instytuty międzynarodowe, które – na podstawie dotychczasowych przepisów – uzyskały uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego.

Nadmienić warto także, że możliwość ubiegania się przez te podmioty o przyznanie uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego, na dotychczasowych zasadach, ustala z dniem 30 czerwca 2020 r. Oznacza to, że do czasu uzyskania wyników wspomianej uprzednio ewaluacji brak jest możliwości uzyskania nowych uprawnień do nadawania stopnia doktora habilitowanego.

Aktualny wykaz podmiotów habilitujących dostępny jest na stronie internetowej Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów pod adresem:

<https://www.ck.gov.pl/articles/id/11.html>.

Wskazać jednak należy, iż na dzień tworzenia niniejszego dokumentu, nie została jeszcze przeprowadzona ewaluacja jakości działalności naukowej, na podstawie której, wspomniane podmioty uzyskałyby kategorie naukowe w dyscyplinach.

Oprócz zagadnienia dotyczącego zdefiniowania podmiotów habilitujących istotne jest wskazanie organów, które w imieniu i na ich rzecz realizują kompetencję dotyczącą nadawania stopnia doktora habilitowanego.

Zgodnie z art. 178 ust. 1 p.s.w.n. *stopień naukowy albo stopień w zakresie sztuki nadaje, w drodze decyzji administracyjnej:*

- 1) w uczelni – senat lub inny organ uczelni, o którym mowa w art. 28 ust. 4;
- 2) w instytucie PAN, w instytucie badawczym oraz w instytucie międzynarodowym
– rada naukowa.

Jak wynika z art. 28 ust. 4 p.s.w.n. *zadanie, o którym mowa w ust. 1 pkt 8, może być wykonywane przez inny określony w statucie organ uczelni, o którym mowa w art. 17 ust. 2. Statut może określić tylko jeden organ w zakresie danej dyscypliny, a w przypadku uczelni spełniającej warunek, o którym mowa w art. 185 ust. 3 – w zakresie danej dziedziny.*

Zatem, czynności w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, w tym czynności orzecznicze, w imieniu i na rzecz podmiotu habilitującego może podejmować:

- 1) senat uczelni;

Organy nadające
stopień

- 2) inny organ wskazany w statucie uczelni, przy czym w zakresie danej dyscypliny może być to wyłącznie jeden organ;
- 3) rada naukowa instytutu.

Należy przy tym uznać, że statut uczelni musi zawierać wyraźnie upoważnienie dla danego organu w nim określonego do nadawania stopni naukowych lub stopni w zakresie sztuki. Upoważnienia takiego nie można domniemywać.

O ile skład senatu uczelni i osoby upoważnione do głosowania w czynnościach postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego regulują art. 29 oraz art. 31 ust. 4 p.s.w.n., o tyle brak jest tego typu odniesienia do innych organów uczelni, które mogą wykonywać kompetencje podmiotu habilitującego w tym zakresie. Kwestie te powinny być zatem szczegółowo uregulowane w statucie uczelni albo uchwale podjętej przez senat uczelni na podstawie upoważnienia zawartego w art. 221 ust. 14 pkt 1 p.s.w.n.

W tym miejscu warto wskazać, że organy uczelni, o których mowa w art. 178 ust. 1 p.s.w.n., będą miały przymiot organu administracji publicznej w rozumieniu przepisów k.p.a ze wszystkimi tego konsekwencjami.

Innym ważnym podmiotem postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego jest komisja habilitacyjna. Ze względu jednak na przyjętą konstrukcję niniejszego dokumentu szczególne zagadnienia, w tym dotyczące statusu prawnego tego gremium, zostaną omówione w dalszej części.

Kolejnym ważnym podmiotem uczestniczącym w omawianym postępowaniu jest Rada Doskonałości Naukowej. Organ ten działa na rzecz zapewnienia rozwoju kadry naukowej zgodnie z najwyższymi standardami jakości działalności naukowej wymaganymi do uzyskania stopni naukowych, stopni w zakresie sztuki i tytułu profesora i w zakresie prowadzonych postępowań pełni funkcję centralnego organu administracji rządowej. Rada Doskonałości Naukowej działa przez swoje organy, do których należą Przewodniczący i Prezydium. Organizację i sposób działania Rady Doskonałości Naukowej, szczegółowy tryb przeprowadzania do niej wyborów, szczegółowy zakres zadań organów i tryb wyznaczania recenzentów określa statut. Aktualny statut Rady Doskonałości Naukowej został nadany brzmieniem uchwały przyjętej na posiedzeniu plenarnym tego podmiotu w dniu 9 października 2020 r.

Rada
Doskonałości
Naukowej

Do najważniejszych zadań Rady Doskonałości Naukowej należą:

- współdziałanie w ramach postępowań w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego z podmiotami habilitującymi;

- wyznaczanie podmiotów doktoryzujących oraz habilitujących do przeprowadzenia postępowań o awans naukowy w ustawowo określonych przypadkach;
- przeprowadzanie postępowań w sprawie nadania tytułu profesora;
- występowanie jako organ II instancji w postępowaniach w sprawie nadania stopnia doktora oraz doktora habilitowanego;
- sprawowanie nadzoru nad podmiotami doktoryzującymi oraz habilitującymi;
- prowadzenie postępowań nadzwyczajnych w sprawach nadania stopnia doktora oraz doktora habilitowanego;
- wydawanie decyzji administracyjnych w przedmiocie uchylenia decyzji w sprawie nabycia uprawnień równoważnych uprawnieniom wynikającym z posiadania stopnia doktora habilitowanego;
- zgłaszanie kandydatów na członków międzynarodowego zespołu ekspertów oceniających wnioski składane przez uczelnie akademickie w konkursie w ramach programu „Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza”;
- wydawanie opinii w ustawowo określonych sprawach;
- wprowadzanie określonych danych do Zintegrowanego Systemu Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on.

Co istotne, Rada Doskonałości Naukowej ma przymiot ministra w rozumieniu art. 5 § 2 pkt 4 k.p.a., a zatem nie ma nad tym podmiotem organu wyższego stopnia, o którym mowa w art. 17 tego Kodeksu. **Z kolei, mając na uwadze pozycję ustrojową oraz kompetencje przypisane temu organowi, Radę Doskonałości Naukowej należy uznawać jako organ wyższego stopnia nad organami podmiotów habilitujących w zakresie dotyczącym postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego.**

Organ wyższego stopnia

W tym miejscu warto przytoczyć orzecznictwo sądów administracyjnych, co prawda odnoszące się do Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów, jednakże które można z powodzeniem – mając na uwadze sukcesję prawną, o czym będzie mowa w dalszej części – odnieść także do Rady Doskonałości Naukowej:

1. *„Stosowanie przez Centralną Komisję art. 37 § 2 k.p.a. w związku z art. 37 § 1 k.p.a. w celu zwalczania beczynności lub przewlekłości rad prowadzących postępowania dotyczące materii stopni i tytułów naukowych – nie jest ani bezprzedmiotowe ani sprzeczne z przepisami ustawy o stopniach i tytule. Przeciwnie, sprzyja sprawności postępowań awansowych, czy – jak w sprawie rozpoznawanej – postępowań*

dotyczących wznowienia postępowania awansowego, co wpisuje się w zadanie Centralnej Komisji określone w art. 33 ust. 1a ustawy o stopniach i tytule. Nie budzi wątpliwości Naczelnego Sądu Administracyjnego, że jednostka musi mieć skuteczne środki zwalczania bezczynności czy przewlekłości w jej sprawie administracyjnej. Jednocześnie w ten sposób Centralna Komisja realizuje swoje uprawnienia nadzorcze w przedmiotowych postępowaniach, co potwierdza możliwość traktowania jej w tym ograniczonym zakresie jako organ wyższego stopnia stosownie do art. 17 pkt 3 k.p.a..” (zob. postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 29 kwietnia 2016 r., sygn. akt I OSK 630/17).

2. *„Zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy z 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki Centralna Komisja działa przy Prezesie Rady Ministrów i w zakresie wydawanych przez siebie decyzji pełni funkcje centralnego organu administracji rządowej. Oznacza to, że jest ona ministrem w rozumieniu art. 5 § 2 pkt 4 k.p.a., a zatem jest ona organem, nad którym nie ma organu wyższego stopnia w rozumieniu art. 17 k.p.a.” (zob. Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 6 czerwca 2012 r., sygn. akt I OSK 420/12).*
3. *„W myśl art. 17 pkt 3 k.p.a., organami wyższego stopnia w rozumieniu kodeksu są w stosunku do organów administracji publicznej innych niż określone w pkt 1 i 2 tego przepisu – odpowiednie organy nadrzędne lub właściwi ministrowie, a w razie ich braku – organy państwowe sprawujące nadzór nad ich działalnością. Stosownie do art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2014 r., poz. 1852) - dalej ustawa o stopniach i tytule, w postępowaniu w sprawie nadania stopnia w zakresie nieuregulowanym w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Zgodnie z art. 21 ust. 1 Centralna Komisja jest organem właściwym do rozpatrzenia odwołania od odmownych uchwał, o których mowa w art. 14 ust. 2 i art. 18 ust. 2 ustawy i tym samym organem wyższego stopnia w rozumieniu art. 37 k.p.a. /por. postanowienie NSA z dnia 29 kwietnia 2016 r. sygn.. akt I OSK 630/16/.” (zob. postanowienie Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 28 grudnia 2016 r., sygn. akt III SAB/Kr 86/16).*
4. *„Senat szkoły wyższej nie jest organem wyższego stopnia dla rady jednostki organizacyjnej (rady wydziału) szkoły wyższej w rozumieniu art. 17 pkt 3 k.p.a. w sprawach o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego. Takim organem jest*

Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów.” (zob. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 29 stycznia 2009 r., sygn. akt III SA/Gd 301/08).

Tym samym, Rada Doskonałości Naukowej, jako organ wyższego stopnia, będzie właściwa do rozpatrywania następujących spraw:

1. Ponaglenia na przewlekłość lub bezczynność organu podmiotu habilitującego;
2. Spraw dotyczących stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnych lub odpowiednich postanowień, w przypadku gdy są one obarczone kwalifikowaną wadą prawną, wydawanych w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego;
3. Zażaleń na postanowienia w przypadkach określonych przepisami k.p.a.;
4. Odwołań od decyzji administracyjnych, innych niż określone w przepisach p.s.w.n.

1.3 Zagadnienia procesowe postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego

1.3.1 Wszczęcie postępowania

Zgodnie z art. 220 ust. 1 p.s.w.n. *postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego wszczyna się na wniosek składany do podmiotu habilitującego za pośrednictwem RDN. Jak stanowi ust. 2 tego przepisu wniosek obejmuje:*

- 1) *opis kariery zawodowej;*
- 2) *wykaz osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2;*
- 3) *wskazanie podmiotu habilitującego wybranego do przeprowadzenia postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego.*

Przytoczony przepis, który reguluje zawartość wniosku inicjującego postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, można uznać za mało precyzyjny. Po pierwsze, zwrócić należy uwagę, iż przepis ten nie wyodrębnia wprost złożenia podania stanowiącego żądanie nadania stopnia doktora habilitowanego, do którego, w załączeniu, przedkłada się określone dokumenty mające być substratem spełnienia warunków do uzyskania tego stopnia. Nie jest zatem jasne, czy wniosek ten może stanowić jedynie całościowy dokument, zawierający w sobie wszystkie obligatoryjne informacje, o których mowa w art. 220 ust. 2

Dokumentacja
wniosku

p.s.w.n., czy też ma być on rodzajem pisma przewodniego, do którego załącza się wymagane dokumenty.

W opinii Rady Doskonałości Naukowej, mając na uwadze specyfikę postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, jak i odpowiednie stosowanie art. 63 § 2 k.p.a., przedmiotowy wniosek winien przybrać formę pisma przewodniego będącego żądaniem nadania stopnia doktora habilitowanego w danej dziedzinie i dyscyplinie przez uprawniony i konkretnie oznaczony podmiot habilitujący, do którego należy dołączyć dokumenty, jako oddzielne załączniki, potwierdzające spełnienia przesłanek warunkujących nadanie tego stopnia. Po drugie, zastosowane sformułowanie „opis kariery zawodowej” może wskazywać na konieczność przedstawienia informacji o przebiegu pracy zawodowej, w tym odnoszonych w jego ramach sukcesów zawodowych. Mając na uwadze, że kariera zawodowa nie musi być tożsama z karierą naukową albo artystyczną, należy przyjąć, że dokument ten powinien przedstawiać dotychczasowy przebieg tej drugiej, w tym informacje o uzyskanym wykształceniu, zwłaszcza o spełnieniu warunku posiadania stopnia doktora. Jednocześnie w ramach „opisu kariery zawodowej” osoba składająca wniosek winna dokonać opisu swoich osiągnięć naukowych albo artystycznych i uzasadnić ich znaczny wpływ na rozwój określonej dyscypliny. Z kolei, ze sformułowania „wykaz osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust. 2 pkt 2” może wynikać, że osoba składająca omawiany wniosek obowiązana jest przedłożyć jedynie listę publikacji. Należy mieć jednak na uwadze, że w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego ciężar udowodnienia spełnienia przesłanek warunkujących nadanie stopnia doktora habilitowanego spoczywa przede wszystkim na osobie, która o nadanie tego stopnia się ubiega. Natomiast pojęcie „osiągnięć naukowych” może być szerzej rozumiane, niż tylko publikacje, osiągnięcia projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne. Ponadto, osiągnięcia te mogą być współautorskie. W konsekwencji tego zasadne jest przyjęcie opinii, iż przedmiotowy wykaz powinien zawierać syntetyczne wskazanie każdego osiągnięcia, które w opinii wnioskodawcy będzie stanowić znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym wyróżnienie osiągnięcia, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 lit. a-c p.s.w.n., ale także przedstawienie, a najlepiej udokumentowanie, swojego osobistego wkładu w powstanie tych osiągnięć, w przypadku gdy powstały one we współautorstwie.

Co istotne, upoważnienie zawarte w art. 221 ust. 14 pkt 1 p.s.w.n. przyznaje podmiotom habilitującym możliwość dookreślenia wymogów formalnych dotyczących składanego wniosku w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego. Wymogi te mają

charakter wiążący dla osób, które chcą ubiegać się w danym podmiocie o nadanie tego stopnia. Wymogi te mogą natomiast wynikać jedynie z regulacji przyjętych we właściwej uchwale senatu uczelni albo rady naukowej instytutu.

Przyjmując jednak zasadność ujednoczenia dokumentacji wniosku w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, Rada Doskonałości Naukowej zachęca do korzystania ze wzorów dokumentów, które udostępnione zostały na stronie internetowej pod następującym adresem:

<https://www.rdn.gov.pl/postepowanie-habilitacyjne.wymagania-dokumentacyjne-wnioskow-w-sprawie-nadania-stopnia-doktora-habilitowanego.html>.

W tym miejscu należy wskazać, że przepisy p.s.w.n. nie określają sposobu złożenia omawianego wniosku. Zgodnie z art. 63 § 1 k.p.a. *podania (żądania, wyjaśnienia, odwołania, zażalenia) mogą być wnoszone pisemnie, telegraficznie, za pomocą telefaksu lub ustnie do protokołu, a także za pomocą innych środków komunikacji elektronicznej przez elektroniczną skrzynkę podawczą organu administracji publicznej utworzoną na podstawie ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne*. Uwzględniając wymogi stawiane przepisami p.s.w.n., należy przyjąć, że wniosek w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego można doręczyć do Rady Doskonałości Naukowej w następujący sposób:

- 1) osobiście;
- 2) korespondencyjnie za pośrednictwem poczty polskiej lub kuriera;
- 3) na elektroniczną skrzynkę podawczą organu ePUAP.

Jak wynika z art. 221 ust. 1 p.s.w.n., *RDN dokonuje oceny formalnej wniosku oraz przekazuje go podmiotowi habilitującemu w terminie 4 tygodni od dnia jego otrzymania*. Ocena ta odnosi się wyłącznie do wymogów określonych przepisami tej ustawy. Rada Doskonałości Naukowej nie bada zgodności złożonego wniosku z przepisami przyjętymi przez dany podmiot habilitujący na podstawie upoważnienia zawartego w art. 221 ust. 14 pkt 1 p.s.w.n. **Tym samym, w ramach przedmiotowej oceny, dokonywana jest weryfikacja dopuszczalności wszczęcia postępowania pod kątem braku zaistnienia negatywnych przesłanek, o których mowa w art. 61a k.p.a., jak i zgodności przedłożonej dokumentacji z wymogami wynikającymi z przepisów prawa o charakterze powszechnie obowiązującym. Stwierdzenie zaistnienia braków lub uchybień w złożonym**

Złożenie
wniosku

Ocena formalna
wniosku

wniosku skutkować będzie wezwaniem wnioskodawcy do jego uzupełnienia, w konkretnie określony sposób i terminie, pod rygorem pozostawienia tego wniosku bez rozpoznania, w przypadku bezskutecznego upływu terminu do wniesienia uzupełnienia lub poprawek. Czynność ta może być także przeprowadzona przez właściwy organ podmiotu habilitującego, w przypadku niezgodności doręczonego temu podmiotowi wniosku z wymaganiami określonymi na podstawie art. 221 ust. 14 pkt 1 p.s.w.n.

Co ważne, zgodnie z art. 221 ust. 2 p.s.w.n. *w terminie 4 tygodni od dnia otrzymania wniosku przez podmiot habilitujący może on nie wyrazić zgody na przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego i zwrócić wniosek do RDN.* Odmowa ta powinna nastąpić w drodze podjętej uchwały przez właściwy organ podmiotu habilitującego.

Uchwała ta nie podlega zaskarżeniu. Termin, o którym mowa w przytoczonym przepisie, ma charakter zawity. **Oznacza to, że wybrany przez osobę ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego podmiot nie może po jego upływie w sposób skuteczny odmówić wyrażenia zgody na przeprowadzenie tego postępowania, gdyż upływ tego terminu determinuje wyrażenie tejże zgody w sposób milczący. Zaleca się, by podmiot habilitujący w terminie, o którym mowa w art. 221 ust. 2 p.s.w.n., każdorazowo poddawał pod głosowanie uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego. Opinię tę uzasadnia okoliczność, iż właściwe organy podmiotów habilitujących, jako ciała kolegialne, dokonują wyrażenia swojej woli w drodze głosowania.** Mimo braku obowiązku poddania pod głosowanie omawianej uchwały, niepodjęcie tej czynności może pozbawiać członków właściwego organu podmiotu habilitującego prawa do skorzystania z kompetencji odmowy wyrażenia zgody na przeprowadzenie danego postępowania. Z kolei, w przypadku wyrażenia w sposób skuteczny odmowy, jak wynika z art. 221 ust. 3 p.s.w.n., Rada Doskonałości Naukowej niezwłocznie wyznacza inny uprawniony podmiot habilitujący, któremu przekazuje dokumentację wniosku. **Podmiot ten jest zobowiązany przeprowadzić dane postępowanie.**

Poniżej, Rada Doskonałości Naukowej przedstawia przykładowy wzór uchwały w sprawie wyrażenia zgody na przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego:

Podjęcie się
postępowania

Uchwała nr Senatu (albo innego właściwego organu uczelni)/ Rady Naukowej Instytutu z dnia w sprawie wyrażenia zgody na przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie w dyscyplinie wszczętego na wniosek dr/dr.

§ 1

Senat/ Rada Naukowa Instytutu, działając na podstawie art. 221 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478), po zapoznaniu się z dokumentacją sprawy, przekazaną przez Radę Doskonałości Naukowej w dniu, wyraża zgodę/nie wyraża zgody na przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk w dyscyplinie, wszczętego na wniosek dr/dr.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie w dniu jej podjęcia.

.....
(podpis i pieczęć Przewodniczącego Senatu albo innego organu wskazanego w statucie/Dyrektora Instytutu)

1.3.2 Postępowanie wyjaśniające

1.3.2.1 Powołanie komisji habilitacyjnej

Komisja habilitacyjna, jako gremium, jest jednym z najistotniejszych uczestników w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego. Zasadnicze czynności dowodowe w tym postępowaniu są przeprowadzane właśnie przez ten podmiot. Podstawowym zadaniem komisji habilitacyjnej jest bowiem wydanie uzasadnionej opinii w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego. To właśnie na podstawie tej opinii właściwy organ podmiotu habilitującego nadaje albo odmawia nadania stopnia doktora habilitowanego. Zadania, do których ustawowo została powołana komisja habilitacyjna, można określić mianem współdziałania z podmiotem habilitującym, o którym mowa w art. 106 k.p.a. Jak wynika bowiem z art. 221 ust. 12 p.s.w.n., wydanie decyzji przez właściwy organ podmiotu habilitującego uzależnione jest od zajęcia stanowiska przez komisję habilitacyjną. Na tym gruncie możliwe może być także przypisanie temu gremium cech organu administracji publicznej w znaczeniu funkcjonalnym, a co za tym idzie, możliwości odpowiednio stosowanych do niego przepisów k.p.a. w określonym zakresie. Jednocześnie należy pamiętać, że komisja habilitacyjna jest przede wszystkim gremium specjalistów z zakresu danej dziedziny i dyscypliny, których podstawowym zadaniem jest dokonanie oceny i weryfikacji spełnienia przez osobę ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego przesłanek warunkujących nadanie stopnia doktora habilitowanego. **Tym samym, nie jest możliwe, by osoby wchodzące w skład tego gremium można było określić mianem biegłych w rozumieniu przepisów k.p.a.**

Status komisji
habilitacyjnej

Zgodnie z art. 221 ust. 5 p.s.w.n. *podmiot habilitujący, w terminie 6 tygodni od dnia otrzymania informacji o członkach komisji habilitacyjnej wyznaczonych przez RDN, powołuje komisję habilitacyjną. Komisja składa się z:*

- 1) 4 członków wyznaczonych przez RDN;
- 2) 2 członków posiadających stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora, zatrudnionych w podmiocie habilitującym, w tym sekretarza;
- 3) recenzenta posiadającego stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora oraz aktualny dorobek naukowy lub artystyczny i uznaną renomę, w tym międzynarodową, niebędącego pracownikiem podmiotu habilitującego.

Powołanie
komisji
habilitacyjnej

Rada Doskonałości Naukowej wyznacza natomiast 4 członków komisji habilitacyjnej, w tym przewodniczącego i 3 recenzentów, spośród osób posiadających stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora oraz aktualny dorobek naukowy lub artystyczny i uznaną renomę, w tym międzynarodową, niebędących pracownikami podmiotu habilitującego ani uczelni, instytutu PAN, instytutu badawczego albo instytutu międzynarodowego, których pracownikiem jest osoba ubiegająca się o stopień doktora habilitowanego. Wyznaczenie recenzentów przez Radę Doskonałości Naukowej następuje w drodze losowania spośród co najmniej 9 kandydatów na tę funkcję. Przewodniczący komisji habilitacyjnej jest natomiast wyznaczany w drodze głosowania. Z kolei, 3 członków komisji habilitacyjnej, w tym sekretarza i recenzenta wyznacza uprawniony organ podmiotu habilitującego. Tryb dokonania tej czynności, w tym także dotyczący dokonywania zmiany w składzie tego gremium, winien być szczegółowo uregulowany w przepisach wydanych na podstawie upoważnienia zawartego w art. 221 ust. 14 p.s.w.n.

Oprócz przesłanek pozytywnych, tj. wskazujących cechy, którymi winien legitymować się członek komisji habilitacyjnej, przepisy p.s.w.n. określają także przesłankę negatywną, czyli stanowiącą o niemożności pełnienia funkcji członka tego gremium. Recenzentem nie może być bowiem osoba, która w okresie ostatnich 5 lat – licząc od daty powołania komisji habilitacyjnej – dwukrotnie nie dochowała terminu 8 tygodni na sporządzenie recenzji w postępowaniach w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego.

W drodze wyjątku, o czym stanowi art. 221 ust. 6 p.s.w.n., *recenzentem może być osoba niespełniająca warunków określonych w ust. 4 i 5, która jest pracownikiem zagranicznej uczelni lub instytucji naukowej, jeżeli RDN lub podmiot habilitujący uzna, że osoba ta posiada znaczący dorobek w zakresie zagadnień związanych z osiągnięciami osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego.*

Co ważne, podmiot habilitujący powołuje pełen skład komisji habilitacyjnej. Powołanie to winno odbywać się w trybie określonym na podstawie art. 221 ust. 14 p.s.w.n. Zasadne jest uznanie, iż właściwy organ podmiotu habilitującego, w drodze głosowania na poszczególne osoby, powinien dokonać powołania każdej z osób uprzednio wyznaczonych do składu komisji habilitacyjnej.

Nie ulega przy tym wątpliwości, że odnośnie do osoby powołanej w skład komisji habilitacyjnej nie powinny zachodzić okoliczności wywołujące uzasadnione wątpliwości co do braku bezstronności względem osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Okolicznościami tymi mogą być w szczególności:

- pozostawanie z osobą ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w takim stosunku prawnym, że wynik postępowania może mieć wpływ na prawa lub obowiązki członka komisji habilitacyjnej;
- pozostawanie z osobą ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w takim stosunku prawnym lub stosunku faktycznym, że wynik postępowania może mieć wpływ na sytuację faktyczną członka komisji habilitacyjnej;
- pokrewieństwo lub powinowactwo z osobą ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego do co najmniej drugiego stopnia;
- recenzowanie poprzedniego postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w przypadku, gdy dana osoba ubiega się o nadanie tego stopnia po raz kolejny;
- zależność lub powiązanie służbowe w stosunku do osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego;
- współautorstwo publikacji osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego;
- prowadzenie wspólnie z osobą ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego prac naukowych w instytucjach naukowych;
- uczestniczenie wspólnie z osobą ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w zespołach badawczych.

Ostateczna ocena, czy dana osoba może zostać powołana w danym postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w skład komisji habilitacyjnej, przynależy jest kompetencji właściwego organu podmiotu habilitującego.

Nadmienić należy także, że terminy określone w przepisach p.s.w.n. dotyczące powołania komisji habilitacyjnej mają charakter instrukcyjny, tzn. taki, których brak dotrzymania nie powoduje nieskuteczności aktu powołania tego gremium. Trzeba mieć przy tym na uwadze, że naruszenie przez dany organ tych terminów winno wiązać się z zawiadomieniem osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego o zaistniałych okolicznościach, z jednoczesnym wskazaniem innego terminu dokonania danej czynności.

Przepisy p.s.w.n., poza recenzentami komisji habilitacyjnej, nie określają zadań pozostałych członków komisji habilitacyjnej. Niewątpliwie zadania te mogą być szczegółowo uregulowane w przepisach wydanych przez podmiot habilitujący na podstawie upoważnienia zawartego w art. 221 ust. 14 tej ustawy. Niezależnie od tego możliwe jest wskazanie pewnych zasad dotyczących zadań

Zadania członków
komisji
habilitacyjnej

poszczególnych członków tego gremium, o charakterze uniwersalnym, do których komisja habilitacyjna może się stosować:

1) zadania przewodniczącego komisji habilitacyjnej:

- osobiście lub w porozumieniu z sekretarzem komisji habilitacyjnej organizuje prace tego gremium;
- zwołuje posiedzenia komisji habilitacyjnej i im przewodniczy;
- zapewnia sprawny przebieg dyskusji w czasie posiedzeń komisji habilitacyjnej;
- zarządza głosowania, określa precyzyjnie ich przedmiot oraz tryb ich przeprowadzania;
- nadzoruje prawidłowość przeprowadzanych czynności przez komisję habilitacyjną;
- uczestniczy w głosowaniach, dyskusjach podczas posiedzeń komisji habilitacyjnej oraz kolokwium habilitacyjnego,

2) zadania sekretarza komisji habilitacyjnej:

- na zlecenie przewodniczącego komisji habilitacyjnej organizuje prace tego gremium;
- pośredniczy w kontakcie i wymianie informacji między członkami komisji habilitacyjnej, a także między tym gremium a podmiotem habilitującym;
- zapewnia sprawny obieg dokumentów między członkami komisji habilitacyjnej;
- zapewnia techniczną obsługę czynności podejmowanych przez komisję habilitacyjną, w tym posiedzeń tego gremium, także w sposób, o którym mowa w art. 221 ust. 9a p.s.w.n.;
- sporządza protokół z każdego posiedzenia komisji habilitacyjnej;
- uczestniczy w głosowaniach, dyskusjach podczas posiedzeń komisji habilitacyjnej oraz kolokwium habilitacyjnego,

3) zadania recenzenta komisji habilitacyjnej:

- sporządza jednoznaczną, uzasadnioną ocenę w przedmiocie spełnienia przez osobę ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego wymogów, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt 1-3 p.s.w.n.;
- uczestniczy w głosowaniach, dyskusjach podczas posiedzeń komisji habilitacyjnej oraz kolokwium habilitacyjnego,

4) zadania członka komisji habilitacyjnej:

- uczestniczy w głosowaniach, dyskusjach podczas posiedzeń komisji habilitacyjnej oraz kolokwium habilitacyjnego.

1.3.2.2 Recenzje

Recenzje stanowią jeden z najważniejszych środków dowodowych w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego. **Recenzje należy uznać za wyraz osobistej oceny, o charakterze eksperckim, wkładu osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w rozwój określonej dyscypliny naukowej albo artystycznej.** Nie stanowią one natomiast opinii biegłego w rozumieniu przepisów k.p.a., czy też dokumentu urzędowego w rozumieniu obowiązujących przepisów prawa. Brak jest także podstaw do uznania, że w toku procedowanego postępowania osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego może polemizować ze sporządzonymi recenzjami.

Stosownie do art. 221 ust. 8 p.s.w.n. *recenzenci, w terminie 8 tygodni od dnia doręczenia im wniosku, oceniają, czy osiągnięcia naukowe osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego odpowiadają wymaganiom określonym w art. 219 ust. 1 pkt 2, i przygotowują recenzje.* Z przepisu tego może wynikać, że podstawową i jedyną rolą recenzenta jest dokonanie oceny, czy osiągnięcia naukowe albo artystyczne osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego odpowiadają wymaganiom określonym w art. 219 ust. 1 pkt 2 tej ustawy. **Należy jednak przyjąć, że od recenzentów można oczekiwać dokonania oceny spełnienia wszystkich przesłanek warunkujących nadanie tego stopnia, w tym przede wszystkim, czy wskazane w dokumentacji wniosku informacje o aktywności naukowej albo artystycznej, o której mowa w art. 219 ust. 1 pkt 3 p.s.w.n., są istotne w ramach danej dyscypliny.**

Zasadne jest przy tym przyjęcie stanowiska, że recenzje są dziełem o charakterze twórczym. Ich powstanie winno opierać się na zleceniu i umowie o dzieło zawartej z podmiotem habilitującym. Istotne jest, by umowa taka określała najważniejsze kwestie dotyczące sporządzenia recenzji, takie jak:

- precyzyjne określenie przedmiotu umowy, poprzez wskazanie obowiązku dokonania przez recenzenta oceny, czy osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego spełnia wymagania określone w art. 219 ust. 1 pkt 1-3 p.s.w.n.;
- wskazanie wymogu zachowania następujących cech recenzji: kompletności, rzetelności, obiektywności, w tym należytego uzasadnienia dokonanej oceny;

Zlecenie
sporządzenia
recenzji

Definicja recenzji

- zalecenie zachowania poufności w zakresie dokonanej oceny względem innych osób;
- ewentualne podstawy do odstąpienia od zawartej umowy w określonych przypadkach;
- zagadnienia przeniesienia autorskich praw majątkowych do sporządzonej recenzji;
- informacje o przetwarzaniu danych osobowych.

Mając na uwadze, że sporządzone recenzje powinny być weryfikowane w kontekście spełnienia warunków umowy, recenzenci powinni przysyłać je do podmiotu habilitującego, który po przyjęciu danej recenzji, za pośrednictwem sekretarza komisji habilitacyjnej, przekaże je do wszystkich członków komisji habilitacyjnej.

Rada Doskonałości Naukowej przypomina, że prawidłowe sporządzenie recenzji w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego przez osobę, która posiada legitymację do pełnienia funkcji recenzenta w danym postępowaniu, jest jednym z podstawowych warunków zachowania i przestrzegania norm proceduralnych, pozwalających uznać dane postępowanie za przeprowadzone zgodnie z obowiązującymi przepisami, zawartą umową i obyczajami akademickimi. Recenzje powinny być rzetelne, skrupulatne, dokładne i obiektywne, a oceny uzasadnione. Recenzja powinna zawierać jasno określoną i jednoznaczną konkluzję (pozytywną lub negatywną) wraz z odpowiednim uzasadnieniem. Nieuzasadnione recenzje pozytywne są równie naganne jak nieuzasadnione recenzje negatywne. Autor recenzji zawsze powinien kierować się zasadami etyki pracownika naukowego, mając przede wszystkim na względzie rzetelność i uczciwość naukową.

Przykładowe wzory umów z recenzentami dostępne są na stronie internetowej: www.rdn.gov.pl w zakładce „Dobre praktyki”.

1.3.2.3 Kolokwium habilitacyjne

Jak wynika z art. 221 ust. 9 p.s.w.n. – *komisja habilitacyjna może przeprowadzić kolokwium habilitacyjne w zakresie osiągnięć naukowych albo artystycznych osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego. Kolokwium przeprowadza się w przypadku osiągnięć w zakresie nauk humanistycznych, społecznych i teologicznych.* Przepisy ustawy nie określają trybu przeprowadzenia kolokwium habilitacyjnego. W konsekwencji tego powinien być on uregulowany w uchwale podmiotu habilitującego podjętej na podstawie upoważnienia zawartego w art. 221 ust. 14 p.s.w.n. **Co ważne, przedmiotowa uchwała nie może nakładać obowiązku przeprowadzenia kolokwium komisji habilitacyjnej w innych dziedzinach niż**

nauki humanistyczne, społeczne i teologiczne. W zakresie pozostałych dziedzin, kwestia przeprowadzenia kolokwium habilitacyjnego pozostaje do autonomicznej decyzji komisji habilitacyjnej. Należy mieć przy tym na uwadze, że gremium to, jako ciało kolegialne, winno wyrażać swoją wolę w omawianym zakresie w drodze głosowania. Tryb wyrażenia tej woli powinien być szczegółowo uregulowany w przytoczonej uchwale podmiotu habilitującego.

Mimo braku definicji kolokwium habilitacyjnego, z etymologicznego punktu widzenia, zasadne jest uznanie, iż powinno ono przybrać formę dyskusji z osobą ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, jednakże tylko i wyłącznie w zakresie przedstawionych w danym postępowaniu osiągnięć naukowych albo artystycznych.

Nadmienić należy także, co wynika z art. 221 ust. 9a p.s.w.n., że *kolokwium habilitacyjne może być przeprowadzone poza siedzibą podmiotu habilitującego przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, zapewniających w szczególności:*

- 1) transmisję kolokwium w czasie rzeczywistym między jego uczestnikami,
 - 2) wielostronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której uczestnicy kolokwium mogą wypowiadać się w jego toku
- z zachowaniem niezbędnych zasad bezpieczeństwa.

Wskazany sposób przeprowadzenia kolokwium habilitacyjnego nie może być zmieniony postanowieniami przyjętymi w uchwale podmiotu habilitującego.

Wątpliwość może wzbudzać kwestia dotycząca przeprowadzenia kolokwium habilitacyjnego, w szczególności w zakresie nauk humanistycznych, społecznych albo teologicznych, w przypadku, gdy w toku postępowania zostały sporządzone dwie negatywne recenzje. W ocenie Rady Doskonałości Naukowej żaden obowiązujący przepis nie zwalnia, w zakresie wskazanych dziedzin nauki, komisji habilitacyjnej z obowiązku przeprowadzenia kolokwium habilitacyjnego w omawianym przypadku. **Mając na uwadze wskazaną okoliczność, zaleca się rozważyć, by kolokwium habilitacyjne było przeprowadzane przed sporządzeniem recenzji, o których mowa w art. 221 ust. 8 p.s.w.n.**

Potencjalnie możliwa jest także sytuacja, gdy mimo skutecznego zaproszenia osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, osoba ta nie stawi się na kolokwium habilitacyjne. Należy przyjąć, że sytuacja ta nie wpływa na przeprowadzenie dalszych czynności procesowych, do których gremium to zostało powołane. **Brak stawienia się osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego winno być natomiast zaprotokolowane.**

1.3.2.4 Posiedzenie komisji habilitacyjnej

Komisja habilitacyjna, jako ciało kolegialne, działa na posiedzeniach. Przepisy p.s.w.n. nie określają sposobu i trybu ich przeprowadzania. W kwestii tej istotną rolę pełnić będą przepisy wynikające z uchwały przyjętej przez podmiot habilitujący na podstawie upoważnienia zawartego w art. 221 ust. 14 tej ustawy. Przepisy te powinny przede wszystkim odnosić się do takich zagadnień jak:

- kworum komisji habilitacyjnej, które wymagane jest dla skuteczności podejmowania czynności przez to gremium;
- sposób i tryb przeprowadzania głosowania, przy zastrzeżeniu, że o kwestii jawności albo tajności głosowania komisji habilitacyjnej decyduje dyskrejonalnie osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Należy przy tym przyjąć, że decyzja ta może być podjęta albo zmieniona w każdym momencie, nie później jednak niż do czasu posiedzenia komisji habilitacyjnej;
- sposób zwoływania, miejsce i przebieg posiedzenia komisji habilitacyjnej, w tym możliwość jego przeprowadzania przy użyciu środków komunikacji elektronicznej;
- sposób podpisywania dokumentów wytworzonych w toku czynności podejmowanych przez komisję habilitacyjną, w szczególności podejmowanych uchwał oraz sporządzanych protokołów posiedzeń.

W przypadku braku uregulowania przez podmiot habilitujący zasadniczej części wskazanych zagadnień należy przyjąć, że komisja habilitacyjna głosuje zwykłą większością oddanych głosów w obecności wszystkich jej członków.

Dokumenty wytworzone w toku czynności podejmowanych przez członków komisji habilitacyjnej, w szczególności podejmowane uchwały oraz sporządzane protokoły posiedzeń winny być w omawianym przypadku podpisywane przez wszystkich członków tego gremium. Podpis pod tymi dokumentami może złożyć jednoosobowo przewodniczący komisji habilitacyjnej – w odniesieniu do postępowań prowadzonych w ramach p.s.w.n., czyli wszczynanych od 1 października 2019 r. – jedynie w przypadku wprowadzenia takiego przepisu w regulaminie postępowań awansowych danego podmiotu habilitującego. Podmioty habilitujące powinny zadbać o taki zapis (*lex specialis*) ze względu na fakt, że większość posiedzeń komisji habilitacyjnych odbywa się w formie zdalnej.

Zasady ogólne

Wskazać warto na przykładowy, prawidłowy przebieg posiedzenia komisji habilitacyjnej, który oczywiście może różnić się w poszczególnych postępowaniach ze względu na odmienności wynikające z regulacji przyjętych indywidualnie przez poszczególne podmioty habilitujące:

Przebieg
posiedzenia

- 1) otwarcie posiedzenia przez przewodniczącego komisji habilitacyjnej;
- 2) stwierdzenie przez sekretarza komisji obecności wymaganej liczby członków komisji habilitacyjnej (liczba ta może być różna w zależności od regulacji przyjętych przez poszczególne podmioty habilitujące);
- 3) przedstawienie przez sekretarza komisji habilitacyjnej programu posiedzenia wraz z przyjęciem ewentualnych uwag odnośnie do tego programu;
- 4) przyjęcie programu komisji habilitacyjnej w drodze głosowania zarządzanego przez przewodniczącego komisji, określonego przepisami regulaminu danego podmiotu habilitującego, a w razie ich braku zwykłą większością oddanych głosów;
- 5) stwierdzenie przez sekretarza komisji habilitacyjnej, czy członkowie komisji habilitacyjnej zapoznali się z pełną dokumentacją wniosku w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, w tym ze sporządzonymi recenzjami;
- 6) zarządzenie przez przewodniczącego komisji przedstawienia przez poszczególnych recenzentów sporządzonych opinii, w kolejności ustalonej przez przewodniczącego tego gremium;
- 7) zarządzenie przez przewodniczącego komisji habilitacyjnej przedstawienia przez pozostałych członków komisji habilitacyjnej swoich opinii, w rozumieniu przedstawienia zdania na temat złożonego przez osobę ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego wniosku;
- 8) zarządzenie przez przewodniczącego komisji habilitacyjnej dyskusji w przedmiocie wyrażenia opinii w sprawie nadania albo odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego;
- 9) przedstawienie przez sekretarza komisji habilitacyjnej informacji o obowiązującym w danym postępowaniu trybie i zasadach głosowania;
- 10) zarządzenie przez przewodniczącego komisji habilitacyjnej przeprowadzenia głosowania nad uchwałą zawierającą opinię w sprawie nadania albo odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego;
- 11) przedstawienie przez sekretarza komisji habilitacyjnej wyników głosowania;

- 12) stwierdzenie przez przewodniczącego komisji habilitacyjnej podjęcia uchwały o określonej opinii, mając na uwadze wynik głosowania;
- 13) przekazanie przez sekretarza komisji habilitacyjnej informacji odnośnie do sposobu sporządzenia uzasadnienia podjętej uchwały, sporządzenia protokołu posiedzenia oraz zasad podpisywania dokumentów wytworzonych przez to gremium;
- 14) zarządzenie przez przewodniczącego komisji habilitacyjnej możliwości zgłaszania przez członków komisji habilitacyjnej innych wniosków lub pytań, w tym przeprowadzenie dyskusji w tym zakresie;
- 15) ogłoszenie przez przewodniczącego komisji habilitacyjnej zakończenia posiedzenia.

1.3.2.5 Podejmowanie uchwały zawierającej opinię w sprawie nadania albo odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego

Zgodnie z art. 221 ust. 10 i 11 p.s.w.n. uchwałę zawierającą opinię w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego podejmuje komisja habilitacyjna w głosowaniu jawnym. Na wniosek osoby ubiegającej się o stopień komisja podejmuje uchwałę w głosowaniu tajnym. Opinia nie może być pozytywna, jeżeli co najmniej 2 recenzje są negatywne. Komisja habilitacyjna w terminie 6 tygodni od dnia otrzymania recenzji przekazuje podmiotowi habilitującemu uchwałę, o której mowa w ust. 10, wraz z uzasadnieniem i dokumentacją postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego.

Z przytoczonych przepisów wynika, że decydem sposobu głosowania komisji habilitacyjnej w zakresie jego jawności albo tajności jest osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Przyjąć należy, wobec braku odmiennych regulacji wynikających z przepisów p.s.w.n., że decyzja ta może być podjęta albo zmieniona do czasu posiedzenia komisji habilitacyjnej.

Z zestawienia ust. 10 i 11 art. 221 p.s.w.n. wynika, że uchwała zawierająca opinię w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, która stanowi najważniejsze zadanie komisji habilitacyjnej, powinna być podjęta w terminie nie późniejszym, niż 6 tygodni od dnia otrzymania wszystkich recenzji. Termin ten należy uznać za instrukcyjny, przy czym jego przekroczenie nie zwalania z obowiązku poinformowania osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego o zaistniałych okolicznościach oraz innym terminie, w którym czynność ta zostanie zrealizowana.

**Termin wydania
opinii**

Wskazać należy, że przepisy p.s.w.n. nie określają charakteru prawnego uchwały podejmowanej przez komisję habilitacyjną, która zawiera opinię w sprawie nadania albo odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego. Mając na uwadze uprzednie rozważania dotyczące statusu i roli komisji habilitacyjnej, w tym odpowiednie stosowanie przepisów k.p.a., możliwe jest przyjęcie opinii, iż uchwała ta ma przymiot postanowienia w rozumieniu k.p.a., na które nie służy zażalenie. W tym kontekście, uchwała ta powinna zawierać następujące elementy:

Charakter prawny
opinii

- 1) oznaczenie komisji habilitacyjnej;
- 2) datę wydania;
- 3) oznaczenie strony;
- 4) przywołanie podstawy prawnej;
- 5) rozstrzygnięcie;
- 6) uzasadnienie, co wynika z art. 221 ust. 11 p.s.w.n.;
- 7) pouczenie o braku możliwości wniesienia zażalenia.

Ważnym aspektem jest także prawidłowe zapewnienie przebiegu głosowania w czasie posiedzeń komisji habilitacyjnej, w szczególności głosowań jawnych, przeprowadzanych przy wykorzystaniu systemów teleinformatycznych. Tym samym, Rada Doskonałości Naukowej zaleca stosowanie się do następujących zasad:

- 1) obraz i dźwięk – jawne głosowanie należy przeprowadzić w następujący sposób:
 - a) odczytanie przez przewodniczącego, w jakiej sprawie będzie przeprowadzone jawne głosowanie (przedmiot sprawy),
 - b) poinformowanie przez przewodniczącego uprawnionych do głosowania, jaką większością głosów będzie przeprowadzone jawne głosowanie (względna*/ bezwzględna*/ kwalifikowana*),
 - c) zarządzenie przez przewodniczącego przeprowadzenia jawnego głosowania będącego przedmiotem sprawy przez osoby uprawnione do głosowania:
 - (i) poprzez podniesienie ręki : kto jest „za”*/ kto jest „przeciw”*/ , kto się „wstrzymał”*/ lub
 - (ii) podniesienie ręki i odznaczenie w systemie odpowiednio: kto jest „za”*/ / kto jest „przeciw”*/ / , kto się „wstrzymał”*/
 - d) podanie przez przewodniczącego wyników jawnego głosowania.

Zasady
głosowania
zdalnego

- 2) dźwięk - jawne głosowanie należy przeprowadzić w następujący sposób:
- a) odczytanie przez przewodniczącego, w jakiej sprawie będzie przeprowadzone jawne głosowanie (przedmiot sprawy),
 - b) poinformowanie przez przewodniczącego uprawnionych do głosowania, jaką większością głosów będzie przeprowadzone jawne głosowanie (względna*/bezwzględna*/kwalifikowana*),
 - c) zwrócenie się przez przewodniczącego do uprawnionych do głosowania, aby każdy z nich z imienia i nazwiska, oświadczył pozostałym uprawnionym do głosowania, jak zamierza głosować: za*/ przeciw*/ wstrzymuję się od głosu*,
 - d) zarządzenie przez przewodniczącego jawnego głosowania, poprzez zwrócenie się przez przewodniczącego do uprawnionych do głosowania, aby każdy z nich z imienia i nazwiska, oświadczył pozostałym uprawnionym do głosowania, jak głosuje: za*/ przeciw*/ wstrzymuję się od głosu*,
 - e) podanie przez przewodniczącego wyników jawnego głosowania.
- 3) tekst - jawne głosowanie należy przeprowadzić w następujący sposób:
- a) pisemne poinformowanie przez przewodniczącego uprawnionych do jawnego głosowania, w jakiej sprawie będzie przeprowadzone głosowanie, z podaniem jej treści (przedmiot sprawy) ,
 - b) pisemne poinformowanie przez przewodniczącego uprawnionych do głosowania, jaką większością głosów będzie przeprowadzone jawne głosowanie (względna*/bezwzględna*/ kwalifikowana*),
 - c) pisemne poinformowanie przez przewodniczącego uprawnionych do głosowania, aby każdy z nich pisemnie oświadczył, przesyłając tę informację wszystkim pozostałym uprawnionym do głosowania, jak zamierza głosować: za*/ przeciw*/ wstrzymuję się od głosu*,
 - d) zarządzenie jawnego głosowania poprzez zwrócenie się przez przewodniczącego do uprawnionych do głosowania, aby każdy z nich z imienia i nazwiska, pisemnie oświadczył pozostałym uprawnionym do głosowania, jak głosuje: za*/ przeciw*/ wstrzymuję się od głosu*,
 - e) pisemne podanie przez przewodniczącego wyników głosowania wszystkim uprawnionym do głosowania.

Nadmienić należy także, że sporządzenie co najmniej 2 negatywnych recenzji w toku postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego nie zwalania komisji habilitacyjnej z obowiązku wydania uchwały zawierającej opinię w sprawie nadania albo odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego. Uchwała ta nie może być jednak pozytywna. Wobec tego istotna rola w kwestii prawidłowości przebiegu głosowania spoczywać powinna na przewodniczącym komisji habilitacyjnej. Przedmiotowa uchwała podjęta w sposób niewłaściwy może być podstawą do jej zakwestionowania przez podmiot habilitujący i zwrócenia sprawy do ponownego rozpatrzenia przez komisję habilitacyjną. Należy mieć bowiem na uwadze, że właściwy organ podmiotu habilitującego obowiązany jest podjąć odpowiednie rozstrzygnięcie na podstawie uchwały komisji habilitacyjnej, jednakże nie jakiegokolwiek uchwały, lecz podjętej w sposób prawidłowy i zgodny z obowiązującymi przepisami.

Obowiązujące przepisy prawa nie wskazują wprost sposobu interpretacji wyników głosowania, które wymagają uzyskania dla przyjęcia danego rozstrzygnięcia zwykłej, czy też bezwzględnej większości oddanych głosów. W judykaturze, jak i doktrynie przyjmuje się jednak jednomyślnie, że większość zwykła, określana także mianem względnej, oznacza konieczność uzyskania większości zwolenników danego rozstrzygnięcia, niż przeciwników, w celu jego przyjęcia, przy czym głosy wstrzymujące się nie są uwzględniane. Przekładając tę interpretację zwykłej większości na sprawy dotyczące uzyskiwania stopnia doktora habilitowanego należy wskazać, że:

- 1) w przypadku podejmowania uchwały przez komisję habilitacyjną, gremium to wyrazi pozytywną opinię w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, jeżeli zostanie oddanych więcej głosów „za”, niż głosów „przeciw”, z kolei głosy „wstrzymujące się” pozostają bez znaczenia. Z kolei wyrażenie negatywnej opinii przez komisję habilitacyjną nastąpi w sytuacji, gdy liczna głosów „przeciw” będzie większa, niż liczna głosów „za”;
- 2) rozważania zawarte w pkt 1 należy także odnieść do podejmowania rozstrzygnięcia przez właściwy organ podmiotu habilitującego, jeżeli organ ten głosuje zwykłą większością oddanych głosów.

Większość bezwzględna, zwana także absolutną, rządzi się już innymi regułami interpretacji. Ten rodzaj większości jest osiągnięty, gdy za określonym rozstrzygnięciem opowiada się więcej niż połowa głosujących, a dokładniej – liczba zwolenników przewyższa łączną liczbę przeciwników oraz wstrzymujących się. Przekładając tę interpretację głosowania na sprawy dotyczące uzyskiwania stopnia doktora habilitowanego należy wskazać, że:

- 1) w przypadku podejmowania uchwały przez komisję habilitacyjną, gremium to wyrazi pozytywną opinię w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, jeżeli zostanie oddanych więcej głosów „za”, niż głosów „przeciw” i głosów „wstrzymujących się” łącznie. Z kolei wyrażenie negatywnej opinii przez komisję habilitacyjną nastąpi w sytuacji, gdy liczba głosów „przeciw” i głosów „wstrzymujących się” łącznie będzie większa, niż liczba głosów „za”;
- 2) rozważania zawarte w pkt 1 należy także odnieść do podejmowania rozstrzygnięcia przez właściwy organ podmiotu habilitującego, jeżeli organ ten głosuje bezwzględną większością oddanych głosów.

Wyróżnić można także tzw. większość kwalifikowaną, która określa ułamkową albo procentowo obliczaną liczbę głosów oddanych „za” danym rozstrzygnięciem w celu jego przyjęcia. W tym celu wykorzystuje się głównie takie rodzaje większości jak: „2/3”, czy też „3/5”. Jednakże ten rodzaj większości nie jest stosowany w procedurach dotyczących uzyskiwania stopnia doktora habilitowanego.

Poniżej, Rada Doskonałości Naukowej przedstawia przykładowy wzór uchwały zawierającej opinię w sprawie nadania albo odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego:

Uchwała Komisji habilitacyjnej z dnia powołanej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie w dyscyplinie wszczętym na wniosek dr/dr.

§ 1

Komisja habilitacyjna, powołana przez Senat (albo inny właściwy organ podmiotu habilitującego)/Rade Naukową Instytutu uchwałą nr z dnia, działając na podstawie art. 221 ust. 10 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478), po zapoznaniu się z recenzjami i dokumentacją wniosku, stwierdza że aktywność naukowa oraz osiągnięcia naukowe stanowią istotny wkład/nie stanowią istotnego wkładu w rozwój dyscypliny naukowej i wyraża pozytywną/negatywną opinię w sprawie nadania dr/dr. stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie w dyscyplinie, uznając spełnienie/nie uznając spełnienia przesłanek warunkujących nadanie stopnia doktora habilitowanego, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt 1-3 wskazanej ustawy.

UZASADNIENIE

Załącznik nr 1 do niniejszej uchwały zawierający uzasadnienie stanowi jej integralną część (uzasadnienie faktyczne oraz prawne podjętej uchwały może być także zapisane w treści przedmiotowej uchwały).

§ 2

Na niniejszą uchwałę nie przysługuje zażalenie. Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

.....

(podpis/podpisy z podaniem funkcji, imienia oraz nazwiska)

1.3.3 Orzekanie o nadaniu albo odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego

Zgodnie z art. 221 ust. 12 p.s.w.n. *na podstawie uchwały, o której mowa w ust. 10, podmiot habilitujący, w terminie miesiąca od dnia jej otrzymania, nadaje stopień doktora habilitowanego albo odmawia jego nadania. Podmiot habilitujący odmawia nadania stopnia, w przypadku gdy opinia, o której mowa w ust. 10, jest negatywna.* Przepis ten należy zestawić z art. 178 ust. 3 p.s.w.n., z którego wynika, że *stopień naukowy albo stopień w zakresie sztuki nadaje, w drodze decyzji administracyjnej:*

- 1) w uczelni - senat lub inny organ uczelni, o którym mowa w art. 28 ust. 4;
- 2) w instytucie PAN, w instytucie badawczym oraz w instytucie międzynarodowym - rada naukowa.

Z powyższego wynika jednoznacznie, że właściwy organ podmiotu habilitującego nadaje albo odmawia nadania stopnia doktora habilitowanego w drodze decyzji administracyjnej. Decyzja administracyjna stanowi jedną z prawnych form działania administracji publicznej. Akt ten jest jednostronnym i władczym oświadczeniem woli organu administracji publicznej, opartym na powszechnie obowiązujących przepisach prawa, skierowanym do konkretnego adresata, celem ukształtowania jego sytuacji prawnej. **Wskazać należy przy tym, że nie nazwa aktu stanowi o tym, czy jest on decyzją administracyjną, a jego cechy oraz treść. Tym samym, nic nie stoi na przeszkodzie, by rozstrzygnięcie właściwego organu podmiotu habilitującego, wydane w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, było nazwane „uchwałą”.**

Skoro zatem, w rozumieniu procesowym, właściwy organ podmiotu habilitującego wydaje decyzję administracyjną, to rozstrzygnięcie to powinno zawierać elementy i wymogi stanowiące w art. 107 § 1 i 3 k.p.a. Zgodnie z tym pierwszym, *decyzja zawiera:*

- 1) *oznaczenie organu administracji publicznej;*
- 2) *datę wydania;*
- 3) *oznaczenie strony lub stron;*
- 4) *powołanie podstawy prawnej;*
- 5) *rozstrzygnięcie;*
- 6) *uzasadnienie faktyczne i prawne;*

Definicja decyzji administracyjnej

Elementy decyzji administracyjnej

- 7) *pouczenie, czy i w jakim trybie służy od niej odwołanie oraz prawie zrzeczenia się odwołania i skutkach zrzeczenia się odwołania;*
- 8) *podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego pracownika organu upoważnionego do wydania decyzji, a jeżeli decyzja wydana została w formie dokumentu elektronicznego – kwalifikowany podpis elektroniczny;*
- 9) *w przypadku decyzji, w stosunku do której może być wniesione powództwo do sądu powszechnego, sprzeciw od decyzji lub skarga do sądu administracyjnego – pouczenie o dopuszczalności wniesienia powództwa, sprzeciwu od decyzji lub skargi oraz wysokości opłaty od powództwa lub wpisu od skargi lub sprzeciwu od decyzji, jeżeli mają one charakter stały, albo podstawie do wyliczenia opłaty lub wpisu o charakterze stosunkowym, a także możliwości ubiegania się przez stronę o zwolnienie od kosztów albo przyznania prawa pomocy.*

Przyjmuje się przy tym, że decyzja administracyjna winna zawierać co najmniej takie obligatoryjne elementy jak:

- oznaczenie organu, który ją wydał;
- oznaczenie strony;
- rozstrzygnięcie;
- podpis osoby albo osób, które wydały decyzję.

Tym samym, aby uznać, że uchwała wydana przez właściwy organ podmiotu habilitującego ma przymiot decyzji administracyjnej, winna zawierać ona oznaczenie tego organu, wskazanie osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, w stosunku do której jest ona wydawana, rozstrzygnięcie rozumiane jako nadanie albo odmowa nadania stopnia doktora habilitowanego oraz podpis właściwej osoby. W tym miejscu wskazać należy, że jak stanowi art. 178 ust. 2 p.s.w.n. *decyzję, o której mowa w ust. 1, podpisuje przewodniczący właściwego organu. W konsekwencji tego może być ona podpisana przez przewodniczącego senatu albo przewodniczącego właściwego organu wskazanego w statucie uczelni, a w przypadku instytutów przewodniczącego rady naukowej.*

Należy mieć na uwadze, że stosownie do art. 107 § 4 k.p.a. *można odstąpić od uzasadnienia decyzji, gdy uwzględnia ona w całości żądanie strony; nie dotyczy to jednak decyzji rozstrzygających sporne interesy stron oraz decyzji wydanych na skutek odwołania. Przepis ten może być z powodzeniem stosowany do uchwał*

Uzasadnienie
decyzji

wydanych przez właściwy organ podmiotu habilitującego nadających stopień doktora habilitowanego.

Inaczej będzie w przypadku odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego. **Decyzja taka zdecydowanie powinna zawierać należycie sporządzone uzasadnienie.** Kwestię tę reguluje art. 107 § 3 k.p.a., który stanowi, że *uzasadnienie faktyczne decyzji powinno w szczególności zawierać wskazanie faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, oraz przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, zaś uzasadnienie prawne – wyjaśnienie podstawy prawnej decyzji, z przytoczeniem przepisów prawa.* Zasadne jest przyjęcie, iż wymóg ten winien być spełniony niezależnie od tego, czy w toku postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego zostały sporządzone co najmniej dwie negatywne recenzje. Nie jest wystarczające, by organ oparł uzasadnienie wydanego rozstrzygnięcia jedynie na przytoczeniu art. 221 ust. 12 zdanie drugie p.s.w.n. Osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego ma prawo wiedzieć, czy recenzje, które zawierały konkluzje o charakterze negatywnym, zostały sporządzone w sposób prawidłowy, czy zostały przyjęte przez organ przeprowadzający postępowanie oraz czy dano im wiarę dowodową.

Przyjąć należy, że uzasadnienie wydanej uchwały jest istotne m. in. z następujących powodów:

- spełnia prawny obowiązek wykazania, na jakiej podstawie decyzja została podjęta;
- daje podstawę kontroli poprawności wydanej decyzji;
- może odgrywać rolę perswazyjną w stosunku do jej adresatów, a także organu odwoławczego;
- pełni funkcję opisową, gdy ma odpowiadać procesowi podjęcia decyzji przez organ orzekający.

Mając na uwadze powyższe, zasadne jest uznanie, że uzasadnienie uchwały właściwego organu podmiotu habilitującego powinno zawierać w szczególności takie informacje jak:

- przytoczenie informacji o przesłankach warunkujących nadanie stopnia doktora habilitowanego w danym postępowaniu;
- przytoczenie informacji o wskazanych przez osobę ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego osiągnięć, które miałyby spełniać warunki nadania stopnia doktora habilitowanego;
- przytoczenie informacji o przeprowadzonym postępowaniu wyjaśniającym w rozumieniu powołania komisji habilitacyjnej, sporządzonych recenzjach,

czynnościach podjętych przez komisję habilitacyjną, uchwały wydanej przez to gremium zawierającej opinię w sprawie nadania albo odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego;

- przytoczenie informacji o wnioskach składanych w toku postępowania przez osobę ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego oraz sposobie ich rozpatrzenia;
- wskazanie oceny zgromadzonego materiału dowodowego, w szczególności recenzji oraz uchwały komisji habilitacyjnej, ze szczególnym uwzględnieniem odniesienia się do uznania wiarygodności danych recenzji, a odmowy dania wiarygodności innym w przypadku, gdy ich konkluzje nie są tożsame;
- wskazanie, wraz z przyjętą motywacją takiego wskazania, czy i które przesłanki warunkujące nadania stopnia doktora habilitowanego zostały spełnione przez osobę ubiegającą się o nadanie tego stopnia, a które z nich spełnione nie zostały.

Rada Doskonałości Naukowej jest świadoma problematyki dotyczącej uzasadniania rozstrzygnięć, które wydawane są w głosowaniu tajnym. Niezależnie od przedmiotowych okoliczności, które utrudniają dotarcie do motywów głosowania poszczególnych członków organu kolegialnego, należy przyjąć, że osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego ma prawo wiedzieć, jakie dowody organ orzekający uznał za udowodnione, jakim dowodom wiarygodności tej odmówił, a w konsekwencji tego, jak dokonał oceny przedłożonego wniosku w sprawie nadania tego stopnia.

Z zestawienia art. 178 ust. 1 oraz art. 221 ust. 12 p.s.w.n. wynika, że właściwy organ podmiotu habilitującego wydaje decyzję w sprawie. W konsekwencji tego wynik głosowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego przesądza o przyjętym rozstrzygnięciu. **Oznacza to, że uzyskanie danej większości głosów za nadaniem stopnia przesądza o nadaniu stopnia doktora habilitowanego, zaś uzyskanie danej większości głosów przeciw nadaniu tego stopnia przesądza o odmowie jego nadania.** Przepisy p.s.w.n. nie wskazują przy tym, jaką większością oddanych głosów podejmowane jest przedmiotowe rozstrzygnięcie, w tym w kworum warunkującym ważność tego rozstrzygnięcia, z zastrzeżeniem art. 31 ust. 4 p.s.w.n. w odniesieniu do senatów uczelni. Brak jest także przepisu o charakterze powszechnie obowiązującym, który wskazywałby, czy podjęcie omawianej decyzji następuje w głosowaniu jawnym czy tajnym. W konsekwencji tego omawiane zagadnienia winny być określone w regulacjach przyjętych przez podmiot habilitujący na podstawie upoważnienia zawartego w art. 221 ust. 14 p.s.w.n.

Tryb
podejmowania
decyzji

Warto wskazać w tym miejscu, że zgodnie z art. 178 ust. 1a p.s.w.n., rozstrzygnięcie w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego może być podjęte na posiedzeniu właściwego organu podmiotu habilitującego, które przeprowadzane jest przy użyciu środków komunikacji elektronicznej, z zapewnieniem w szczególności transmisji posiedzenia w czasie rzeczywistym między jego uczestnikami oraz wielostronną komunikację w czasie rzeczywistym, w ramach której uczestnicy posiedzenia mogą wypowiadać się w jego toku.

Wątpliwość wzbudzać może, czy wydanie decyzji odmawiającej nadania stopnia doktora habilitowanego, w przypadku podjęcia przez komisję habilitacyjną uchwały zawierającej opinię o odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego, powinno następować w drodze głosowania. **Zasadne jest uznanie, podobnie – jak w przypadku poprzednio omawianej uchwały komisji habilitacyjnej – że z powodu braku przepisu szczególnego, który przyjmowałby inny tryb podjęcia tego rozstrzygnięcia, również i w tym przypadku winno ono zapaść w drodze głosowania.** Tym samym, istotna jest świadomość członków właściwego organu podmiotu habilitacyjnego o wiążącym charakterze negatywnej opinii komisji habilitacyjnej. Nadmienić warto również, iż sytuacja, w której właściwy organ podmiotu habilitującego nadaje stopień doktora habilitowanego, mimo podjęcia przez komisję habilitacyjną uchwały zawierającej opinię o odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego, może skutkować uznaniem, iż takie rozstrzygnięcie nosi znamiona rażącego naruszenia prawa przez podmiot habilitujący. **Z kolei, jak wynika z art. 225 w zw. z art. 194 p.s.w.n. okoliczność rażącego naruszenia prawa przez podmiot habilitujący skutkować może wznowieniem danego postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego przez Radę Doskonałości Naukowej.**

Poniżej, Rada Doskonałości Naukowej przedstawia przykładowy wzory uchwał nadających stopień doktora habilitowanego oraz odmawiającej nadania tego stopnia:

**Uchwała nr Senatu (albo innego właściwego organu uczelni)/Rady Naukowej
Instytutu z dnia w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego
dr/dr. w dziedzinie, w dyscyplinie**

§ 1

Senat (albo inny właściwy organ uczelni)/Rada Naukowa Instytutu, działając na podstawie art. 178 ust. 1 pkt (w przypadku uczelni pkt 1, zaś w przypadku instytutów pkt 2) w zw. z art. 221 ust. 12 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 487), po zapoznaniu się z pełną dokumentacją sprawy, w tym recenzjami oraz uchwałą komisji habilitacyjnej zawierają opinię w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, nadaje dr/dr. stopień doktora habilitowanego w dziedzinie w dyscyplinie

§ 2

Zgodnie z art. 107 § 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256 z późn. zm.) w zw. z art. 178 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, mając na uwadze, iż niniejsza uchwała w pełni uwzględnia żądanie dr/dr. wyrażone we wniosku z dnia, odstępuje się od jej uzasadnienia.

§ 3

Niniejsza uchwała jest ostateczna. Osobie ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego nie przysługuje prawo złożenia od niej odwołania w instancyjnym toku postępowania.

.....

(podpis przewodniczącego właściwego organu podmiotu habilitującego)

**Uchwała nr Senatu (albo innego właściwego organu uczelni)/Rady Naukowej
Instytutu z dnia w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego
dr/dr. w dziedzinie, w dyscyplinie**

§ 1

Senat (albo inny właściwy organ uczelni)/Rada Naukowa Instytutu, działając na podstawie art. 178 ust. 1 pkt (w przypadku uczelni pkt 1, zaś w przypadku instytutów pkt 2) w zw. z art. 221 ust. 12 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 487), po zapoznaniu się z pełną dokumentacją sprawy, w tym recenzjami oraz uchwałą komisji habilitacyjnej zawierają opinię w sprawie nadania/odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego, odmawia nadania dr/dr. stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie w dyscyplinie

§ 2

Uzasadnienie faktyczne oraz prawne podjętego rozstrzygnięcia uwzględniające wymogi określone w art. 107 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256 z późn. zm.)

§ 3

Niniejsza uchwała jest nieostateczna. Zgodnie z art. 224 ust. 1 w zw. z art. 193 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce od uchwały tej przysługuje prawo wniesienia odwołania do Rady Doskonałości Naukowej, w terminie 30 dni od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Senatu (albo innego właściwego organu uczelni)/Rady Naukowej Instytutu

.....

(podpis przewodniczącego właściwego organu podmiotu habilitującego)

1.4 Postępowanie odwoławcze

1.4.1 Podstawy i terminy wniesienia odwołania

Od decyzji o odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego przysługuje odwołanie do Rady Doskonałości Naukowej. Należy podkreślić, że odwołanie przysługuje wyłącznie od tzw. decyzji negatywnej, co oznacza, że decyzja nadająca stopień doktora habilitowanego staje się ostateczna w dniu jej podjęcia. Odwołanie wnosi się co do zasady do organu wyższego stopnia, w ramach instancyjnego toku sprawy. Funkcję tę pełni Rada Doskonałości Naukowej.

Organ II instancji

Stosownie do art. 224 ust. 1 zdanie drugie p.s.w.n. do odwołania tego przepisy art. 193 ust. 2-4 tej ustawy stosuje się odpowiednio. W konsekwencji tego odwołanie należy wnieść za pośrednictwem właściwego organu podmiotu habilitującego, który wydał decyzję odmawiającą nadania stopnia doktora habilitowanego. W praktyce w treści odwołania należy wskazać Radę Doskonałości Naukowej jako organ, do którego wnosi się omawiany środek zaskarżenia, jednakże przesłać trzeba je do podmiotu habilitującego. Termin na wniesienie odwołania wynosi 30 dni od dnia doręczenia decyzji przez właściwy organ podmiotu habilitującego. Oznacza to, że organ ten jest zobowiązany w przepisany sposób doręczyć osobie ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego wydaną decyzję. Termin 30 dni należy liczyć zatem dopiero od skutecznego jej doręczenia, które winno następować za pośrednictwem operatora wyznaczonego, tj. Poczty Polskiej. Inne formy doręczenia lub powiadomienia o wydanej decyzji należy uznać za nieskuteczne, a w konsekwencji tego, termin na wniesienie odwołania nie rozpoczął biegu.

Sposób
wniesienia
odwołania

Co ważne, 30-dniowy termin na wniesienie odwołania należy liczyć od dnia następującego po dniu doręczenia decyzji odmawiającej nadania stopnia doktora habilitowanego. Zachowanie przedmiotowego terminu nastąpi, jeżeli przed jego upływem odwołanie zostanie doręczone osobiście do podmiotu habilitującego lub zostanie nadane w placówce Poczty Polskiej albo wysłane w formie dokumentu elektronicznego do organu, który wydał decyzję, a osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego otrzymała urzędowe poświadczenie odbioru przesyłki elektronicznej. Innymi słowy odwołanie można nadać w tej placówce nawet ostatniego dnia, który przysługiwał na wniesienie odwołania lub na elektroniczną skrzynkę podawczą podmiotu habilitującego. Nie może być to

jednak nadanie za pośrednictwem firmy kurierskiej, gdyż wtedy liczony będzie dzień doręczenia odwołania, a nie jego nadania.

Zgodnie z art. 128 k.p.a. *odwołanie nie wymaga szczegółowego uzasadnienia. Wystarczy, jeżeli z odwołania wynika, że strona nie jest zadowolona z wydanej decyzji. Przepisy szczególne mogą ustalać inne wymogi co do treści odwołania.* Z przepisu tego jednoznacznie wynika, że osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego nie musi wskazywać naruszenia określonych przepisów przez właściwy organ, który przeprowadzał w I instancji postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, w tym uzasadniać podniesionych zarzutów. Wystarczające jest wskazanie, iż osoba ta nie zgadza się z wydanym rozstrzygnięciem w jej sprawie. Wynika to z kompetencji organu II instancji, który nie jest związany zarzutami podniesionymi w odwołaniu. Organ odwoławczy rozpatruje sprawę w jej granicach, nie zaś w granicach ewentualnych zarzutów skargi. Oznacza to, że Rada Doskonałości Naukowej będzie badała kompleksowo cały przebieg przeprowadzonego postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, nie zaś jedynie pod kątem treści odwołania. Nie oznacza to, że nie warto jest wskazywać nieprawidłowości, które zdaniem osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, miały miejsce w jej sprawie. Ich podniesienie w treści odwołania będzie skutkowało w sposób szczególny przeprowadzeniem badania i oceny przez Radę Doskonałości Naukowej w tym zakresie.

Forma odwołania

1.4.2 Postępowanie przed organem I instancji

Właściwy organ podmiotu habilitującego, który wydał zaskarżoną decyzję, jest zobowiązany przesłać wniesione odwołanie wraz ze swoją opinią i aktami sprawy w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia odwołania do Rady Doskonałości Naukowej. Akta sprawy, które należy przekazać wraz z wniesionym odwołaniem powinny być kompletne, tj. zawierać wszystkie dokumenty złożone przez osobę ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, jak i dokumenty wytworzone przez podmiot habilitujący oraz Radę Doskonałości Naukowej, w przypadku, gdy organ ten podejmował określone czynności w toku postępowania i kierował pisma do tych podmiotów. W aktach sprawy powinny także znajdować się odpowiednie wyciągi z protokołów posiedzeń właściwego organu podmiotu habilitującego, na których podejmowano określone czynności w toku postępowania, a także potwierdzenia doręczeń dokumentów, w szczególności

Przekazanie akt sprawy

postanowień oraz decyzji administracyjnych, które były kierowane do osoby ubiegającej się o nadanie stopnia, jak i udokumentowanie nadania wszelkich pism, w tym wniesionego odwołania, które były kierowane przez wnioskodawcę do organu prowadzącego postępowanie. W przedmiotowych aktach należy umieścić również zlecenia i umowy dotyczące sporządzenia opinii przez recenzentów, jak i zaproszenia określonych osób na posiedzenia właściwego organu podmiotu habilitującego, jeżeli określone przepisy przewidują taki obowiązek.

Przed przekazaniem akt sprawy właściwy organ podmiotu habilitującego obowiązany jest wydać opinię w sprawie wniesionego odwołania. Mając na uwadze, iż organ ten jest ciałem kolegialnym, należy uznać, że opinia ta powinna przybrać formę uchwały, wydanej w trybie przewidzianym w danym podmiocie habilitującym.

W tym miejscu wskazać należy, że zgodnie z odesłaniem zawartym w art. 178 ust. 3 p.s.w.n., także do postępowania odwoławczego odpowiednio stosuje się przepisy k.p.a. Zasadne jest przyjęcie, że w postępowaniu tym odpowiednie zastosowanie znajdzie art. 132 § 1 tego Kodeksu. Zgodnie z tym przepisem: *jeżeli odwołanie wniosły wszystkie strony, a organ administracji publicznej, który wydał decyzję, uzna, że to odwołanie zasługuje w całości na uwzględnienie, może wydać nową decyzję, w której uchyli lub zmieni zaskarżoną decyzję.* Przyjąć należy, że organ, który wydał zaskarżoną decyzję, ma obowiązek w ramach wydawanej opinii ocenić prawidłowość wydanej decyzji w świetle żądań i zarzutów podniesionych przez osobę ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Właściwy organ podmiotu habilitującego nie przeprowadza zatem ponownie postępowania wyjaśniającego, lecz dokonuje przedmiotowej oceny na podstawie już zgromadzonego materiału dowodowego. Ponadto, uprawnienie dokonania tzw. autokontroli przez organ, który wydał zaskarżoną decyzję, warunkowane jest dochowaniem terminu, o którym mowa w art. 193 ust. 3 w zw. z art. 224 ust. 1 p.s.w.n., tj. 3 miesiące od dnia otrzymania odwołania. Po upływie tego terminu organ ten nie może dokonać w trybie autokontroli zmiany wydanej przez siebie decyzji odmawiającej nadania stopnia doktora habilitowanego. Możliwość zastosowania uprawnienia wynikającego z omawianego przepisu jest uzależniona także od uznania przez właściwy organ podmiotu habilitującego, że wniesione odwołanie zasługuje w całości na uwzględnienie. Tym samym, przepis ten będzie miał zastosowanie jedynie w sytuacji, gdy w treści odwołania zostały skonkretyzowane zarzuty. Ponadto przyjąć należy, że jeżeli osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego wnosi w odwołaniu o uchylenie zaskarżonej decyzji

Autokontrola
wydanej decyzji

i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez inny uprawniony podmiot habilitujący, to żądanie to wyłącza również możliwość zastosowania art. 132 § 1 k.p.a.

W sytuacji, gdy właściwy organ podmiotu habilitującego nie uzna w całości zasadności wniesionego odwołania lub osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego żąda przekazania sprawy do ponownego rozpatrzenia przez inny podmiot, organ ten obowiązany jest przekazać odwołanie do Rady Doskonałości Naukowej.

1.4.3 Postępowanie przed organem II instancji

Postępowanie odwoławcze, które procedowane jest przed Radą Doskonałości Naukowej, normowane jest art. 193 ust. 2-4 w zw. z art. 224 ust. 1, art. 238 ust. 2 w zw. z art. 240 p.s.w.n., przepisami statutu tego organu oraz odpowiednio stosowanymi przepisami k.p.a.

To właśnie przepisy k.p.a. regulują pierwsze czynności podejmowane przez Radę Doskonałości Naukowej w sytuacji wpłynięcia odwołania od decyzji odmawiającej nadania stopnia doktora habilitowanego. Jak stanowi art. 134 k.p.a., *organ odwoławczy stwierdza w drodze postanowienia niedopuszczalność odwołania oraz uchybienie terminu do wniesienia odwołania. Postanowienie w tej sprawie jest ostateczne.* Uznać należy przy tym, że niedopuszczalność odwołania i uchybienie terminu do jego wniesienia są odrębnymi instytucjami. Oznacza to, że przesłanki dotyczące stwierdzenia niedopuszczalności odwołania oraz uznania uchybienia terminu do jego wniesienia są od siebie niezależne.

Dopuszczalność
odwołania

Rada Doskonałości Naukowej stwierdzi niedopuszczalność odwołania co do zasady w następujących sytuacjach:

- odwołanie zostało wniesione przez inną osobę, niż osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego;
- odwołanie zostało wniesione zanim rozpoczął się bieg do jego odwołania, tj. w sytuacji, w której decyzja nie została w sposób skuteczny i w przepisanej formie doręczona osobie ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego;
- odwołanie zostało wniesione w sytuacji, gdy osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego uprzednio skutecznie zrzekła się prawa do jego wniesienia na podstawie art. 127a k.p.a.;

- osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego nie ma zdolności do czynności prawnych.

Z kolei, uchybienie terminu do wniesienia odwołania zostanie stwierdzone, gdy w sposób bezskuteczny upływie termin 30 dni od dnia doręczenia decyzji odmawiającej nadania stopnia doktora habilitowanego. Bezskuteczność upływu przedmiotowego terminu będzie wynikała z następujących sytuacji:

- odwołanie zostało doręczone osobiście do właściwego organu podmiotu habilitującego po upływie tego terminu;
- odwołanie zostało doręczone do właściwego organu podmiotu habilitującego po upływie tego terminu przez podmioty świadczące usługi dostawcze, jednakże niebędące Poczta Polska;
- odwołanie zostało nadane w formie dokumentu elektronicznego na elektroniczną skrzynkę podawczą właściwego organu podmiotu habilitującego po upływie tego terminu;
- odwołanie zostało nadane w placówce Poczty Polskiej po upływie tego terminu.

Nadmienić należy, że osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, która nie dochowała terminu do wniesienia odwołania, może na podstawie art. 58 k.p.a. wnieść o jego przywrócenie. Prośbę o przywrócenie przedmiotowego terminu wnosi się w ciągu 7 dni od dnia ustania przyczyn uchybienia tego terminu, które nastąpiły bez winy tej osoby. Jednocześnie z wniesieniem prośby o przywrócenie terminu należy dopełnić czynności, dla której określony był termin, tj. załączyć odwołanie od decyzji odmawiającej nadania stopnia doktora habilitowanego.

Przywrócenie
terminu

Odwołanie wniesione w sposób prawidłowy skutkuje podjęciem działań procesowych, zmierzających do rozpatrzenia przez Radę Doskonałości Naukowej tego środka zaskarżenia. Sposób jego rozpatrzenia, w tym zakres materiału dowodowego, który zbierany jest w toku postępowania odwoławczego, regulowany jest ściśle przepisami p.s.w.n. oraz statutu tego organu. Rada Doskonałości Naukowej zasięga opinii co najmniej 2 recenzentów. Recenzenci ci powoływani są w drodze losowania spośród co najmniej 6 kandydatów, którzy zostali wskazani przez właściwy w sprawie Zespół Rady Doskonałości Naukowej. Uzyskane w ten sposób recenzje wraz z wniesionym odwołaniem i aktami sprawy stają się przedmiotem oceny tegoż Zespołu,

Postępowanie
wyjaśniające

który w drodze tajnego głosowania, bezwzględną większością oddanych głosów, wyraża opinię w przedmiocie poparcia żądania uchylenia zaskarżonej decyzji odmawiającej nadania stopnia doktora habilitowanego.

Mając powyższe na uwadze, należy wskazać, że Rada Doskonałości Naukowej prowadzi własne postępowania dowodowe. Środki dowodowe zawężone są natomiast do złożonego przez osobę ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego odwołania i ewentualnych dowodów w nim wskazanych, sporządzonych na zlecenie Rady Doskonałości Naukowej recenzji oraz uchwały właściwego Zespołu Rady Doskonałości Naukowej zawierającej opinię w przedmiocie poparcia odwołania. Z tego powodu w toku postępowania odwoławczego nie znajdzie zastosowania art. 75 § 1 w powiązaniu z art. 78 §1 k.p.a., który stanowi, że *jako dowód należy dopuścić wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne z prawem. W szczególności dowodem mogą być dokumenty, zeznania świadków, opinie biegłych oraz oględziny*. Natomiast, *żądanie strony dotyczące przeprowadzenia dowodu należy uwzględnić, jeżeli przedmiotem dowodu jest okoliczność mająca znaczenie dla sprawy*. Nadmienić należy także, że posiedzenia Zespołów oraz organów Rady Doskonałości Naukowej nie stanowią rozprawy w rozumieniu przepisów rozdziału V k.p.a.

Środki
dowodowe
w sprawie

W świetle tak określonego katalogu środków dowodowych należy stwierdzić, że Rada Doskonałości Naukowej nie dokonuje nowych ustaleń faktycznych w przedmiocie stwierdzenia spełnienia przez osobę ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego przesłanek warunkujących nadanie tego stopnia. Przedmiotem prowadzonego postępowania wyjaśniającego jest przede wszystkim dokonanie ustalenia, czy procedowanie sprawy przez właściwy organ podmiotu habilitującego odbyło się z poszanowaniem obowiązujących przepisów prawa, w szczególności mając na uwadze dokumentację wniosku złożoną w dniu wszczęcia postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego. W konsekwencji tego czynny udział osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w postępowaniu odwoławczym ogranicza się do złożenia środka zaskarżenia od decyzji odmawiającej nadania stopnia doktora habilitowanego.

1.4.4. Zakończenie postępowania odwoławczego

Jak stanowi art. 224 ust. 1 w zw. z art. 193 ust. 4 p.s.w.n. *po rozpatrzeniu odwołania, w terminie nie dłuższym niż 6 miesięcy, RDN*

Podstawy
orzekania

utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję albo uchyla ją i przekazuje sprawę do ponownego rozpatrzenia organowi, o którym mowa w art. 178 ust. 1, tego samego albo innego podmiotu doktoryzującego. Przez rozpatrzenie odwołania należy rozumieć zebranie całego materiału dowodowego, o którym była mowa powyżej i dokonanie jego oceny przez Prezydium Rady Doskonałości Naukowej, gdyż to w zakresie zadań tego organu leży wydanie rozstrzygnięcia w sprawie. Ocena ta jest dokonywana w sposób kompleksowy, co oznacza, że badaniu podlegają wszystkie elementy postępowania przeprowadzonego w I instancji przez właściwy organ podmiotu habilitującego, nie zaś tylko zarzuty podniesione w odwołaniu.

Termin wskazany w przytoczonym przepisie, w którym Rada Doskonałości Naukowej powinna rozpatrzyć wniesione odwołanie, należy uznać za termin instrukcyjny. Oznacza to, że brak wydania rozstrzygnięcia w tym terminie nie skutkuje możliwością późniejszego orzekania w sprawie, czy też w sposób milczący uwzględnieniem żądania osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Co istotne, w ramach podejmowania rozstrzygnięcia Rada Doskonałości Naukowej może utrzymać w mocy zaskarżoną decyzję albo uchylić ją i przekazać sprawę do ponownego rozpatrzenia temu samemu albo innemu podmiotowi habilitującemu. Rada Doskonałości Naukowej, jako organ II instancji, została wyposażona jedynie w kompetencje tzw. kasacyjne. Organ ten nie może bowiem orzekać w sposób merytoryczny w zakresie nadania stopnia doktora habilitowanego. Tym samym, w postępowaniu prowadzonym przed Radą Doskonałości Naukowej nie znajdzie zastosowania katalog rozstrzygnięć unormowany w przepisach k.p.a., a wydane rozstrzygnięcie nie może być wiążące dla podmiotu habilitującego w zakresie obowiązku przeprowadzenia określonych czynności.

Rozstrzygnięcie podejmowane przez Radę Doskonałości Naukowej zapada w drodze wydania decyzji administracyjnej, ze wszystkimi tego konsekwencjami, o których była mowa w przypadku decyzji wydawanej przez właściwy organ podmiotu habilitującego. W ramach podjętego rozstrzygnięcia stwierdzone mogą zostać następujące uchybienia w stosunku do postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, które zostało przeprowadzone przez właściwy organ podmiotu habilitującego:

- naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez ich błędną wykładnię albo niewłaściwe zastosowanie;
- naruszenie przepisów prawa procesowego mające znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w I instancji.

**Rozstrzygnięcie
odwołania**

Na skutek dokonania przedmiotowych stwierdzeń Rada Doskonałości Naukowej uchyli zaskarżoną decyzję. Jednocześnie orzeczone zostanie, czy ponowne rozpatrzenie sprawy przeprowadzone zostanie przez ten sam podmiot habilitujący czy też inny. W tym zakresie organ odwoławczy orzeka z urzędu.

W ramach ponownego rozpatrywania sprawy wskazany w decyzji Rady Doskonałości Naukowej podmiot obowiązany będzie zapoznać się z całością zgromadzonego materiału sprawy i podjąć nowe rozstrzygnięcie w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego. Brak jest przy tym przepisu, który nakazywałby ponowne przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego w ramach ponownego rozpatrywania sprawy, w tym powołania nowej komisji habilitacyjnej. Do oceny podmiotu habilitującego, po zapoznaniu się z aktami sprawy, w tym decyzją Rady Doskonałości Naukowej wraz z jej uzasadnieniem, przynależy kompetencja uznania, czy określone czynności procesowe wymagają powtórzenia. W przypadku dokonania takiego stwierdzenia właściwy organ podmiotu habilitującego może zlecić komisji habilitacyjnej ponowne podjęcie uchwały zawierającej opinię w sprawie nadania albo odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego, czy też ponowne sporządzenie recenzji. Podmiot ten orzekając bowiem ponownie, jako organ I instancji, obowiązany jest podjąć rozstrzygnięcie po dokonaniu ustalenia, iż postępowanie wyjaśniające zostało przeprowadzone w sposób prawidłowy, w konsekwencji czego możliwe będzie wydanie nowej, w pełni uzasadnionej decyzji w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego.

Ponowne
rozpatrzenie
sprawy

Nadmienić należy także, że na każdą decyzję wydaną przez Radę Doskonałości Naukowej w postępowaniu odwoławczym przysługuje prawo wniesienia na nią skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od dnia jej doręczenia. Skargę należy wnieść za pośrednictwem Rady Doskonałości Naukowej.

1.5 Szczegółowy sposób przeprowadzania czynności w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego

Zgodnie z art. 221 ust. 14 p.s.w.n. *senat albo rada naukowa określi:*

- 1) *szczegółowy tryb postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego;*
- 2) *zasady ustalania wysokości opłaty za postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego oraz zwalniania z tej opłaty;*
- 3) *sposób wyznaczania członków komisji habilitacyjnej.*

Wprowadzenie wskazanego uzasadnienia jest konsekwencją braku przepisów wykonawczych do p.s.w.n., tj. rozporządzeń, które określałyby szczegółowy sposób i tryb przeprowadzania czynności w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego. Tym samym, przytoczona ustawa decentralizuje sposób określania tego trybu, poprzez przyznanie podmiotom habilitującym upoważnienia do autonomicznego określenia własnych zasad dotyczących procedowania tego postępowania. Należy podkreślić, że przyjęte przez te podmioty regulacje nie mogą naruszać przepisów powszechnie obowiązujących, w szczególności przepisów p.s.w.n. oraz k.p.a. Szczególnie istotne z punktu widzenia procedowania postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego jest upoważnienie zawarte w art. 221 ust. 14 pkt 1 p.s.w.n., które powinno w szczególności regulować:

- tryb i zasady podejmowania uchwał przez właściwy organ podmiotu habilitującego oraz komisję habilitacyjną;
- zasady przeprowadzania posiedzeń właściwego organu podmiotu habilitującego oraz komisji habilitacyjnej, w tym zagadnienie dotyczące podpisywania dokumentów wytworzonych w toku czynności podejmowanych przez tę komisję;
- zasady przeprowadzania kolokwium habilitacyjnego.

Nadmienić należy także, że zgodnie z kompetencją wyrażoną w art. 238 ust. 1 pkt 6 lit. a p.s.w.n. Rada Doskonałości Naukowej sprawuje nadzór nad podmiotami habilitującymi w zakresie zgodności z prawem uchwał w sprawach, o których mowa w art. 221 ust. 14. W ramach tego nadzoru Rada Doskonałości Naukowej może dokonywać stwierdzenia nieważności przedmiotowych uchwał, w przypadku uznania, iż w sposób rażąco naruszają one przepisy o charakterze powszechnie obowiązującym, w tym wykraczają poza upoważnienie stanowiące podstawę ich wydania.

ROZDZIAŁ 2

POSTĘPOWANIA WSZCZĘTE DO DNIA 30 KWIETNIA 2019 r.

2.1 Podstawy prawne

Stosownie do art. 179 ust. 1 p.w.p.s.w.n. *przewody doktorskie, postępowania habilitacyjne i postępowania o nadanie tytułu profesora wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1, są przeprowadzane na zasadach dotychczasowych, z tym że jeżeli nadanie stopnia doktora, stopnia doktora habilitowanego lub tytułu profesora następuje po dniu 30 kwietnia 2019 r., stopień lub tytuł nadaje się w dziedzinach i dyscyplinach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 5 ust. 3 tej ustawy. Z kolei, jak stanowi ust. 2 tego artykułu, w okresie od dnia wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1, do dnia 30 kwietnia 2019 r. przewody doktorskie, postępowania habilitacyjne i postępowania o nadanie tytułu profesora wszczyna się na podstawie przepisów dotychczasowych. Z przepisów tych wynika, że postępowania habilitacyjne wszczęte najpóźniej do dnia 30 kwietnia 2019 r. są procedowane na podstawie przepisów u.s.n.t.n., w tym aktów wykonawczych do tej ustawy, z pewnymi wyjątkami wynikającymi z przepisów p.w.p.s.w.n.*

W konsekwencji tego do postępowań habilitacyjnych, oprócz wskazanych ustaw, będą miały zastosowanie przepisy następujących rozporządzeń:

- rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. z 2018 r. poz. 261);
- rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie wysokości i warunków wypłacania wynagrodzenia promotorowi oraz za recenzje i opinie w przewodzie doktorskim, postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. z 2014 r. poz. 48);
- rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. z 2011 r. nr 196 poz. 1165).

Należy mieć na uwadze, że zgodnie z art. 29 ust. 1 u.s.n.t.n. w postępowaniach dotyczących nadania stopnia doktora i doktora habilitowanego albo tytułu profesora oraz nadania, ograniczenia, zawieszenia i pozbawienia uprawnienia do nadawania tych stopni w zakresie nieuregulowanym w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Do zaskarżania decyzji wydanych w tych postępowaniach stosuje się przepisy o zaskarżaniu decyzji administracyjnych do sądu administracyjnego. **Podkreślić należy przy tym, że w przypadku postępowań habilitacyjnych przepisy u.s.n.t.n. stanowią podstawową i najważniejszą materię regulacji dla spraw związanych z ubieganiem się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. W konsekwencji tego stosowanie wszelkich innych aktów prawnych w omawianej procedurze nie może zmieniać podstawowych norm, zasad, ale też cech wynikających z przepisów u.s.n.t., a jedynie je uzupełniać lub odpowiednio się do nich dostosowywać. Dotyczy to także odpowiedniego stosowania przepisów k.p.a.**

Co istotne, postępowanie habilitacyjne jest kompleksowo regulowane przepisami o charakterze powszechnie obowiązującym. Brak jest przy tym upoważnienia dla właściwych organów podmiotów habilitujących do uregulowania określonych zagadnień dotyczących tych postępowań w wewnętrznych przepisach tych podmiotów.

2.2. Zagadnienia materialno-prawne postępowania habilitacyjnego

2.2.1 Przesłanki warunkujące nadanie stopnia doktora habilitowanego

Przyjmuje się, że art. 16 ust. 1 u.s.n.t.n. normuje przesłanki dotyczące nadania stopnia doktora habilitowanego. W istocie przepis ten jednak reguluje warunki dopuszczenia do postępowania habilitacyjnego. Zgodnie z tym przepisem *do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba, która posiada stopień doktora oraz osiągnięcia naukowe lub artystyczne, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej lub artystycznej oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową lub artystyczną*. O ile zatem postępowanie habilitacyjne wszczynane było na wniosek osoby, która w jej subiektywnym przekonaniu spełniała przedmiotowe warunki, o tyle ustalenie i orzeczenie o ich faktycznym spełnieniu spoczywa na właściwym organie podmiotu habilitującego. Tym samym, organ ten, by móc nadać stopień doktora

habilitowanego, musi dokonać oceny, czy subiektywne wskazania osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego mają potwierdzenie w zebranych dowodach.

Pierwszą z przesłanek warunkujących nadanie stopnia doktora habilitowanego będzie zatem legitymowanie się przez osobę ubiegającą się o ten awans naukowy stopniem doktora. Mając na uwadze, iż zagadnienie dotyczące posiadania stopnia doktora zostało opisane wcześniej, przesłanka ta nie będzie szerzej omawiana w tym miejscu. Klikając na poniższy link można zapoznać się z jej opisem w ramach postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, o którym mowa w 1 rozdziale **Poradnika**:

Przesłanka
pierwsza

[LINK](#)

Drugą z przesłanek, które muszą być spełnione w celu możliwości uzyskania stopnia doktora habilitowanego, jest posiadanie osiągnięć naukowych lub artystycznych, uzyskanych po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiących znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej lub artystycznej. Z kolei, art. 16 ust. 2 u.s.n.t.n. wskazuje, że *osiągnięcie, o którym mowa w ust. 1, może stanowić:*

Przesłanka druga

1) *dzieło opublikowane w całości lub w zasadniczej części, albo cykl publikacji powiązanych tematycznie;*

2) *zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne;*

3) *część pracy zbiorowej, jeżeli opracowanie wydzielonego zagadnienia jest indywidualnym wkładem osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.*

Ustęp ten zawiera zatem definicję osiągnięcia naukowego. Z tego tytułu przyjęło się, iż od osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego oczekuje się przedłożenia osiągnięcia, które byłoby równoważne rozprawie habilitacyjnej oraz innych osiągnięć stanowiących dorobek naukowo-badawczy, przy jednoczesnym złagodzeniu wymogu dotyczącego ich znaczości. Możliwe jest natomiast uznanie, że ustawodawca – jako przesłankę materialnoprawną nadania stopnia doktora habilitowanego – ustanowił osiągnięcia stanowiące znaczny wkład ich autora w rozwój określonej dyscypliny, zatem unormował wymóg legitymowania się więcej niż jedną pracą, która musi odpowiadać definicji zawartej w art. 16 ust. 2 u.s.n.t.n. Uzasadnienia tego stwierdzenia można również doszukiwać się w akcie wykonawczym do ustawy – jak i w każdej jego nowelizacji – określającym szczegółowy tryb przeprowadzania czynności w postępowaniu habilitacyjnym, zgodnie z którym kandydat

do wniosku o wszczęcie postępowania habilitacyjnego załącza m. in. autoreferat przedstawiający opis jego dorobku i osiągnięć naukowych albo artystycznych, w szczególności określonych w art. 16 ust. 2 u.s.n.t.n. Dokument ten, który w pewnym sensie ma prezentować informacje o podstawie ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, określone jako osiągnięcia osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, z wyszczególnieniem tych, które odpowiadają definicji zawartej we wskazanym przepisie ustawy. Ustawodawca tym samym podkreślił, że zasadniczą przesłanką nadania omawianego stopnia są osiągnięcia naukowe – zatem przynajmniej dwa – w szczególności odpowiadające formie przepisu, do którego następuje odesłanie.

Konieczne jest przy tym określenie, że omawiane osiągnięcia stanowią nie tylko wkład w rozwój określonej dyscypliny, a zatem, że stanowią pewną wartość dodaną dla problemów naukowo-badawczych lub artystycznych dotyczących danej dyscypliny, ale że jest to wkład istotny, a tym samym o pewnej skali ponadprzeciętnej.

Warto w tym miejscu wskazać, że w art. 16 ust. 2 pkt 1 u.s.n.t., w zakresie przyjętej definicji, posłużono się pojęciami „dzieło” oraz „publikacja”, które są szersze znaczeniowo, niż pojęcia „monografia” oraz „artykuł naukowy”. Nie wykluczają one zatem równoczesnego łączenia w sobie zarówno monografii, jak i artykułu naukowego, np. w ramach cyklu publikacji powiązanych tematycznie.

Co ważne, osiągnięcia, o których mowa w omawianym przepisie, muszą być uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora. Uzyskanie należy przy tym rozumieć jako otrzymanie czegoś, co było przedmiotem starań. Bez znaczenia zatem pozostaje czas, w którym osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego prowadziła badania nad danym zagadnieniem. Istotny natomiast będzie termin, w którym wyniki tych badań zostały w odpowiedniej formie opublikowane, tj. po otrzymaniu stopnia doktora, a zatem po dacie podjęcia uchwały przez uprawniony organ o jego nadaniu, gdyż uchwała ta stawała się prawomocna z chwilą jej podjęcia.

Trzecią przesłanką dotyczącą nadania stopnia doktora habilitowanego jest istotna aktywność naukowa lub artystyczna. Pojęcie to należy rozumieć szeroko i odnosić je do wszelkich form przejawiania inicjatywy w przedmiotowym zakresie. Mając na uwadze zastosowane dookreślenie w ustawie, termin ten winien zatem odnosić się do takich aktywności, jak:

- kierowanie międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi lub udział w takich projektach;

Przesłanka trzecia

- uzyskiwanie międzynarodowych lub krajowych nagród za działalność naukową lub artystyczną;
- wygłaszanie referatów na międzynarodowych lub krajowych konferencjach tematycznych;
- udział w międzynarodowych lub krajowych konferencjach naukowych lub udział w komitetach organizacyjnych tych konferencji;
- udział w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism;
- staże w zagranicznych lub krajowych ośrodkach naukowych lub akademickich

oraz inne aktywności popularyzujące naukę lub sztukę. Niezasadne byłoby odnoszenie tej przesłanki jedynie do osiągnięć stanowiących dorobek publikacyjny. Wskazują na to również kryteria oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, wydane na podstawie upoważnienia ustawowego, zawartego w art. 16 ust. 4 u.s.n.t.n.

2.2.2 Strona w postępowaniu habilitacyjnym

Strona w postępowaniu habilitacyjnym jest określana mianem habilitanta, na co wprost wskazuje się w § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora. Jak wskazano uprzednio, zgodnie z art. 16 ust. 1 u.s.n.t.n., *do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba, która posiada stopień doktora oraz osiągnięcia naukowe lub artystyczne, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej lub artystycznej oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową lub artystyczną*. Należy wskazać, że na gruncie omawianej ustawy przyjęto subiektywną konstrukcję definicji strony postępowania. Brak jest bowiem podstaw do orzekania o wszczęciu postępowania habilitacyjnego, co zresztą wynika wprost z art. 18a ust. 2 zdanie drugie u.s.n.t.n., który stanowi, że datą wszczęcia postępowania jest dzień doręczenia wniosku do Centralnej Komisji. Tym samym, stroną postępowania habilitacyjnego będzie osoba, która wykaże swój interes prawny poprzez złożenie dokumentów wskazujących na spełnienie warunków, o których mowa w art. 16 ust. 1 u.s.n.t.n., w sposób subiektywny przez siebie uznany, jednakże ocena ich faktycznego spełnienia będzie mogła w sposób obiektywny być ustalona dopiero po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego.

2.2.3 Status organów orzekających o nadaniu albo odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego

Istota funkcjonowania komisji habilitacyjnej, w tym jej status, nie odbiegają od siebie na gruncie przepisów u.s.n.t.n., jak i p.s.w.n. Z tego powodu gremium to nie wymaga szerszego omówienia w ramach postępowania habilitacyjnego.

Wskazać natomiast należy na rozwiązania przyjęte przez ustawodawcę względem organu właściwego do wydania orzeczenia o nadaniu albo odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego. Jak stanowił art. 18 u.s.n.t.n. *stopień doktora habilitowanego nadaje:*

- 1) *w szkole wyższej – rada wydziału lub rada innej jednostki organizacyjnej szkoły wyższej;*
- 2) *w innej jednostce organizacyjnej – rada naukowa.*

Z kolei, jak stanowi art. 5 ust. 1 u.s.n.t.n. *stopnie doktora i doktora habilitowanego są nadawane w jednostkach organizacyjnych, które posiadają uprawnienie do ich nadawania, za które w rozumieniu ustawy uważa się wydział, inną jednostkę organizacyjną szkoły wyższej, instytut naukowy Polskiej Akademii Nauk, instytut badawczy albo międzynarodowy instytut naukowy utworzony na podstawie odrębnych przepisów, działający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.* Ustawa ta nie posługuje się terminem podstawowa jednostka organizacyjna, który występuje na gruncie innych ówczesnie obowiązujących przepisów, lecz pojęciem jednostka organizacyjna, które w swym zakresie obejmuje, w przypadku uczelni, wydział lub inną jednostkę organizacyjną szkoły wyższej. W konsekwencji, może to prowadzić potencjalnie do uzyskania uprawnienia do nadawania stopni przez sam wydział, ale także wchodzące w jego skład katedry lub instytuty, aczkolwiek normy kompetencyjne przyznają właściwość do podejmowania określonych uchwał w postępowaniach o awans naukowy radom jednostek organizacyjnych, zatem uznać należy, że brak było możliwości przyznania uprawnienia wewnętrznej jednostce wchodzącej w skład wydziału uczelni, w sytuacji gdy nie posiadała ona samodzielnego organu w postaci rady.

W tym miejscu należy jednak wskazać, że zgodnie z art. 228 ust. 2 p.w.p.s.w.n. *z dniem 30 września 2019 r. rady podstawowych jednostek organizacyjnych, o których mowa w art. 60 ust. 1 ustawy uchylanej w art. 169 pkt 3, oraz kierownicy podstawowych jednostek organizacyjnych, o których mowa w art. 60 ust. 6 tej ustawy, przestają być organami uczelni.* Oznacza to, że jednostki te od dnia 1 października 2019 r. nie mogą już orzekać i podejmować uchwał w postępowaniach habilitacyjnych. Prowadzi to do wniosku, że dotychczasowe rady

jednostek organizacyjnych utraciły w sposób następczy zdolność procesową. Co istotne, brak jest przy tym przepisu, który wskazywałby na inny organ, który wstępowałby w prawa i obowiązki tychże rad jednostek organizacyjnych. Tym samym, ustawodawca nie przewidział sukcesji prawnej dla rad wydziałów uczelni w zakresie postępowań o awans naukowy. Co prawda, zgodnie z art. 179 ust. 3 pkt 2 p.w.p.s.w.n., w *przewodach doktorskich, postępowaniach habilitacyjnych i postępowaniach o nadanie tytułu profesora wszczętych w okresie od dnia wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1, do dnia 30 kwietnia 2019 r. stopień lub tytuł nadaje się na podstawie przepisów dotychczasowych, z tym że w uczelni stopień nadaje:*

a) do dnia 30 września 2019 r. - rada jednostki organizacyjnej,

b) od dnia 1 października 2019 r. - organ, o którym mowa w art. 178 ust. 1 pkt 1 ustawy, o której mowa w art. 1. Jednakże są to „organy nowe”, a nie sukcesorzy dotychczasowych rad jednostek organizacyjnych.

Na marginesie dodać można, że w literalnym ujęciu art. 179 ust. 3 p.w.p.s.w.n. odnosi się do postępowań wszczętych od dnia 1 października 2018 r. W konsekwencji tego ustawodawca nie określił, jaki organ od dnia 1 października 2019 r. jest właściwy do prowadzenia postępowań habilitacyjnych, które zostały wszczęte najpóźniej do dnia 30 września 2018 r., w tym do orzekania w tych postępowaniach. Można jedynie domniemać, że wynika to z założenia, że postępowania te miały nie być procedowane dłużej, niż do dnia, o którym mowa w art. 228 ust. 2 p.w.p.s.w.n.

Należy jednak uznać, że organ, o którym mowa w art. 178 ust. 1 pkt 1 p.s.w.n. będzie właściwy do prowadzenia postępowań habilitacyjnych i orzekania o nadaniu albo odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego, niezależnie od daty wszczęcia tego postępowania.

2.2.4 Organ wyższego stopnia w postępowaniu habilitacyjnym

Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów, podobnie jak Radzie Doskonałości Naukowej, można było przypisać status organu wyższego stopnia w zakresie postępowań habilitacyjnych. Bez powielania informacji w przedmiocie organu wyższego stopnia należy wskazać jedynie, że – jak wynika z art. 179 ust. 10 p.w.p.s.w.n. – z dniem 1 stycznia 2021 r. Rada Doskonałości Naukowej wstąpiła w prawa Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów ze wszystkimi konsekwencjami z tego wynikającymi.

2.3 Zagadnienia procesowe postępowania habilitacyjnego

2.3.1 Wszczęcie postępowania

Zgodnie z art. 18a ust. 1 u.s.n.t.n. *postępowanie habilitacyjne wszczyna się na wniosek osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, skierowany wraz z autoreferatem do Centralnej Komisji. Z kolei stosownie do ust. 2 tego artykułu osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego wskazuje we wniosku jednostkę organizacyjną posiadającą uprawnienie do nadawania stopnia doktora habilitowanego, wybraną do przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego. Datą wszczęcia postępowania jest dzień doręczenia wniosku Centralnej Komisji.* Tym samym, postępowanie to wszczynane było *ex lege* z chwilą doręczenia wniosku do Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów, co odpowiada konstrukcji przyjętej w art. 63 k.p.a. Jednocześnie wniosek ten, oprócz elementów określonych w przytoczonym przepisie, winien czynić zadość wymaganiom wynikającym z § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora.

Data wszczęcia
postępowania
habilitacyjnego

Złożony wniosek, co wynika z art. 18a ust. 4 u.s.n.t.n., podlegał formalnej ocenie Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów. W przypadku uznania przez ten organ jego niekompletności lub nieodpowiedniości względem wskazanych przepisów, habilitant obowiązany był dokonać jego uzupełnienia lub poprawienia, w oznaczonym terminie i we wskazany sposób, pod rygorem pozostawienia go bez rozpoznania, stosownie do art. 64 § 2 k.p.a.

Ocena formalna
wniosku

Warto w tym miejscu wskazać, że zgodnie z art. 18a ust. 3 u.s.n.t.n. *w przypadku gdy rada jednostki organizacyjnej wskazanej przez wnioskodawcę w trybie ust. 1 i 2 nie wyrazi zgody na przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego, postępowanie prowadzi jednostka organizacyjna posiadająca uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego wyznaczona przez Centralną Komisję.* Odmienne, niż w art. 221 ust. 2 p.s.w.n., przepis ten nie wskazuje terminu, w którym wnioskowany organ mógł odmówić wyrażenia zgody na przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego. Termin ten nie był zatem zawity, co oznaczało, że przedmiotowa odmowa mogła nastąpić w każdym czasie. Z kolei, organ wyznaczony przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów, po uprzedniej

odmowie organu wnioskowanego, nie mógł już odmówić przeprowadzenia omawianego postępowania.

2.3.2 Postępowanie wyjaśniające

2.3.2.1 Powołanie komisji habilitacyjnej

Jak stanowi art. 18a ust. 5 u.s.n.t.n. *Centralna Komisja w terminie 6 tygodni od dnia otrzymania wniosku spełniającego wymagania formalne powołuje komisję habilitacyjną w celu przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego. Komisja składa się z:*

- 1) czterech członków o uznanej renomie naukowej, w tym międzynarodowej, w tym przewodniczącego i dwóch recenzentów, wyznaczonych przez Centralną Komisję spoza jednostki, o której mowa w ust. 2 lub 3;*
- 2) trzech członków o uznanej renomie naukowej, w tym międzynarodowej, w tym sekretarza i recenzenta, wyznaczonych przez jednostkę, o której mowa w ust. 2 lub 3.*

Ze wskazanego przepisu wynika jednoznacznie, że kompetencja do powołania komisji habilitacyjnej, a zatem i do dokonywania zmian w powołanym składzie tego gremium, przynależna była Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów, a od dnia 1 stycznia 2021 r. przynależna jest Radzie Doskonałości Naukowej. Nadmienić należy zatem, że ocena, czy dana osoba spełnia przesłankę posiadania uznanej renomy naukowej, w tym międzynarodowej, spoczywa obecnie na tym właśnie organie, nie jest zaś pozostawiona uznaniu habilitanta.

Kwestią niejednoznaczną pozostaje natomiast zagadnienie sposobu podejmowania uchwały o wyznaczeniu trzech członków komisji habilitacyjnej, w tym sekretarza i recenzenta przez organ, o którym mowa w art. 179 ust. 3 pkt 2 p.w.p.s.w.n. Art. 20 ust. 1 u.s.n.t.n. odnosi się bowiem do uchwał, o których mowa w art. 18a ust. 11 tej ustawy, nie zaś do innych, które podejmowane są w toku postępowania habilitacyjnego. Zasadne jest zatem przyjęcie, że kwestia ta winna wynikać z przepisów statutu uprawnionych uczelni, a w przypadku instytutów, z przepisów ustaw dotyczących tychże jednostek.

Organ właściwy do
powołania komisji
habilitacyjnej

Sposób
głosowania

2.3.2.2 Recenzje

Podobnie jak w przypadku postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, tak i w przypadku postępowania prowadzonego na podstawie przepisów tzw. „starej” ustawy recenzje stanowią jeden z najważniejszych środków dowodowych w tym postępowaniu. **Recenzje należy uznać za wyraz osobistej oceny, o charakterze eksperckim, wkładu osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w rozwój określonej dyscypliny naukowej albo artystycznej.** Nie stanowią one natomiast opinii biegłego w rozumieniu przepisów k.p.a., czy też dokumentu urzędowego w rozumieniu obowiązujących przepisów prawa. Brak jest także podstaw do uznania, że w toku procedowanego postępowania osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego może polemizować ze sporządzonymi recenzjami.

Jak wynika z art. 18a ust. 7 u.s.n.t.n. – *w terminie nie dłuższym niż sześć tygodni od dnia powołania komisji habilitacyjnej recenzenci, o których mowa w ust. 5, oceniają czy osiągnięcia naukowe wnioskodawcy spełniają kryteria określone w art. 16 i przygotowują recenzje.* W istocie termin ten, chociaż o charakterze instrukcyjnym, winien być liczony od momentu zlecenia sporządzenia recenzji, co wynika z art. 30 ust. 2 u.s.n.t.n.

2.3.2.3 Posiedzenie komisji habilitacyjnej

Komisja habilitacyjna, jako ciało kolegialne, działa na posiedzeniach. W odróżnieniu od przepisów p.s.w.n., unormowania wynikające z u.s.n.t.n. w sposób bardziej szczegółowy odnoszą się do zagadnienia posiedzenia komisji habilitacyjnej. Zasadnicze regulacje zawarte zostały w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora. Należą do nich przede wszystkim takie regulacje jak:

- podejmowanie uchwał w obecności co najmniej sześciu członków komisji habilitacyjnej, w tym przewodniczącego i sekretarza;
- możliwość odbywania obrad przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających prowadzenie obrad na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku, chyba że habilitant złożył wniosek o przeprowadzenie głosowania nad

uchwałą zawierającą opinię w sprawie nadania lub odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego w trybie tajnym;

- możliwość, w szczególnych przypadkach, uzasadnionych wątpliwościami komisji habilitacyjnej dotyczącymi dokumentacji osiągnięć naukowych, przeprowadzenia rozmowy o osiągnięciach i planach na przyszłość z habilitantem.

Podkreślenia wymaga, że przeprowadzenie rozmowy o osiągnięciach i planach naukowych należy do uprawnień komisji habilitacyjnej. Gremium to w procesie podejmowania uchwały zawierającej opinię w sprawie nadania albo odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego stwierdza, czy ma wątpliwości co do osiągnięć naukowych habilitanta. Oznacza to, że wykorzystanie tej możliwości nie może być kwalifikowane jako naruszenie prawa.

Przebieg posiedzenia komisji habilitacyjnej

I w tym przypadku warto także wskazać na przykładowy, prawidłowy przebieg posiedzenia komisji habilitacyjnej:

- 1) otwarcie posiedzenia przez przewodniczącego komisji habilitacyjnej;
- 2) stwierdzenie przez sekretarza komisji obecności wymaganej liczby członków komisji habilitacyjnej;
- 3) przedstawienie przez sekretarza komisji habilitacyjnej programu posiedzenia wraz z przyjęciem ewentualnych uwag odnośnie do tego programu;
- 4) przyjęcie programu komisji habilitacyjnej w drodze głosowania zarządzanego przez przewodniczącego komisji, zwykłą większością oddanych głosów;
- 5) stwierdzenie przez sekretarza komisji habilitacyjnej, czy członkowie komisji habilitacyjnej zapoznali się z pełną dokumentacją wniosku w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, w tym ze sporządzonymi recenzjami;
- 6) zarządzenie przez przewodniczącego komisji przedstawienia przez poszczególnych recenzentów sporządzonych opinii, w kolejności ustalonej przez przewodniczącego tego gremium;
- 7) zarządzenie przez przewodniczącego komisji habilitacyjnej przedstawienia przez pozostałych członków komisji habilitacyjnej swoich opinii, w rozumieniu przedstawienia zdania na temat złożonego przez osobę ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego wniosku;
- 8) przeprowadzenie rozmowy z osobą ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, w przypadku uznania przez członków komisji habilitacyjnej podstaw

do jej przeprowadzenia, z zastrzeżeniem dokonania tego ustalenia przed posiedzeniem i zachowaniem wymogów dotyczących odpowiedniego powiadomienia habilitanta o planowanej rozmowie;

- 9) zarządzenie przez przewodniczącego komisji habilitacyjnej dyskusji w przedmiocie wyrażenia opinii w sprawie nadania albo odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego;
- 10) przedstawienie przez sekretarza komisji habilitacyjnej informacji o obowiązującym trybie i zasadach głosowania;
- 11) zarządzenie przez przewodniczącego komisji habilitacyjnej przeprowadzenia głosowania nad uchwałą zawierającą opinię w sprawie nadania albo odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego;
- 12) przedstawienie przez sekretarza komisji habilitacyjnej wyników głosowania;
- 13) stwierdzenie przez przewodniczącego komisji habilitacyjnej podjęcia uchwały o określonej opinii, mając na uwadze wynik głosowania;
- 14) przekazanie przez sekretarza komisji habilitacyjnej informacji odnośnie do sposobu sporządzenia uzasadnienia podjętej uchwały, sporządzenia protokołu posiedzenia oraz zasad podpisywania dokumentów wytworzonych przez to gremium;
- 15) zarządzenie przez przewodniczącego komisji habilitacyjnej możliwości zgłaszania przez członków komisji habilitacyjnej innych wniosków lub pytań, w tym przeprowadzenie dyskusji w tym zakresie;
- 16) ogłoszenie przez przewodniczącego komisji habilitacyjnej zakończenia posiedzenia.

Podstawy
podejmowania
uchwały

2.3.2.4 Podejmowanie uchwały zawierającej opinię w sprawie nadania albo odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego

Jak wynika z art. 18a ust. 8 u.s.n.t.n., *po przedstawieniu recenzji i zapoznaniu się z autoreferatem członkowie komisji habilitacyjnej w głosowaniu jawnym podejmują uchwałę zawierającą opinię w sprawie nadania lub odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego*. Z literalnego brzmienia przywołanego przepisu wynikać może, że wystarczające jest, by komisja habilitacyjna zapoznała się z recenzjami i autoreferatem, bez konieczności zapoznania się z pozostałą dokumentacją przedłożoną i zgromadzoną w toku postępowania habilitacyjnego. Należy jednak podkreślić, że przedmiotowa uchwała winna zostać podjęta po zapoznaniu się przez to gremium z całym materiałem sprawy.

Nie ulega przy tym wątpliwości, że uchwała zawierająca opinię w sprawie nadania albo odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego podejmowana jest zwykłą większością oddanych głosów, przy obecności co najmniej 6 członków komisji habilitacyjnej, w tym przewodniczącego oraz sekretarza. Wskazania wymaga też, że w ramach omawianego głosowania głosy wstrzymujące się nie wpływają w żaden sposób na wyrażaną opinię, nie są sumowane z głosami oddanymi na „nie”. Tym samym, o treści opinii przesądza przewaga głosów oddanych na „tak” albo przewaga głosów oddanych na „nie”. Nie można przy tym wykluczyć sytuacji, w której liczba głosów oddanych na „tak”, jak i liczba głosów oddanych na „nie” będzie równa. W sytuacji tej zasadne jest przyjęcie stanowiska, iż komisja habilitacyjna nie wyraziła opinii, o której mowa w art. 18a ust. 8 u.s.n.t.n., gdyż brak jest przepisu, który przyznawałby szczególną kwalifikację któremukolwiek z oddanych głosów.

Stosownie do art. 18a ust. 9 u.s.n.t.n. *głosowanie, o którym mowa w ust. 8, na wniosek osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, przeprowadza się w trybie tajnym. Zasadą jest zatem przeprowadzanie głosowania przez komisję habilitacyjną w trybie jawnym, natomiast na żądanie habilitanta gremium to jest obowiązane przeprowadzić je w trybie tajnym. Należy przy tym przyjąć, że przedmiotowe żądanie może być skutecznie zgłoszone do czasu posiedzenia komisji habilitacyjnej, tak by mogło być faktycznie zrealizowane.*

Wskazania wymaga także treść art. 179 ust. 2a p.w.p.s.w.n., zgodnie z którym *uchwały podjęte przy użyciu środków komunikacji elektronicznej przez komisje i zespoły powołane w postępowaniach, o których mowa w ust. 1 i 2, podpisuje odpowiednio przewodniczący komisji albo przewodniczący zespołu. Co ważne, z przepisu tego nie wynika, by głosowanie przy użyciu środków komunikacji elektronicznej mogło następować jedynie w przypadku obrad komisji habilitacyjnej odbywanych przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających prowadzenie obrad na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku. Możliwe jest zatem odbycie obrad tego gremium w tzw. formie stacjonarnej, przy jednoczesnym przeprowadzeniu aktu głosowania przy użyciu środków komunikacji elektronicznej. W każdym przypadku przeprowadzenia głosowania w omawiany sposób podjęta uchwała winna być podpisana jedynie przez przewodniczącego komisji habilitacyjnej. Zasadne jest przyjęcie, iż zagadnienie podpisywania podjętej uchwały, we wskazanym przypadku, odnosić należy także do protokołu posiedzenia.*

Przepisy u.s.n.t.n. nie określają charakteru prawnego uchwały podejmowanej przez komisję habilitacyjną, która zawiera opinię w sprawie nadania albo odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego. Mając na uwadze uprzednie rozważania dotyczące statusu i roli komisji habilitacyjnej, w tym odpowiednie stosowanie przepisów k.p.a., możliwe jest przyjęcie opinii, iż uchwała ta ma przymiot postanowienia w rozumieniu k.p.a., na które nie służy zażalenie. W tym kontekście uchwała ta powinna zawierać następujące elementy:

- 1) oznaczenie komisji habilitacyjnej;
- 2) datę wydania;
- 3) oznaczenie strony;
- 4) przywołanie podstawy prawnej;
- 5) rozstrzygnięcie;
- 6) uzasadnienie, co wynika z art. 18a ust. 11 zdanie pierwsze u.s.n.t.n.;
- 7) pouczenie o braku możliwości wniesienia zażalenia.

Poniżej, Rada Doskonałości Naukowej przedstawia przykładowy wzór uchwały komisji habilitacyjnej zawierającej opinię w sprawie nadania albo odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego:

**Uchwała Komisji habilitacyjnej z dnia powołanej w postępowaniu
habilitacyjnym wszczętym na wniosek dr/dr.
w dziedzinie w dyscyplinie**

§ 1

Komisja habilitacyjna, powołana przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów/Radę Doskonałości Naukowej uchwałą nr z dnia, działając na podstawie art. 18a ust. 8 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r. poz. 1789 z późn. zm.) w zw. z art. 179 ust. 1/2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669 z późn. zm.), po zapoznaniu się z recenzjami i dokumentacją wniosku, stwierdza że aktywność naukowa oraz osiągnięcia naukowe stanowią/nie stanowią istotny/istotnego wkład/wkładu w rozwój dyscypliny naukowej i wyraża pozytywną/negatywną opinię w sprawie nadania dr/dr. stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie w dyscyplinie, uznając spełnienie/nie uznając spełnienia przesłanek warunkujących nadanie stopnia doktora habilitowanego, o których mowa w art. 16 ust. 1 wskazanej ustawy.

UZASADNIENIE

Załącznik nr 1 do niniejszej uchwały zawierający uzasadnienie stanowi jej integralną część (uzasadnienie faktyczne oraz prawne podjętej uchwały może być także zapisane w treści przedmiotowej uchwały).

§ 2

Na niniejszą uchwałę nie przysługuje zażalenie. Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

.....

(podpis/podpisy z podaniem funkcji, imienia oraz nazwiska)

2.3.3 Orzekanie o nadaniu albo odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego

Zgodnie z art. 18a ust. 11 u.s.n.t.n. – komisja habilitacyjna w terminie 21 dni od dnia otrzymania recenzji przedkłada radzie jednostki organizacyjnej uchwałę zawierającą opinię w sprawie nadania lub odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego, o której mowa w ust. 8, wraz z uzasadnieniem i pełną dokumentacją postępowania habilitacyjnego, w tym recenzjami osiągnięć naukowych. Na podstawie tej opinii rada jednostki organizacyjnej, w terminie miesiąca, podejmuje uchwałę o nadaniu lub odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego. Jak wynika z art. 20 ust. 1 przytoczonej ustawy uchwały, o których mowa w art. 14 ust. 2 i art. 18a ust. 11, są podejmowane w głosowaniu tajnym i zapadają bezwzględną większością oddanych głosów przy obecności co najmniej połowy ogólnej liczby osób uprawnionych do głosowania. Oznacza to, że dla podjęcia w sposób prawidłowy uchwały o nadaniu stopnia doktora habilitowanego wymagane jest uzyskanie bezwzględnej większości oddanych głosów za przyjęciem tej uchwały. Kwestia ta dotyczy także podjęcia w sposób prawidłowy uchwały o odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego, jako samoistnej uchwały wymienionej w art. 18a ust. 11 u.s.n.t.n. Innymi słowy nadanie albo odmowa nadania stopnia doktora habilitowanego następuje w sposób prawidłowy, gdy uchwała o nadanej treści rozstrzygnięcia, która została poddana pod głosowanie, uzyska bezwzględną większość oddanych głosów za jej przyjęciem. Ten rodzaj większości jest osiągnięty, gdy za określonym rozstrzygnięciem opowiada się więcej niż połowa głosujących, a dokładniej – liczba zwolenników przewyższa łączną liczbę przeciwników oraz wstrzymujących się.

Sposób podjęcia
uchwały

Należy przy tym mieć na uwadze, że postępowanie habilitacyjne nie jest typowym postępowaniem administracyjnym. Przepisy i zasady wynikające z k.p.a. stosuje się jedynie odpowiednio i to w zakresie nieuregulowanym w omawianej ustawie. Z treści art. 18a ust. 11 u.s.n.t.n. wynika jednoznacznie, że właściwy organ podmiotu habilitującego winien podjąć jedną z wymienionych w nim uchwał na podstawie opinii komisji habilitacyjnej. Organ nie posiada luzu decyzyjnego odnośnie do treści uchwały, którą podda pod głosowanie. Treść uchwały determinuje bowiem opinia komisji habilitacyjnej, na co wskazuje użyte przez ustawodawcę sformułowanie „na podstawie tej opinii”. Tym samym, jeżeli komisja habilitacyjna podjęła uchwałę zawierającą opinię w sprawie odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego, to właściwy organ podmiotu habilitującego winien poddać pod głosowanie uchwałę o odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego. Z kolei, jeżeli komisja

habilitacyjna podjęła uchwałę zawierającą opinię w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, pod głosowanie, które ma rozstrzygnąć sprawę co do istoty, powinna zostać poddana uchwała o nadaniu omawianego stopnia.

Odmienną kwestią pozostaje okoliczność, czy poddanie pod głosowanie uchwały niezgodnej z opinią komisji habilitacyjnej może mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Zasadne może być przyjęcie opinii twierdzącej, gdyż sformułowanie treści uchwały stanowi jednocześnie rekomendację dla przyjętego rozstrzygnięcia. Rekomendacja ta wynikać powinna zaś z opinii komisji habilitacyjnej. Niezależnie od poruszonej kwestii, nie ulega wątpliwości, że okolicznością mającą istotny wpływ na wynik sprawy jest naruszenie art. 20 ust. 1 w zw. z art. 18a ust. 11 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. Należy bowiem przyjąć, że brak uzyskania ustawowej większości głosów dla przyjęcia danej uchwały stanowi istotną wadę przyjętego rozstrzygnięcia.

Mimo iż uchwała o nadaniu stopnia doktora habilitowanego albo o odmowie jego nadania może nie być wprost uważana za decyzję administracyjną (zbędny byłby wtedy bowiem art. 29 ust. 1 zdanie drugie u.s.n.t.n.), to od dawna nie ulega wątpliwości, że uchwały te winny spełniać odpowiednio wymogi stawiane art. 107 § 3 k.p.a. Tym samym, w zakresie tym, aktualne pozostają porady dotyczące decyzji administracyjnej podejmowanej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego na podstawie przepisów p.s.w.n.

Poniżej, Rada Doskonałości Naukowej przedstawia przykładowe wzory uchwał: nadającej stopień doktora habilitowanego oraz odmawiającej nadania tego stopnia:

Kolejność
głosowania

Charakter prawny
uchwały

**Uchwała nr Senatu (albo innego właściwego organu uczelni)/Rady Naukowej
Instytutu z dnia o nadaniu stopnia doktora habilitowanego dr/dr.
..... w dziedzinie w dyscyplinie**

§ 1

Senat (albo inny właściwy organ uczelni)/Rada Naukowa Instytutu, działając na podstawie art. 18a ust. 11 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r. poz. 1789 z późn. zm.) w zw. z art. 179 ust. 1/2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669 z późn. zm.), po zapoznaniu się z pełną dokumentacją sprawy, w tym recenzjami oraz uchwałą komisji habilitacyjnej zawierającą opinię w sprawie nadania/odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego, nadaje dr/dr. stopień doktora habilitowanego w dziedzinie w dyscyplinie

§ 2

Zgodnie z art. 107 § 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256 z późn. zm.) w zw. z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, mając na uwadze, iż niniejsza uchwała w pełni uwzględnia żądanie dr/dr. wyrażone we wniosku z dnia, odstępuje się od jej uzasadnienia.

§ 3

Niniejsza uchwała jest ostateczna. Osobie ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego nie przysługuje prawo złożenia od niej odwołania w instancyjnym toku postępowania.

.....

(podpis przewodniczącego właściwego organu podmiotu habilitującego)

Uchwała nr Senatu (albo innego właściwego organu uczelni)/Rady Naukowej Instytutu z dnia o odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego dr/dr. w dziedzinie w dyscyplinie

§ 1

Senat (albo inny właściwy organ uczelni)/Rada Naukowa Instytutu, działając na podstawie art. 18a ust. 11 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r. poz. 1789 z późn. zm.) w zw. z art. 179 ust. 1/2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669 z późn. zm.), po zapoznaniu się z pełną dokumentacją sprawy, w tym recenzjami oraz uchwałą komisji habilitacyjnej zawierającą opinię w sprawie nadania/odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego, odmawia nadania dr/dr. stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie w dyscyplinie

§ 2

Uzasadnienie faktyczne oraz prawne podjętego rozstrzygnięcia uwzględniające wymogi określone w art. 107 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256 z późn. zm.)

§ 3

Niniejsza uchwała jest nieostateczna. Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki od uchwały tej przysługuje prawo wniesienia odwołania do Rady Doskonałości Naukowej w terminie 30 dni od dnia jej doręczenia za pośrednictwem Senatu (albo innego właściwego organu uczelni)/ Rady Naukowej Instytutu

.....

(podpis przewodniczącego właściwego organu podmiotu habilitującego)

2.4 Postępowanie odwoławcze

2.4.1 Podstawy i termin wniesienia odwołania

Jak stanowi art. 21 ust. 1 u.s.n.t.n. *osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora lub doktora habilitowanego może wnieść od uchwał, o których mowa w art. 14 ust. 2 i art. 18a ust. 11, jeżeli są one odmowne, odwołanie do Centralnej Komisji za pośrednictwem właściwej rady w terminie miesiąca od dnia doręczenia uchwały wraz z uzasadnieniem. Rada przekazuje odwołanie Centralnej Komisji wraz ze swoją opinią i aktami sprawy w terminie trzech miesięcy od dnia złożenia odwołania.*

Sposób i termin
na wniesienie
odwołania

Z przytoczonego przepisu wynika jednoznacznie, że odwołanie może być wniesione jedynie od uchwały o odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego. Uchwała o nadaniu tego stopnia jest niezaskarżalna, a w konsekwencji tego staje się ostateczna i prawomocna z dniem jej podjęcia.

Do dnia 31 grudnia 2020 r. przedmiotowy środek zaskarżenia wnosilo się do Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów, zaś od dnia 1 stycznia 2021 r. należy go wnosić do Rady Doskonałości Naukowej. Podkreślenia wymaga, że odwołanie wnosi się za pośrednictwem organu, który podjął uchwałę o odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego. W praktyce zatem odwołanie należy zaadresować właśnie do organu I instancji.

Podobnie jak to miało miejsce w przypadku omawiana postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, tak i w tym przypadku termin na wniesienie odwołania należy liczyć od dnia następującego po dniu doręczenia decyzji odmawiającej nadania stopnia doktora habilitowanego. Zachowanie przedmiotowego terminu nastąpi, jeżeli przed jego upływem odwołanie zostanie doręczone osobiście do organu, który podjął skarżoną uchwałę lub zostanie nadane w placówce Poczty Polskiej albo wysłane w formie dokumentu elektronicznego do tegoż organu, a osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego otrzymała urzędowe poświadczenie odbioru przesyłki elektronicznej. Innymi słowy odwołanie można nadać w tej placówce nawet ostatniego dnia, który przysługiwał na wniesienie odwołania lub na elektroniczną skrzynkę podawczą podmiotu habilitującego. Nie może być to jednak nadanie za pośrednictwem firmy kurierskiej, gdyż wtedy liczony będzie dzień doręczenia odwołania, a nie jego nadania. Nadmienić należy także, że termin na wniesienie odwołania wynosi miesiąc, a nie 30 dni, jak to ma miejsce na gruncie przepisów p.s.w.n.

Zgodnie z art. 128 k.p.a. *odwołanie nie wymaga szczegółowego uzasadnienia. Wystarczy, jeżeli z odwołania wynika, że strona nie jest zadowolona z wydanej decyzji. Przepisy szczególne mogą ustalać inne wymogi co do treści odwołania.* Z przepisu tego jednoznacznie wynika, że osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego nie musi wskazywać naruszenia określonych przepisów przez właściwy organ, który przeprowadzał w I instancji postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, w tym uzasadniać podniesionych zarzutów. Wystarczającym jest wskazanie, iż osoba ta nie zgadza się z wydanym rozstrzygnięciem w jej sprawie

2.4.2 Postępowanie przed organem I instancji

Podobnie jak to ma miejsce na gruncie przepisów p.s.w.n., tak i w przypadku postępowania habilitacyjnego, właściwy organ podmiotu habilitującego, który wydał zaskarżoną uchwałę, jest zobowiązany przesłać do Rady Doskonałości Naukowej wniesione odwołanie wraz ze swoją opinią i aktami sprawy w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia odwołania. Akta sprawy, które należy przekazać wraz z wniesionym odwołaniem, powinny być kompletne, tj. zawierać wszystkie dokumenty złożone przez osobę ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, jak i dokumenty wytworzone przez organ przeprowadzający postępowanie habilitacyjne oraz Radę Doskonałości Naukowej, w przypadku, gdy organ ten podejmował określone czynności w toku postępowania i kierował pisma do tych podmiotów. W aktach sprawy powinny także znajdować się odpowiednie wyciągi z protokołów posiedzeń właściwego organu podmiotu habilitującego, na których podejmowano określone czynności w toku postępowania, a także potwierdzenia doręczeń dokumentów, w szczególności postanowień oraz decyzji administracyjnych, które były kierowane do osoby ubiegającej się o nadanie stopnia, jak i udokumentowanie nadania wszelkich pism, w tym wniesionego odwołania, które były kierowane przez wnioskodawcę do organu prowadzącego postępowanie. W przedmiotowych aktach należy umieścić również zlecenia i umowy dotyczące sporządzenia opinii przez recenzentów, jak i zaproszenia określonych osób na posiedzenia właściwego organu podmiotu habilitującego, jeżeli określone przepisy przewidują taki obowiązek.

Przed przekazaniem akt sprawy właściwy organ podmiotu habilitującego obowiązany jest wydać opinię w sprawie wniesionego odwołania. Mając na uwadze, iż organ ten jest ciałem

kolegialnym, należy uznać, że opinia ta powinna przybrać formę uchwały, podjętej w sposób wynikający z przepisów statutowych, w zakresie regulacji dotyczącej głosowania danego organu w sprawach osobowych.

W tym miejscu wskazać należy, że zgodnie z odesłaniem zawartym w art. 29 ust. 1 u.s.n.t.n., także do postępowania odwoławczego odpowiednio stosuje się przepisy k.p.a. Zasadne jest przyjęcie, że w postępowaniu tym odpowiednie zastosowanie znajdzie art. 132 § 1 tego Kodeksu. Zgodnie z tym przepisem *jeżeli odwołanie wniosły wszystkie strony, a organ administracji publicznej, który wydał decyzję, uzna, że to odwołanie zasługuje w całości na uwzględnienie, może wydać nową decyzję, w której uchyli lub zmieni zaskarżoną decyzję*. Przyjąć należy, że organ, który wydał zaskarżoną decyzję, ma obowiązek w ramach wydawanej opinii ocenić prawidłowość wydanej decyzji w świetle żądań i zarzutów podniesionych przez osobę ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Właściwy organ podmiotu habilitującego nie przeprowadza zatem ponownie postępowania wyjaśniającego, lecz dokonuje przedmiotowej oceny na podstawie już zgromadzonego materiału dowodowego. Ponadto, uprawnienie dokonania tzw. autokontroli przez organ, który wydał zaskarżoną uchwałę, warunkowane jest dochowaniem terminu, o którym mowa w art. 21 ust. 1 u.s.n.t.n., tj. 3 miesiące od dnia otrzymania odwołania. Po upływie tego terminu organ ten nie może dokonać w trybie autokontroli zmiany wydanej przez siebie uchwały o odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego. Możliwość zastosowania uprawnienia wynikającego z omawianego przepisu jest uzależniona także od uznania przez właściwy organ podmiotu habilitującego, że wniesione odwołanie zasługuje w całości na uwzględnienie. Tym samym, przepis ten będzie miał zastosowanie jedynie w sytuacji, gdy w treści odwołania zostały skonkretyzowane zarzuty. Ponadto przyjąć należy, że – jeżeli osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego wnosi w odwołaniu o uchylenie zaskarżonej uchwały i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez inny uprawniony podmiot habilitujący – żądanie to wyłącza również możliwość zastosowania art. 132 § 1 k.p.a.

W sytuacji, gdy właściwy organ podmiotu habilitującego nie uzna w całości zasadności wniesionego odwołania lub osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego żąda przekazania sprawy do ponownego rozpatrzenia przez inny podmiot, organ ten obowiązany jest przekazać odwołanie do Rady Doskonałości Naukowej.

Autokontrola
podjętej uchwały

2.4.3 Postępowanie przed organem II instancji

Postępowanie odwoławcze, które procedowane jest przed Radą Doskonałości Naukowej, normowane jest art. 21 ust. 2 i art. 35 ust. 3 u.s.n.t.n., przepisami statutu tego organu oraz odpowiednio stosowanymi przepisami k.p.a.

Dopuszczalność
odwołania

To właśnie przepisy k.p.a. regulują pierwsze czynności podejmowane przez Radę Doskonałości Naukowej w sytuacji wpłynięcia odwołania od uchwały o odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego. Jak stanowi art. 134 k.p.a. *organ odwoławczy stwierdza w drodze postanowienia niedopuszczalność odwołania oraz uchybienie terminu do wniesienia odwołania. Postanowienie w tej sprawie jest ostateczne.* Uznać należy przy tym, że przesłanki dotyczące stwierdzenia niedopuszczalności odwołania oraz uznania uchybienia terminu do jego wniesienia są od siebie niezależne.

Rada Doskonałości Naukowej stwierdzi niedopuszczalność odwołania co do zasady w następujących sytuacjach:

- odwołanie zostało wniesione przez inną osobę, niż osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego;
- odwołanie zostało wniesione zanim rozpoczął się bieg do jego odwołania, tj. w sytuacji, w której decyzja nie została w sposób skuteczny i w właściwej formie doręczona osobie ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego;
- odwołanie zostało wniesione w sytuacji, gdy osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego uprzednio skutecznie zrzekła się prawa do jego wniesienia na podstawie art. 127a k.p.a.;
- osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego nie ma zdolności do czynności prawnych.

Z kolei, uchybienie terminu do wniesienia odwołania zostanie stwierdzone, gdy w sposób bezskuteczny upływie termin miesiąca od dnia doręczenia uchwały o odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego. Bezskuteczność upływu przedmiotowego terminu będzie wynikała z następujących sytuacji:

- odwołanie zostało doręczone osobiście do właściwego organu podmiotu habilitującego po upływie tego terminu;
- odwołanie zostało doręczone do właściwego organu podmiotu habilitującego po upływie tego terminu przez podmioty świadczące usługi dostawcze, jednakże niebędące Poczta Polska;

- odwołanie zostało nadane w formie dokumentu elektronicznego na elektroniczną skrzynkę podawczą właściwego organu podmiotu habilitującego po upływie tego terminu;
- odwołanie zostało nadana w placówce Poczty Polskiej po upływie tego terminu.

Nadmienić należy, że osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, która nie dochowała terminu do wniesienia odwołania, może na podstawie art. 58 k.p.a. wnieść o jego przywrócenie. Prośbę o przywrócenie przedmiotowego terminu wnosi się w ciągu 7 dni od dnia ustania przyczyn uchybienia tego terminu, które nastąpiły bez winy tej osoby. Jednocześnie z wniesieniem prośby o przywrócenie terminu należy dopełnić czynności, dla której określony był termin, tj. załączyć odwołanie od uchwały o odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego.

Przywrócenie
terminu

Odwołanie wniesione w sposób prawidłowy skutkuje podjęciem działań procesowych, zmierzających do rozpatrzenia przez Radę Doskonałości Naukowej tego środka zaskarżenia. Sposób jego rozpatrzenia, w tym zakres materiału dowodowego, który zbierany jest w toku postępowania odwoławczego, regulowany jest ściśle przepisami u.s.n.t.n. oraz statutu tego organu. Rada Doskonałości Naukowej zasięga opinii co najmniej jednego recenzenta. Recenzent albo recenzenci wyznaczani są przez Przewodniczącego właściwego Zespołu Rady Doskonałości Naukowej. Uzyskane w ten sposób recenzje wraz z wniesionym odwołaniem i aktami sprawy stają się przedmiotem oceny tegoż Zespołu, który w drodze tajnego głosowania, bezwzględną większością oddanych głosów, wyraża opinię w przedmiocie poparcia żądania uchylenia zaskarżonej uchwały o odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego.

Środki
dowodowe
w sprawie

Mając powyższe na uwadze, należy wskazać, że Rada Doskonałości Naukowej prowadzi własne postępowania dowodowe. Środki dowodowe zawężone są natomiast do złożonego przez osobę ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego odwołania i ewentualnych dowodów w nim wskazanych, sporządzonych na zlecenie Rady Doskonałości Naukowej recenzji oraz uchwały właściwego Zespołu Rady Doskonałości Naukowej zawierającej opinię w przedmiocie poparcia odwołania. Z tego powodu w toku postępowania odwoławczego nie znajdzie zastosowania art. 75 § 1 w powiązaniu z art. 78 §1 k.p.a., który stanowi, że *jako dowód należy dopuścić wszystko, co może przyczynić się do wyjaśnienia sprawy, a nie jest sprzeczne*

Postępowanie
wyjaśniające

z prawem. W szczególności dowodem mogą być dokumenty, zeznania świadków, opinie biegłych oraz oględziny. Natomiast, żądanie strony dotyczące przeprowadzenia dowodu należy uwzględnić, jeżeli przedmiotem dowodu jest okoliczność mająca znaczenie dla sprawy. Nadmienić należy także, że posiedzenia Zespołów oraz organów Rady Doskonałości Naukowej nie stanowią rozprawy w rozumieniu przepisów rozdziału V k.p.a.

W świetle tak określonego katalogu środków dowodowych należy stwierdzić, że Rada Doskonałości Naukowej nie dokonuje nowych ustaleń faktycznych w przedmiocie stwierdzenia spełnienia przez osobę ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego przesłanek warunkujących nadanie tego stopnia. Przedmiotem prowadzonego postępowania wyjaśniającego jest przede wszystkim dokonanie ustalenia, czy procedowanie sprawy przez właściwy organ podmiotu habilitującego odbyło się z poszanowaniem obowiązujących przepisów prawa, w szczególności mając na uwadze dokumentację wniosku złożoną w dniu wszczęcia postępowania habilitacyjnego. W konsekwencji tego czynny udział osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w postępowaniu odwoławczym ogranicza się do złożenia środka zaskarżenia od uchwały o odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego.

2.4.4. Zakończenie postępowania odwoławczego

2.4.4.1 Rodzaje rozstrzygnięć w postępowaniu odwoławczym

Jak stanowi art. 21 ust. 2 u.s.n.t.n. *po rozpatrzeniu odwołania, w terminie nie dłuższym niż sześć miesięcy, Centralna Komisja albo utrzymuje w mocy zaskarżoną uchwałę, albo uchylając ją, przekazuje sprawę do ponownego rozpatrzenia radzie tej samej lub innej jednostki organizacyjnej.* Przez rozpatrzenie odwołania należy rozumieć zebranie całego materiału dowodowego, o którym była mowa powyżej i dokonanie jego oceny przez Prezydium Rady Doskonałości Naukowej, gdyż to w zakresie zadań tego organu leży obecnie wydanie rozstrzygnięcia w sprawie. Nadmienić należy, że ocena ta jest dokonywana w sposób kompleksowy, co oznacza, że badaniu podlegają wszystkie elementy postępowania przeprowadzonego w I instancji przez właściwy organ podmiotu habilitującego, nie zaś tylko zarzuty podniesione w odwołaniu.

Termin wskazany w przytoczonym przepisie, w którym Rada Doskonałości Naukowej powinna rozpatrzyć wniesione odwołanie, należy uznać za termin instrukcyjny. Oznacza to,

że brak wydania rozstrzygnięcia w tym terminie nie skutkuje możliwością późniejszego orzekania w sprawie, czy też w sposób milczący uwzględnieniem żądania osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Co istotne, w ramach podejmowania rozstrzygnięcia Rada Doskonałości Naukowej może utrzymać w mocy zaskarżoną uchwałę albo uchylić ją i przekazać sprawę do ponownego rozpatrzenia temu samemu albo innemu właściwemu organowi podmiotu habilitującego. Rada Doskonałości Naukowej, jako organ II instancji, została wyposażona jedynie w kompetencje tzw. kasacyjne. Organ ten nie może bowiem orzekać w sposób merytoryczny w zakresie nadania stopnia doktora habilitowanego. Tym samym, w postępowaniu prowadzonym przed Radą Doskonałości Naukowej nie znajdzie zastosowania katalog rozstrzygnięć unormowany w przepisach k.p.a., a wydane rozstrzygnięcie nie może być wiążące dla właściwego organu podmiotu habilitującego w zakresie obowiązku przeprowadzenia określonych czynności.

Rozstrzygnięcie
odwołania

Rozstrzygnięcie podejmowane przez Radę Doskonałości Naukowej zapada w drodze wydania decyzji administracyjnej, ze wszystkimi tego konsekwencjami, o których była mowa w przypadku decyzji wydawanej przez właściwy organ podmiotu habilitującego. W ramach podjętego rozstrzygnięcia stwierdzone mogą zostać następujące uchybienia w stosunku do postępowania habilitacyjnego, które zostało przeprowadzone przez właściwy organ podmiotu habilitującego:

Charakter prawny
rozstrzygnięcia

- naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez ich błędną wykładnię albo niewłaściwe zastosowanie;
- naruszenie przepisów prawa procesowego mające znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w I instancji.

Na skutek dokonania przedmiotowych stwierdzeń Rada Doskonałości Naukowej uchyli zaskarżoną uchwałę. Jednocześnie orzeczone zostanie, czy ponowne rozpatrzenie sprawy przeprowadzone zostanie przez ten sam właściwy organ podmiotu habilitującego czy też inny. W tym zakresie organ odwoławczy orzeka z urzędu.

W ramach ponownego rozpatrywania sprawy wskazany w decyzji Rady Doskonałości Naukowej organ obowiązany będzie zapoznać się z całością zgromadzonego materiału sprawy i podjąć nowe rozstrzygnięcie o nadaniu albo odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego. Brak jest przy tym przepisu, który nakazywałby ponowne przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego w ramach ponownego rozpatrywania sprawy, w tym powołania nowej komisji habilitacyjnej. Do oceny właściwego organu podmiotu habilitującego, po

zapoznaniu się z aktami sprawy, w tym decyzją Rady Doskonałości Naukowej wraz z jej uzasadnieniem, przynależy kompetencja uznania, czy określone czynności procesowe wymagają powtórzenia. W przypadku dokonania takiego stwierdzenia właściwy organ podmiotu habilitującego może zlecić komisji habilitacyjnej ponowne podjęcie uchwały zawierającej opinię w sprawie nadania albo odmowy nadania stopnia doktora habilitowanego, czy też ponowne sporządzenie recenzji. Podmiot ten – orzekając bowiem ponownie jako organ I instancji – obowiązany jest podjąć rozstrzygnięcie po dokonaniu ustalenia, iż postępowanie wyjaśniające zostało przeprowadzone w sposób prawidłowy, w konsekwencji czego możliwe będzie wydanie nowej, w pełni uzasadnionej uchwały.

Nadmienić należy także, że na każdą decyzję wydaną przez Radę Doskonałości Naukowej w postępowaniu odwoławczym przysługuje prawo wniesienia na nią skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od dnia jej doręczenia. Skargę należy wnieść za pośrednictwem Rady Doskonałości Naukowej.

2.4.4.2 Skutki prawne podjętych rozstrzygnięć w postępowaniu odwoławczym

W tym miejscu wskazać należy, że jak stanowi art. 21 ust. 3 u.s.n.t.n. w *przypadku utrzymania w mocy uchwały osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego może wystąpić z ponownym wnioskiem o wszczęcie postępowania habilitacyjnego po upływie co najmniej trzech lat. Okres ten może zostać skrócony do 12 miesięcy w przypadku znacznego zwiększenia dorobku naukowego lub artystycznego*. Zasadne wydaje się stwierdzenie, że okres ten winien być liczony od daty uprawomocnienia się wydanej decyzji, tj. od dnia, w którym w sposób bezskuteczny upłynął termin na wniesienie skargi do sądu administracyjnego albo od dnia, w którym osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego skutecznie zrzekła się prawa do wniesienia tejże skargi, albo od dnia, w którym sąd administracyjny prawomocnie zakończył postępowanie sądownoadministracyjne, a wydana decyzja pozostała w mocy.

Co istotne, przepisy p.w.p.s.w.n. nie przewidują dalszego stosowania wskazanej sankcji od dnia 1 października 2019 r., w brzmieniu nadanym przez art. 21 ust. 3 u.s.n.t.n. Przyjąć zatem należy, że właściwym okresem karencji, w którym dana osoba nie może ponownie ubiegać się o nadanie stopnia doktora habilitowanego będzie termin, o którym mowa w art. 224 ust. 2 p.s.w.n., tj. 2 lata.

ROZDZIAŁ 3

INSTYTUCJE OGÓLNEGO POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNEGO W POSTĘPOWANIACH DOTYCZĄCYCH NADAWANIA STOPNIA DOKTORA HABILITOWANEGO

3.1 Odpowiednie stosowanie przepisów k.p.a. w postępowaniu habilitacyjnym

Konstrukcja odpowiedniego stosowania prawa ma niejednolity charakter. Może ona dopuszczać stosowanie odnośnych przepisów prawa bez zmian bądź z modyfikacjami. Niektóre z odnośnych przepisów aktu normatywnego nie mogą być przy tym stosowane, głównie z uwagi na ich bezprzedmiotowość lub sprzeczność z przepisami ustanowionymi dla stosunków wyjściowych. Można więc przyjąć, że odpowiednie stosowanie prawa polega na najnormalniejszym stosowaniu określonych przepisów do drugiego zakresu odesłania, z tym jednak, że całkowicie nie mają zastosowania bądź też w pewnej części swej treści ulegają zmianie te spośród nich, które ze względu na treść swych postanowień są bezprzedmiotowe lub sprzeczne z przepisami normującymi dane stosunki, do których mają być one zastosowane.

Odpowiednie
stosowanie
prawa

Z odpowiednim stosowaniem prawa mamy do czynienia także w postępowaniach dotyczących nadania stopnia doktora habilitowanego, co wynika z art. 178 ust. 3 p.s.w.n. oraz art. 29 ust. 1 u.s.n.t.n. Odesłanie do odpowiedniego stosowania przepisów w postępowaniach dotyczących nadania stopnia doktora habilitowanego odnosi się jedynie do materii nieuregulowanej w tych ustawach. Oznacza to, że jeżeli zawierają one szczególną regulację – *lex specialis* – to nie ma podstaw do stosowania w tym zakresie przepisów k.p.a. W innych wypadkach zasadne jest twierdzenie, że dane zagadnienia regulowane w omawianej ustawie mogą być uzupełniane przez odpowiednio stosowane przepisy k.p.a. Omawiane postępowania są postępowaniami administracyjnymi prowadzonymi na podstawie odpowiednio stosowanych regulacji k.p.a, z odrębnościami wynikającymi z przepisów procesowych zamieszczonych w p.s.w.n. oraz u.s.n.t.n. Cechami charakterystycznymi tych postępowań, które nie ulegają zmianie w wyniku odpowiedniego stosowania przepisów k.p.a, są:

Stosowanie
k.p.a. w
habilitacji

- swoisty tryb postępowania administracyjnego;
- szczególny charakter organów prowadzących postępowanie;
- czynny udział strony w postępowaniu ograniczony do form przewidzianych w ustawie;
- podejmowanie decyzji w głosowaniu niejawnym.

3.2 Wyłączenie pracownika organu

Przepisy p.s.w.n., jak i u.s.n.t.n. nie normują zagadnienia dotyczącego wyłączenia członków organów uczestniczących w omawianych postępowaniach. Mając na uwadze, iż instytucja wyłączenia pracownika organu stanowi procesową gwarancję bezstronności organu w prowadzonym postępowaniu administracyjnym, zasadnicze znaczenie w przypadku postępowań dotyczących nadania stopnia doktora habilitowanego należy przypisać tej wynikającej z art. 24 § 1 pkt. 4 k.p.a. Należy przyjąć, że organy uczestniczące w tych postępowaniach są zobowiązane każdorazowo wyłączać od udziału w danym postępowaniu swojego członka w przypadku, gdy pełni on w nim funkcję recenzenta lub członka komisji habilitacyjnej. Podkreślić należy przy tym, że niewystarczające będzie jedynie wstrzymanie się od głosowania takiej osoby na posiedzeniach tych organów. Wyłączenie, o którym mowa w przytoczonym przepisie, odnosić powinno się bowiem do niepodejmowania wszelkich czynności w danej sprawie.

Konieczne jest także określenie pewnych ogólnych zasad, których zaistnienie może uprawdopodobniać brak bezstronności w odniesieniu do członków komisji habilitacyjnej. Do takich zasad można by zaliczyć:

- współautorstwo publikacji z osobą ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego;
- zależność służbowa w stosunku do osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego;
- współuczestnictwo w zespołach badawczych z osobą ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego;
- pełnienie funkcji recenzenta wydawniczego publikacji, które zostały wskazane w dorobku osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego;
- współuczestnictwo w aktywnościach naukowych, które zostały wskazane przez osobę ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego i podlegają ocenie w toku postępowania.

3.3 Pełnomocnictwo procesowe

Stosownie do art. 32 k.p.a. *strona może działać przez pełnomocnika, chyba że charakter czynności wymaga jej osobistego działania.* Pełnomocnikiem strony może być jedynie osoba fizyczna. Pełnomocnik strony powinien mieć zdolność do czynności prawnych. Przepisy k.p.a. nie

Kto może być
pełnomocnikiem?

ograniczają przy tym kręgu osób, które mogą być pełnomocnikami stron. Pełnomocnikiem strony może być zatem zarówno osoba fizyczna, która ma odpowiednie kwalifikacje zawodowe i, działając jako pełnomocnik, wykonuje swój zawód, np. adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego, jak i osoba, która nie posiada odpowiednich kwalifikacji ani przygotowania zawodowego, w tym członkowie najbliższej rodziny lub domownik strony.

Pełnomocnictwo może być udzielone na piśmie lub ustnie w drodze oświadczenia strony wciągniętego do protokołu. Ustna forma udzielenia pełnomocnictwa może zatem dotyczyć wyłącznie spraw będących w toku. Pełnomocnictwo udzielone na piśmie powinno być podpisane przez stronę. Z kolei, pełnomocnictwo w formie dokumentu elektronicznego powinno być opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym. Pełnomocnik jest obowiązany przy pierwszej czynności proceduralnej dołączyć do akt sprawy oryginał pełnomocnictwa lub urzędowo poświadczony odpis pełnomocnictwa. Adwokat, radca prawny, rzecznik patentowy, a także doradca podatkowy mogą sami uwierzytelnić odpis udzielonego im pełnomocnictwa oraz odpisy innych dokumentów wykazujących ich umocowanie. Organ przeprowadzający postępowanie bada z urzędu prawidłowość pełnomocnictwa i nie powinien dopuścić do udziału w sprawie osoby, która nie legitymuje się ważnym pełnomocnictwem.

Sposób
udzielenia
pełnomocnictwa

3.4 Doręczenia

W postępowaniach dotyczących nadania stopnia doktora habilitowanego znajdują także odpowiednie zastosowanie przepisy k.p.a. w zakresie doręczeń. Zgodnie z art. 39 k.p.a. *organ administracji publicznej doręcza pisma za pokwitowaniem przez operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 2188 oraz z 2019 r. poz. 1051, 1495 i 2005) przez swoich pracowników lub przez inne upoważnione osoby lub organy*. Podkreślić należy, że doręczenie jest czynnością procesową organu administracji publicznej, z którą przepisy k.p.a. wiążą skutki prawne. Na przykład od daty doręczenia rozpoczynają bieg niektóre terminy dokonania czynności proceduralnych, a ponadto doręczenie pisma może wywoływać także inne skutki prawne, w szczególności związanie organu decyzją administracyjną jest skuteczne od chwili jej doręczenia.

Przedmiotem doręczeń są pisma. Przepisy k.p.a. nie definiują tego pojęcia. Należy zatem przyjąć, że przez pojęcie pisma należy rozumieć wszelkiego rodzaju dokumenty, wezwania,

zawiadomienia, wydawane w formie pisemnej decyzje i postanowienia oraz inne dokumenty, z którymi strona powinna być zaznajomiona. Doręczanie pism odbywa się za pokwitowaniem. Przez pokwitowanie należy rozumieć potwierdzenie doręczenia pisma przez odbierającego pismo swym podpisem ze wskazaniem daty doręczenia. Własnoręczny podpis odbierającego pismo potwierdza nie tylko jego odbiór, ale i datę doręczenia. Wskazanie przez odbierającego daty doręczenia jest najlepszą rękojmią, że data ta jest zgodna z rzeczywistością.

Ponadto należy dodać, że jak stanowi art. 39¹ § 1 k.p.a. *doręczenie pism następuje za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną, jeżeli strona lub inny uczestnik postępowania spełni jeden z następujących warunków:*

- 1) złoży podanie w formie dokumentu elektronicznego przez elektroniczną skrzynkę podawczą organu administracji publicznej;*
- 2) wystąpi do organu administracji publicznej o takie doręczenie i wskaże organowi administracji publicznej adres elektroniczny;*
- 3) wyrazi zgodę na doręczanie pism w postępowaniu za pomocą tych środków i wskaże organowi administracji publicznej adres elektroniczny.*

Co istotne, w przypadku ustanowienia przez stronę pełnomocnika wszelkie pisma doręcza się pełnomocnikowi.

Ponadto, zwrócić należy uwagę, że operator pocztowy w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. Prawo pocztowe przechowuje nadane pismo przez okres 14 dni w swojej placówce pocztowej - w przypadku doręczania pisma przez operatora pocztowego. Zawiadomienie o pozostawieniu pisma wraz z informacją o możliwości jego odbioru w terminie siedmiu dni, licząc od dnia pozostawienia zawiadomienia w placówce pocztowej, umieszcza się w oddawczej skrzynce pocztowej lub, gdy nie jest to możliwe, na drzwiach mieszkania adresata, jego biura lub innego pomieszczenia, w którym adresat wykonuje swoje czynności zawodowe, bądź w widocznym miejscu przy wejściu na posesję adresata. W przypadku niepodjęcia przesyłki w terminie wspomnianych 7 dni, pozostawia się powtórne zawiadomienie o możliwości odbioru przesyłki w terminie nie dłuższym niż czternaście dni od daty pierwszego zawiadomienia. Doręczenie uważa się za dokonane z upływem ostatniego dnia okresu 14 dniowego przechowywania nadanego pisma, a pismo pozostawia się w aktach sprawy.

3.5 Utrwalanie czynności procesowych

Jak wynika z art. 66a § 1 k.p.a. w *aktach sprawy zakłada się metrykę sprawy w formie pisemnej lub elektronicznej*. Z literalnego brzmienia tego przepisu można wywieść, że założenie i prowadzenie metryki jest bezwzględnym obowiązkiem organu administracji publicznej prowadzącego postępowanie administracyjne, który nie doznaje żadnych wyjątków lub nie podlega żadnym ograniczeniom. Podstawowym celem prowadzenia metryki jest zarejestrowanie w jednym akcie pisemnym rzeczywistego przebiegu postępowania administracyjnego w sprawie. Rzetelna metryka służy niewątpliwie sprawnemu zidentyfikowaniu osoby, która podjęła daną czynność i charakteru tej czynności oraz odniesienia do będących w aktach sprawy dokumentów, zwłaszcza protokołów i adnotacji. Obligatoryjnymi elementami treści metryki są:

- 1) wskazanie wszystkich osób, które uczestniczyły w podejmowaniu czynności w postępowaniu administracyjnym;
- 2) określenie wszystkich podejmowanych przez te osoby czynności;
- 3) odpowiednie odesłanie do dokumentów zachowanych w formie pisemnej lub elektronicznej określających te czynności.

O ile metryka sprawy stanowi rejestr podejmowanych czynności w postępowaniu i jako taki nie stanowi dokumentu urzędowego, o tyle czynności procesowe winny być utrwalane w formie protokołu albo adnotacji. Jak stanowi art. 67 § 1 k.p.a. *organ administracji publicznej sporządza zwięzły protokół z każdej czynności postępowania, mającej istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, chyba że czynność została w inny sposób utrwalona na piśmie*. Należy przy tym przyjąć, że czynność ma istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, jeżeli ma lub może mieć wpływ na treść praw albo obowiązków stron lub innych uczestników postępowania.

Organ administracji publicznej nie jest obowiązany do sporządzenia protokołu z czynności mającej istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, jeżeli dana czynność została w inny sposób utrwalona na piśmie. Protokołu nie może zastąpić także adnotacja, w tej formie mogą być bowiem utrwalone jedynie czynności, które mają znaczenie dla sprawy lub toku postępowania.

Protokół należy sporządzać tak, aby z niego wynikało, kto, kiedy, gdzie i jakich czynności dokonał, kto i w jakim charakterze był przy tym obecny, co i w jaki sposób w wyniku

Protokoły

Metryka sprawy

tej czynności ustalono i jakie uwagi zgłosiły obecne osoby. Protokoły powinny być tak sporządzone, aby cała ich treść mogła być jednoznacznie odczytana.

W szczególności protokół powinien być sporządzony z każdego posiedzenia organów kolegialnych uczestniczących w postępowaniach dotyczących nadania stopnia doktora habilitowanego.

3.6 Udostępnienie akt sprawy

Przepisy p.s.w.n. oraz u.s.n.t.n. nie normują zagadnienia wglądu osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w akta jej sprawy. W zakresie tym znajdują zatem odpowiednio zastosowanie przepisy k.p.a. Brak jest przy tym podstaw do uznania, że doznają one jakiegokolwiek modyfikacji ze względu na materię uregulowaną w przepisach p.s.w.n. oraz u.s.n.t.n.

Jak stanowi art. 73 § 1 k.p.a.: *strona ma prawo wglądu w akta sprawy, sporządzania z nich notatek, kopii lub odpisów. Prawo to przysługuje również po zakończeniu postępowania.* Uznać należy przy tym, że organ przeprowadzający postępowanie, będący w posiadaniu akt sprawy, winien zapewnić możliwość wglądu w nie na każde żądanie strony, w każdym czasie. Brak jest bowiem przepisów szczególnych, które wyłączałyby dostęp do akt sprawy na określonych etapach postępowań dotyczących nadania stopnia doktora habilitowanego.

Stosownie do art. 73 § 1a k.p.a. udostępnienie akt sprawy winno być dokonane w lokalu organu administracji publicznej, a zatem w siedzibie podmiotu habilitującego, przy obecności pracownika tego podmiotu. Co istotne, jeżeli dane postępowanie zostało wszczęte z urzędu w wyniku złożenia skargi, niedopuszczalne jest w ramach wglądu strony w akta sprawy udostępnienie danych osoby, która tę skargę złożyła.

Wskazać należy także, że złożenie przez stronę żądania wglądu w akta sprawy wymusza na organie konieczność rozpatrzenia tego podania w sposób niezwłoczny. Oznacza to, że organ obowiązany jest udostępnić stronie akta jej sprawy albo wydać postanowienie odmowne, na które przysługuje zażalenie. Brak podjęcia którejkolwiek z tych czynności w opisywanym przypadku stanowić będzie o bezczynności organu.

3.7 Obliczanie terminów

Przepisy p.s.w.n., jak i u.s.n.t. wskazują na liczne terminy dotyczące dokonania określonych czynności przez osobę ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, jak i organów uczestniczących w postępowaniach dotyczących nadania tego stopnia. Przepisy te nie normują jednak sposobu ich obliczania. Tym samym, również i w tej kwestii zastosowanie znajdą odpowiednio przepisy k.p.a. Sposób obliczania terminów został co do zasady uregulowany w art. 57 tego Kodeksu, i tak:

- jeżeli początkiem terminu określonego w dniach jest pewne zdarzenie, przy obliczaniu tego terminu nie uwzględnia się dnia, w którym zdarzenie nastąpiło. Upływ ostatniego z wyznaczonej liczby dni uważa się za koniec terminu;
- terminy określone w tygodniach kończą się z upływem tego dnia w ostatnim tygodniu, który nazwą odpowiada początkowemu dniowi terminu;
- terminy określone w miesiącach kończą się z upływem tego dnia w ostatnim miesiącu, który odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia w ostatnim miesiącu nie było - w ostatnim dniu tego miesiąca;
- terminy określone w latach kończą się z upływem tego dnia w ostatnim roku, który odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia w ostatnim roku nie było - w dniu poprzedzającym bezpośrednio ten dzień;
- jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy lub na sobotę, termin upływa następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy ani sobotą.

Co istotne, termin procesowy – w odróżnieniu od terminów materialnych – uważa się za zachowany, jeżeli pismo przed jego upływem zostało:

- wysłane w formie dokumentu elektronicznego do organu administracji publicznej, a nadawca otrzymał urzędowe poświadczenie odbioru;
- nadane w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe albo placówce pocztowej operatora świadczącego pocztowe usługi powszechne w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, Konfederacji Szwajcarskiej albo państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym;

- złożone w polskim urzędzie konsularnym;
- złożone przez żołnierza w dowództwie jednostki wojskowej;
- złożone przez członka załogi statku morskiego kapitanowi statku;
- złożone przez osobę pozbawioną wolności w administracji zakładu karnego.

3.8 Ponaglenia

Jak już wskazywano wiele terminów określonych przepisami p.s.w.n., jak i u.s.n.t.n., które skierowane są do organów uczestniczących w omawianych postępowaniach, ma charakter instrukcyjny. Nie oznacza to jednak, że organy te mogą ich nie dotrzymywać, czy też procedować postępowania dotyczące nadania stopnia doktora habilitowanego w sposób przewlekły. Zwalczeniu tego typu zjawisk służy instytucja ponaglenia na niezakończenie sprawy w terminie.

Zgodnie z art. 37 § 1 k.p.a. *stronie służy prawo do wniesienia ponaglenia, jeżeli:*

- 1) *nie załatwiono sprawy w terminie określonym w art. 35 lub przepisach szczególnych ani w terminie wskazanym zgodnie z art. 36 § 1 (bezczywność);*
- 2) *postępowanie jest prowadzone dłużej niż jest to niezbędne do załatwienia sprawy (przewlekłość).*

Wskazać należy, że za bezczywność organu administracji publicznej należy zatem uznać taki stan postępowania, w którym organ administracji publicznej prowadzący postępowanie narusza obowiązujący w tym postępowaniu termin załatwienia sprawy administracyjnej albo termin ustalony zgodnie z art. 36 § 1 k.p.a.. Stwierdzenie bezczywności organu administracji publicznej może nastąpić po bezspornym ustaleniu, że organ ten nie załatwił sprawy w terminie. Przyczyny, z powodu których nastąpiło przekroczenie terminu załatwienia sprawy, są nieistotne dla stwierdzenia bezczywności organu. Nie ma zatem znaczenia, czy organ administracji publicznej nie podjął żadnych czynności w sprawie lub wprowadził postępowanie, ale nie załatwił sprawy w terminie.

Z kolei, przewlekłość oznacza taki stan postępowania administracyjnego, w którym organ prowadzi postępowanie dłużej niż jest to niezbędne do załatwienia sprawy. W przeciwieństwie do bezczywności organu, która jest stwierdzana na podstawie kryterium obiektywnego i sprawdzalnego, jakim jest termin załatwienia sprawy, przewlekłość postępowania stwierdza się według kryterium ocenego.

Ponaglenie należy wnieść do organu wyższego za pośrednictwem organu prowadzącego postępowanie. Tym samym, w przypadku postępowań dotyczących nadania stopnia doktora habilitowanego ponaglenie wnosi się do Rady Doskonałości Naukowej za pośrednictwem właściwego organu podmiotu habilitującego. Rozpatrzenie ponaglenia kończy się wydaniem postanowienia, w którym:

- 1) wskazuje się, czy organ rozpatrujący sprawę dopuścił się beczynności lub przewlekłego prowadzenia postępowania, stwierdzając jednocześnie, czy miało ono miejsce z rażącym naruszeniem prawa;
- 2) w przypadku stwierdzenia beczynności lub przewlekłości:
 - a) zobowiązuje się organ rozpatrujący sprawę do załatwienia sprawy, wyznaczając termin do jej załatwienia, jeżeli postępowanie jest niezakończony;
 - b) zarządza się wyjaśnienie przyczyn i ustalenie osób winnych beczynności lub przewlekłości, a w razie potrzeby także podjęcie środków zapobiegających beczynności lub przewlekłości w przyszłości.

3.9 Zawieszenie postępowania

Zasada ciągłości postępowania stanowi istotną wartość zwłaszcza w kontekście obowiązku terminowego procedowania postępowań dotyczących nadania stopnia doktora habilitowanego. Niemniej w toku postępowania mogą nastąpić zdarzenia lub okoliczności, które spowodują, iż dalszy bieg sprawy stanie się niemożliwy.

Zawieszenie postępowania może nastąpić w dwojaki sposób. Po pierwsze organ prowadzący postępowanie zobligowany jest je zawiesić, jeżeli spełniona zostanie jedna z przesłanek określonych w art. 97 § 1 k.p.a. Do przesłanek tych, które mogą mieć zastosowanie w postępowaniach dotyczących nadania stopnia doktora habilitowanego, należą:

- śmierć strony lub jednej ze stron, jeżeli wezwanie spadkobierców zmarłej strony albo zarządcy sukcesyjnego do udziału w postępowaniu nie jest możliwe i nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 30 § 5, a postępowanie nie podlega umorzeniu jako bezprzedmiotowe (art. 105);
- śmierć przedstawiciela ustawowego strony;
- utrata przez stronę lub przez jej ustawowego przedstawiciela zdolności do czynności prawnych;

- zależność rozpatrzenia sprawy i wydanie decyzji od uprzedniego rozstrzygnięcia zagadnienia wstępnego przez inny organ lub sąd.

Z punktu widzenia omawianych postępowań szczególne znaczenie może mieć tzw. sytuacja zagadnienia wstępnego, czyli zależność rozpatrzenia sprawy i wydanie decyzji od uprzedniego rozstrzygnięcia zagadnienia wstępnego przez inny organ lub sąd. Należy przyjąć, że zagadnieniem wstępnym w rozumieniu tego przepisu mogą być wyłącznie kwestie (zagadnienia) prawne, które albo ujawniły się w toku postępowania i dotyczą istotnej dla sprawy przesłanki decyzji, albo z przepisów prawa materialnego wynika wprost konieczność rozstrzygnięcia danej kwestii prawnej. Obowiązek wyjaśnienia sprawy pod względem faktycznym i prawnym należy do organu administracji publicznej prowadzącego postępowanie. Należy zatem przyjąć, że zagadnieniem wstępnym w rozumieniu powyższego przepisu może być tylko zagadnienie prawne, którego rozstrzygnięcie należy do właściwości innego organu lub sądu i zagadnienie to może być odrębnym przedmiotem postępowania przed takim organem lub sądem. Nie chodzi tu zatem o wyjaśnienie nawet poważnych wątpliwości dotyczących aspektów prawnych sprawy będącej przedmiotem postępowania administracyjnego, lecz o rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego przez inny organ lub sąd. Z przepisu art. 97 § 1 pkt 4 k.p.a. wynika, że zagadnienie to nie było jeszcze przedmiotem postępowania przed właściwymi organami albo w toczącym się postępowaniu nie zapadło prawomocne (ostateczne) rozstrzygnięcie w tej kwestii.

Mając powyższe na uwadze, nie można wykluczyć, że pewne okoliczności dotyczące nieuczciwości naukowej, nieuprawnionych zapożyczeń cudzego dorobku lub ustaleń naukowych mogą stanowić zagadnienie wstępne, które będzie wymagało zawieszenia toczącego się postępowania i skierowania sprawy do rozstrzygnięcia w tym zakresie przez inne uprawnione do tego podmioty, w zakresie kompetencji których leży orzekanie w tych sprawach.

Zawieszenie postępowania może nastąpić także na wniosek strony, o czym stanowi art. 98 § 1 k.p.a. Należy mieć przy tym na uwadze, że uwzględnienie żądania strony wymaga uznania przez organ prowadzący sprawę, iż zawieszenie toczącego się postępowania nie będzie zagrażało szeroko rozumianemu interesowi społecznemu, przy jednoczesnym uwzględnieniu zasady ciągłości postępowania, w tym ograniczonego czynnego udziału strony w postępowaniu dotyczącym nadania stopnia doktora habilitowanego.

Zawieszenie albo podjęcie zawieszzonego postępowania w przypadku, gdy ustaną przyczyny jego zawieszenia, następuje w drodze postanowienia. Na postanowienie

o zawieszeniu albo odmowie podjęcia zawieszzonego postępowania przysługuje zażalenie. W zakresie omawianego postępowania zażalenie to należy wnieść do Rady Doskonałości Naukowej za pośrednictwem właściwego organu podmiotu habilitującego.

Co istotne, zawieszenie postępowania wstrzymuje bieg terminów przewidzianych w obowiązujących przepisach prawa.

3.10 Umorzenie postępowania

Przepisy p.s.w.n. oraz u.s.n.t nie odnoszą się także do sytuacji, w której osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego nie jest zainteresowana dalszym procedowaniem postępowania albo gdy w postępowaniu tym nie może zostać wydane rozstrzygnięcie, z pewnym wyjątkiem wynikającym z art. 221 ust. 13 p.s.w.n.

Należy zatem uznać, że do przedstawionych zagadnień odpowiednie zastosowanie znajdzie art. 105 k.p.a., który reguluje instytucję umorzenia postępowania. W ramach przedmiotowej instytucji wyróżnić należy obligatoryjne umorzenie oraz fakultatywne. Podstawą obligatoryjnego umorzenia postępowania administracyjnego jest przepis art. 105 § 1 k.p.a., przy czym organ prowadzący postępowanie powinien z urzędu badać, czy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe. Podstawą fakultatywnego umorzenia postępowania jest przepis art. 105 § 2 k.p.a., który uprawnia organ administracji publicznej do oceny, czy wniosek strony o umorzenie postępowania zasługuje na uwzględnienie pod kątem warunków w tym przepisie przewidzianych.

Z bezprzedmiotowością postępowania administracyjnego w rozumieniu art. 105 § 1 k.p.a. mamy do czynienia wówczas, gdy odpadł jeden z konstytutywnych elementów sprawy administracyjnej, o której mowa w art. 1 pkt 1 tego Kodeksu. Przyczyny, dla których sprawa będąca przedmiotem postępowania administracyjnego utraciła charakter sprawy administracyjnej lub nie miała takiego charakteru jeszcze przed wszczęciem postępowania, mogą być różnorodnej natury. Przyczyny te można podzielić na podmiotowe i przedmiotowe. Do przyczyn podmiotowych należy zaliczyć sytuacje, w których stwierdzone zostanie, że osoba, na wniosek której toczy się postępowanie, nie ma przymiotu strony. Z kolei, do przyczyn przedmiotowych należy zaliczyć takie, które skutkować będą uznaniem, że postępowanie z powodu zmian w przepisach prawa nie może być dalej procedowane. Oczywiście możliwe jest wyróżnienie znacznie większej liczby okoliczności, które mogą

skutkować uznaniem, iż postępowanie stało się bezprzedmiotowe, jednakże z punktu widzenia postępowań habilitacyjnych nie jest celowe ich omawianie.

W przepisie art. 105 § 2 k.p.a. przewidziano odmianę umorzenia postępowania, które nie stało się (obiektywnie) bezprzedmiotowe, lecz stało się z jakichkolwiek przyczyn bezprzedmiotowe dla strony postępowania w tym sensie, że strona nie jest zainteresowana kontynuacją postępowania i uzyskaniem merytorycznego załatwienia sprawy w drodze decyzji. Przepis ten określa następujące przesłanki umorzenia postępowania, które muszą być spełnione łącznie:

- wniosek o umorzenie postępowania pochodzi od strony, na żądanie której postępowanie zostało wszczęte;
- inne strony postępowania nie sprzeciwiają się jego umorzeniu;
- umorzenie postępowania nie jest sprzeczne z interesem społecznym.

Należy podkreślić, że w świetle tego przepisu niedopuszczalne jest umorzenie postępowania wszczętego z urzędu.

Z punktu widzenia postępowań dotyczących nadania stopnia doktora habilitowanego odmowa umorzenia toczącej się sprawy może nastąpić co do zasady w sytuacji, gdy organ przeprowadzający postępowanie może stwierdzić, że sytuacja taka byłaby sprzeczna z interesem społecznym. Nie ulega zatem wątpliwości, że klauzula interesu społecznego działa tu przeciwko interesowi strony, która wniosła o umorzenie postępowania, klauzula ta jest bowiem okolicznością przemawiającą za odmową umorzenia postępowania. Innymi słowy, organ administracji publicznej jest obowiązany udowodnić, że skonkretyzowany interes społeczny sprzeciwia się umorzeniu postępowania, nie jest zaś obowiązany dowodzić, że interes ten przemawia za umorzeniem postępowania. Przy definiowaniu pojęcia interes społeczny, w realiach konkretnego, indywidualnego postępowania dotyczącego nadania stopnia doktora habilitowanego z całą pewnością należy wziąć pod uwagę takie okoliczności, jak aspekty ekonomiczne, w tym dotyczące dyscypliny finansów publicznych, polityka naukowa państwa, czy też aspekty dotyczące potencjalnej możliwości obchodzenia przepisów dotyczących okresu karencji co do możliwości ponownego składania wniosku o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Nadmienić należy, że umorzenie postępowania następuje w drodze wydania decyzji administracyjnej. Obowiązujące przepisy nie przewidują obowiązku wydania tego aktu administracyjnego w razie odmowy umorzenia. Należy mieć jednakże na uwadze, że właściwe organy podmiotów habilitacyjnych, jako organy kolegialne, wyrażają swoją wolę

w drodze głosowania. Tym samym, wpłynięcie żądania osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego dotyczące umorzenia toczącego się postępowania winno być przedmiotem głosowania tegoż organu. O wyniku głosowania strona może zostać poinformowana pismem. Od informacji tej nie będzie przysługiwać odwołanie ani zażalenie. Zarzuty dotyczące odmowy umorzenia postępowania będą mogły być podnoszone przez osobę ubiegającą się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w ramach odwołania od ewentualnej decyzji odmawiającej nadania stopnia doktora habilitowanego. Uzasadnienie odmowy umorzenia postępowania winno jednak zostać uwzględnione w decyzji odmawiającej nadania omawianego stopnia.

Co istotne, należy mieć na uwadze, że – jak stanowi art. 221 ust. 14 p.s.w.n. – *w przypadku wycofania wniosku po powołaniu komisji habilitacyjnej:*

- 1) *ten sam wniosek nie może być podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w innym podmiocie habilitującym;*
- 2) *wnioskodawca nie może ubiegać się o nadanie stopnia doktora habilitowanego przez okres 2 lat.*

Przepis ten jednocześnie nie definiuje pojęcia „wycofania wniosku”. Tym samym zasadne jest utożsamianie go z żądaniem umorzenia postępowania, o którym mowa w art. 105 § 2 k.p.a. Podkreślić należy, że „wycofanie wniosku po powołaniu komisji habilitacyjnej” należy odnosić do sytuacji, w której osoba ubiegająca się o nadanie stopnia doktora habilitowanego wnosi o umorzenie toczącego się postępowania dopiero po powołaniu tego gremium, nie zaś sytuacji, w której podanie takie zostało złożone przed powołaniem komisji habilitacyjnej, a rozpatrzone dopiero po jej powołaniu.

Zasadne jest przyjęcie przy tym, że okres, o którym mowa w art. 221 ust. 13 pkt 3 p.s.w.n., winien być liczony od momentu uprawomocnienia się decyzji o umorzeniu postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, wydanej przez właściwy organ podmiotu habilitującego.

ROZDZIAŁ 4

PYTANIA I ODPOWIEDZI

Rada Doskonałości Naukowej zachęca do przesyłania pytań przez jednostki zainteresowane tematyką postępowań dotyczących nadawania stopnia doktora habilitowanego. Pytania w przedmiotowych sprawach należy kierować na adres e-mail: kancelaria@rdn.gov.pl, z dopiskiem, iż dotyczą one *Poradnika Aktualizowanego*. Pytania obejmujące zagadnienia nieporuszone w niniejszym *Poradniku* będą w nim zamieszczane wraz z opinią Rady Doskonałości Naukowej w danej sprawie.

- 1. Czy w przypadku, gdy uchwała komisja habilitacyjnej musi być podpisana przez wszystkich członków komisji habilitacyjnej, którzy brali udział w jej podjęciu, dopuszczalnym jest jednoczesne składanie podpisów własnoręcznych oraz podpisów elektronicznych ?**

Zgodnie z art. 14 k.p.a.:

§ 1. Sprawy należy załatwiać w formie pisemnej lub w formie dokumentu elektronicznego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2019 r. poz. 700, 730, 848, 1590 i 2294), doręczanego środkami komunikacji elektronicznej.

§ 2. Sprawy mogą być załatwiane ustnie, telefonicznie, za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2019 r. poz. 123 i 730) lub za pomocą innych środków łączności, gdy przemawia za tym interes strony, a przepis prawny nie stoi temu na przeszkodzie. Treść oraz istotne motywy takiego załatwienia powinny być utrwalone w aktach w formie protokołu lub podpisanej przez stronę adnotacji.

W świetle ww. przepisu czynności procesowe podejmowane w postępowaniu administracyjnym wymagają odpowiedniego utrwalenia. Występują dwie podstawowe zasady dotyczące formy czynności procesowych – zasada ustności oraz zasada pisemności.

Zgodnie z art. 14 § 1 k.p.a. sprawy należy załatwiać w formie pisemnej lub w formie dokumentu elektronicznego w rozumieniu przepisów ustawy o informatyzacji działalności podmiotów

realizujących zadania publiczne, doręczanego środkami komunikacji elektronicznej. Forma pisemna i forma dokumentu elektronicznego są alternatywnymi, równorzędnymi formami załatwiania spraw w postępowaniu administracyjnym.

Organ ma swobodę wyboru jednej z wyżej wskazanych form załatwienia sprawy administracyjnej, chyba że przepisy szczególne tę swobodę ograniczają. Do załatwienia sprawy w formie dokumentu elektronicznego niezbędne jest spełnienie przesłanek przewidzianych w ustawie o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

Użyte w art. 14 § 1 k.p.a. pojęcie załatwiania sprawy obejmuje zarówno rozstrzygnięcie sprawy administracyjnej (w formie decyzji administracyjnej), jak i inne czynności procesowe organu i stron (uczestników). Formę pisemną lub formę dokumentu elektronicznego powinna zatem przybierać zarówno decyzja, jak i inne czynności postępowania (np. wezwania, protokoły i adnotacje, podania).

Środkami komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną są rozwiązania techniczne, w tym urządzenia teleinformatyczne i współpracujące z nimi narzędzia programowe, umożliwiające indywidualne porozumiewanie się na odległość przy wykorzystaniu transmisji danych między systemami teleinformatycznymi, a w szczególności poczta elektroniczna. Przez pojęcie innych środków łączności należy rozumieć wszelkie przewodowe i bezprzewodowe środki służące do komunikowania się.

Zgodnie z art. 107 § 1 pkt 8 k.p.a., który należy stosować odpowiednio w zw. z art. 29 ust. 1 u.s.n.t.n. w zw. z art. 179 ust. 1 i 2 p.w.p.s.w.n. decyzja zawiera podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego pracownika organu upoważnionego do wydania decyzji, a jeżeli decyzja wydana została w formie dokumentu elektronicznego – kwalifikowany podpis elektroniczny.

Decyzja, zgodnie z zasadą pisemności, winna być sporządzona w formie papierowej i opatrzona podpisem własnoręcznym, chyba że została wydana w formie dokumentu elektronicznego. W takim przypadku winna być podpisana kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

Obecnie kwestie związane z kwalifikowanym podpisem elektronicznym reguluje rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z 23.07.2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji

elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE (Dz. Urz. UE L 257, s. 73).

Zgodnie z definicją z art. 3 rozporządzenia: pkt 9 – „podpisujący” oznacza osobę fizyczną, która składa podpis elektroniczny; pkt 10 – „podpis elektroniczny” oznacza dane w postaci elektronicznej, które są dołączone lub logicznie powiązane z innymi danymi w postaci elektronicznej i które użyte są przez podpisującego jako podpis; pkt 11 – „zaawansowany podpis elektroniczny” oznacza podpis elektroniczny, który spełnia wymogi określone w art. 26; pkt 12 – „kwalifikowany podpis elektroniczny” oznacza zaawansowany podpis elektroniczny, który jest składany za pomocą kwalifikowanego urządzenia do składania podpisu elektronicznego i który opiera się na kwalifikowanym certyfikacie podpisu elektronicznego; pkt 13 – „dane służące do składania podpisu elektronicznego” oznaczają unikalne dane, których podpisujący używa do składania podpisu elektronicznego.

Zgodnie z art. 25 rozporządzenia podpisowi elektronicznemu nie można odmówić skutku prawnego ani dopuszczalności jako dowodu w postępowaniu sądowym wyłącznie z tego powodu, że podpis ten ma postać elektroniczną lub że nie spełnia wymogów dla kwalifikowanych podpisów elektronicznych (ust. 1). Kwalifikowany podpis elektroniczny ma skutek prawny równoważny podpisowi własnoręcznemu (ust. 2).

Jeżeli dokument został sporządzony wyłącznie w formie dokumentu elektronicznego, ale okazało się, że stronie nie mogą być doręczane pisma za pomocą środków komunikacji elektronicznej, to wydruk takiego dokumentu, poświadczony za zgodność z oryginałem, należy uznać za jego odpis i doręczyć go w sposób wymagany przez przepisy k.p.a. dla dokumentów w formie papierowej.

W świetle powyższego Organ ma swobodę wyboru jednej z wyżej wskazanych form załatwienia sprawy administracyjnej.

Podkreślenia wymaga, że z art. 14 § 1 k.p.a. wynika możliwość skorzystania z formy dokumentu elektronicznego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne. Odnosi się to do załatwienia sprawy administracyjnej, a zatem całego zespołu czynności procesowych i materialnych podejmowanych w toku danego postępowania. Nie sposób zatem odnosić tego wyłącznie do jednej czynności w toku całego postępowania. Zatem wybór formy załatwienia sprawy implikuje stosowanie tej formy do całego postępowania. Nie jest dopuszczalne połączenie zastosowania na dokumencie papierowym podpisów własnoręcznych oraz

podpisów elektronicznych. Jeśli sprawa będzie załatwiana w formie dokumentu elektronicznego, to – z uwagi na 107 § 1 pkt 8 k.p.a., w którym mowa o kwalifikowanym podpisie elektronicznym – czynności organu powinny być opatrywane takim właśnie podpisem.

Należy także zauważyć, że w ustawie z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-21 (Dz. U. z 2020 r. poz. 695) w art. 14 wprowadzono zmianę: w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256) po art. 392 dodaje się art. 393 w brzmieniu:

„Art. 393. § 1. W przypadku pism wydanych przez organ administracji publicznej w formie dokumentu elektronicznego przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego, które zostały opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, zaawansowaną pieczęcią elektroniczną albo kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną, doręczenie może polegać na doręczeniu wydruku pisma uzyskanego z tego systemu odzwierciedlającego treść tego pisma, jeżeli strona lub inny uczestnik postępowania nie złożyła podania w formie dokumentu elektronicznego przez elektroniczną skrzynkę podawczą organu administracji publicznej, nie wystąpiła do organu administracji publicznej o takie doręczenie lub nie wyraziła zgody na doręczanie pism w taki sposób.

§ 2. Wydruk pisma, o którym mowa w § 1, zawiera:

- 1) informację, że pismo zostało wydane w formie dokumentu elektronicznego i podpisane kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, ze wskazaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby, która je podpisała, albo opatrzone zaawansowaną pieczęcią elektroniczną albo kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną;
- 2) identyfikator tego pisma, nadawany przez system teleinformatyczny, za pomocą którego pismo zostało wydane.

§ 3. Wydruk pisma, o którym mowa w § 1, może zawierać mechanicznie odtwarzany podpis osoby, która podpisała pismo.

§ 4. Wydruk pisma, o którym mowa w § 1, stanowi dowód tego, co zostało stwierdzone w piśmie wydanym w formie dokumentu elektronicznego”.

Zgodnie z tą zmianą dopuszczalne jest opatrzenie dokumentów także podpisem zaufanym.

Zatem – w opinii Rady Doskonałości Naukowej – wszyscy członkowie komisji składają albo podpisy elektroniczne, albo podpisy własnoręczne na papierze (oryginale dokumentu), nie można mieszać tych dwóch rodzajów podpisów na jednym dokumencie.

Podpisy wszystkich członków komisji habilitacyjnej powinny być złożone na jednym dokumencie, nie zaś na kilku egzemplarzach odrębnych (nie dopuszczalne jest złożenie podpisu przez każdego członka komisji na odrębnie przesłanych wszystkim członkom komisji dokumentach o tej samej treści, np. uchwała rozesłana w sześciu egzemplarzach do każdego z członków komisji).